

СЛУЖЕБНИК

перша частина

На славу і честь
Пресвятої, Єдиносущної, Животворчої
і Нероздільної Тройці —
Отця і Сина, і Святого Духа —
видано цю книгу з благословення
Блаженнішого Митрополита
Київського і всієї України Епіфанія
для богослужбового вжитку

Редакція текстів послідувань служб вечірні,
ранньої та Божественної літургії за чином
свт. Іоана Золотоустого українською мовою
(з додатками) схвалена Синодальною
Богословсько-літургічною комісією та затверджена
рішенням Священного Синоду Православної
Церкви України (Журнал №33 засідання від 24
листопада 2020 р.).

ДЕВ'ЯТИЙ ЧАС

Увійшовши у святий храм, священник одягає епітрахиль, стає перед царськими вратами і виголошує:

Священник: Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Читець: Амінь. Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі. Царю Небесний. Трисвяте по Отче наш...

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Читець: Амінь. Господи, помилуй (12 разів). Слава... І нині... Прийдіть, поклонітесь... (тричі). І читається дев'ятий час. Після нього відпусту не буває, але священник відкриває завісу, облачається у фелонь і перед царськими вратами виголошує початок вечірні.

ВЕЧІРНЯ

Порядок звершення всенічної у неділю або повсякденної вечірні дивись стор. 268

*Якщо служиться **всенічна**, то **священник починає, виголошуючи:***

Слава Святій, Єдиносущній, Животворчій і Нероздільній Трійці завжди, нині і повсякчас і на віки віків. *Хор: Амінь.*

*Якщо служиться **проста вечірня**, то **священник починає з виголосу:***

Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Читець: Амінь. Прийдіть, поклонімся... (тричі). І псалом 103: Благослови, душе моя, Господа...

А священник, стоячи перед царськими вратами з непокритою головою, тихо читає

Молитви світильнихні

Молитва 1

Господи Милосердний і Милосливий, Довготерпеливий і Многостивий, вислухай молитву нашу й уваж на голос моління нашого, вчини нам знамення на благо; настав нас на путь Твою, щоб ходити в істині Твоїй; звесели серця наші, щоб боятися імені Твого святого, бо Ти Великий і твориш чудеса, Ти єси Бог Єдиний, і нема Тобі подібного між богами, Господи. Ти Сильний у милості і Благий в кріпості, щоб помагати і втішати, і спасати всіх, що надіються на святе ім'я Твоє.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.
Амінь.

Молитва 2

Господи, не суди нас в суворості Твоїй і не карай нас у гніві Твоїм, але

вчини з нами, Лікарю і Зцілителю душ наших, з милості Твоєї; веди нас до пристановища волі Твоєї; просвіти очі сердець наших на пізнання істини Твоєї, і даруй нам останок цього дня й увесь час життя нашого мирний і безгрішний молитвами Святої Богородиці і всіх святих.

Бо Твоя влада і Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. **Амінь.**

Молитва 3

Господи Боже наш, пом'яни нас, грішних і недостойних рабів Твоїх, коли ми призиваємо святе ім'я Твоє, і не осором нас, що надіємось на милість Твою, але дай нам, Господи, все, чого просимо для спасіння, і сподоби нас любити й боятися Тебе від усього серця нашого та чинити у всьому волю Твою.

Бо Ти Благий і Людинолюбний Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і

Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. **Амінь.**

Молитва 4

Ти, в невмовкних піснях і безупинних славословленнях святими Силами оспівуваний, наповни й наші уста хвалою Твоєю, щоб звеличати ім'я святе Твоє; і дай нам участь і насліддя зі всіма тими, що воістину бояться Тебе і додержують заповідей Твоїх, молитвами Святої Богородиці і всіх святих Твоїх.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. **Амінь.**

Молитва 5

Господи, Господи, Ти тримаєш усе пречистою рукою Твоєю, довготерпиш усім нам і шкодуєш за злі вчинки наші. Пом'яни милосердя Твоє й милість Твою, вияви на нас благість Твою і дай нам благодаттю Твоєю і в

останку дня цього уникнути різних підступів лукавого, і життя наше благодаттю Пресвятого Твого Духа збережи безпечним від спокус.

Милістю й людинолюбством Єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом нині і повсякчас, і на віки віків. **А**мінь.

Молитва 6

Боже Великий і Дивний, що невимовною благістю і багатим промыслом правиш усім! Ти дарував нам і земні блага, і через них запорукую обіцяного Царства вже дарованими нам благами; Ти допоміг нам і за минулий час цього дня уникнути всякого зла, — дай нам і останок прожити безпороочно перед святою славою Твоюю, оспівуючи Тебе, Єдиного Благого й Людинолюбного Бога нашого.

Бо Ти єси Бог наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. **А**мінь.

Молитва 7

Боже Великий і Вишній, Єдиний Безсмертний, що у світлі неприступнім перебуваєш; Ти все творіння премудро сотворив, світло від темряви відділив, поставив сонце володіти днем, а місяць і зорі — ніччю; Ти сподобив нас, грішних, і в цю годину стати перед Тобою з хвалою і вечірнє славослів'я Тобі принести. Сам, Людинолюбний Господи, піднеси молитву нашу, наче каділля, перед Тобою і як пахощі прийми її. Пошли ж нам вечір цей і ніч, що надходить, мирні. Одягни нас у броню світла. Визволи нас від страху нічного і від усього, що приходить у темряві; і сон, що його Ти дав на відпочинок немочі нашої, пошли нам вільний від усяких диявольських мріянь. Так, Владико всього, всіх благ Подателю, не-

хай ми і вночі, на ложах наших каючись, споминаємо ім'я Твоє і, просвічуючись наукою Твоїх заповідей, встанемо в радості душевній на хвалу Твоєї благоді, приносячи молитви і благання Твоєму милосердю за гріхи власні й усіх людей Твоїх, на яких милостиво зглянься молитвами Святої Богородиці.

Бо Ти Благий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. **Амінь.**

Після ж 103 псалма диякон виходить північними дверима і на середині амвона виголошує велику ектенію.

Священнослужителі завжди виходять із вівтаря північними дверима і входять у вівтар південними. Якщо ж диякона немає, священник після прочитання молитов у вівтар не заходить, а залишається на солії для виголошення цієї ектенії. Так само на початку ранньої.

Велика ектенія

Диякон: В мирі Господу помоли-
мось.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За мир з неба і спасіння душ наших Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За мир усього світу, за добрий стан святих Божих Церков і за з'єднання всіх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За владикү і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владикү нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за увесь причет і людей Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За Богом бережену Україну нашу, за владу, військо і народ її Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За місто наше (*село наше або святий монастир наш*) і за всяке місто, село і країну, і за тих, що по вірі живуть у них, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За добре поліття, за врожай плодів земних і за часи мирні Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За подорожніх, за недужих, знеможених та поневолених і за спасіння їх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву, небезпеки та не-долі, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Пре-
благословенну, Славну Владичицю

нашу Богородицю і Приснодіву Марію
зі всіма святими пом'янувши, самих
себе і один одного, і все життя наше
Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос): Бо Тобі на-
лежить усяка слава, честь і поклоніння,
Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і
повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Потім кафізма чергова.

Диякон, вийшовши північними дверима, виголошує

Малу ектенію

Диякон: Ще і ще в мирі Господу по-
молимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і
збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Пре-
благословенну, Славну Владичицю
нашу Богородицю і Приснодіву Марію

зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос): Бо Твоя влада і Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І співає Господи, взиваю... на глас першої стихирі. Також стихирі. Слава... І нині... богородичний.

Під час співу стихир диякон звершує повне кадіння храму, а коли починають співати богородичний, то диякон відчиняє царські врата, і відбувається вхід.

Священник тихо промовляє

Молитву входу

Увечері і вранці, й опівдні хвалимо і благословимо Тебе, дякуємо й молимося Тобі, Владико всього, Людинолюбний Господи; направ молитву нашу, наче кадіння перед Тобою, і не допусти сердець наших до слів чи думок лукавих, але захисти нас від усьо-

го, що ловить душі наші; бо до Тебе, Господи, Господи, звернені очі наші, і на Тебе ми уповаємо: не посором нас, Боже наш.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. **Амінь.**

Диякон, ставши перед царськими вратами праворуч, тримає кадило в лівій руці, а правою з орарем показує священникові в напрямку святого престола і тихо промовляє: **Благослови, владико, святий вхід.**

Священник благословляє вхід, тихо промовляючи:

Благословений вхід святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

Підносячи кадило правою рукою вгору і творячи знак хреста, **диякон виголошує: Премудрість. Станьмо побожно.**

Диякон входить у вівтар і кадить тільки святий престіл. За ним у вівтар входить священник, цілуючи

малі намісні ікони Христа Спасителя і Богоматері. Обидва цілують святий престіл, йдуть на горнє місце і стають там лицем до людей, диякон праворуч від священника.

Хор: Світло тихе...

*Після входу, стоячи на горньому місці, **ДИЯКОН:***
Будьмо уважні.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Диякон: Премудрість.

І виголошує прокимен дня зі стихами, а хор повторює тільки прокимен.

Прокимни на вечірні

У СУБОТУ ввечері, глас 6: Господь воцарився, у красу зодягнувся.

Стих: **З**одягнувся Господь у силу і опоясався.

Стих: **Б**о Він утвердив вселенну, і не захитається вона.

Стих: **Д**ому Твоєму належить святість, Господи, на довгі дні.

У НЕДІЛЮ ввечері, глас 8: Прославляйте нині Господа, всі раби Господні.

Стих: **Що** стоїте в домі Господньому, у дворах дому Бога нашого.

У ПОНЕДІЛОК ввечері, глас 4: Господь почує мене, коли я взиватиму до Нього.

Стих: **Коли** взиваю я, почує мене Бог правди моєї.

У ВІВТОРОК ввечері, глас 1: Милість Твоя, Господи, нехай провадить мене по всі дні життя мого.

Стих: **Господь** пасе мене, і нічого мені не бракуватиме. На місці плодючим, там Він оселив мене.

У СЕРЕДУ ввечері, глас 5: Боже, в ім'я Твоє спаси мене і в силі Твоїй суди мене.

Стих: **Вислухай,** Боже, голос моління мого, коли буду молитись до Тебе.

У ЧЕТВЕР ввечері, глас 6: Поміч моя від Господа, що створив небо й землю.

Стих: **Я** підніс очі мої в гори, звідки прийде поміч моя.

У П'ЯТНИЦЮ ввечері, глас 7: Боже, Ти Захисник мій, і милість Твоя попередить мене.

Стих: **В**рятуй мене від ворогів моїх, Боже, і від напасників моїх визволи мене.

Після прокимна священник стає перед святим престолом, а диякон виходить на солію, стає перед царськими вратами і виголошує

Потрійну ектенію

Диякон: Промовмо всі з усієї душі і з усього розуміння нашого, промовмо.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Господи Вседержителю, Боже отців наших, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Помилуй нас, Боже, з великої милості Твоєї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за владика і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владика нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за Богом бережену Україну нашу, за владу, військо і народ її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за спочилих ієрархів православних, за благочестивих і благовірних князів і гетьманів наших, за повік незабутніх фундаторів святого храму цього (в монастирі — святого монастиря цього) і всіх раніше спочилих

отців, братів і сестер наших, що тут і повсюди лежать, — православних.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: **Ще** молимося за милість, життя, мир, здоров'я, спасіння, Боже завітання, прощення і відпущення гріхів рабів Божих — усіх парафіян святого храму цього *(в монастирі — братії святого монастиря цього).*

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: **Ще** молимося за тих, що дари приносять і добро діють у святому і всечесному храмі цьому; за тих, що трудяться, співають, і за всіх присутніх людей, що сподіваються від Тебе великої і багатой милості.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник (виголос) : **Бо** Ти Милостивий і Людинолюбний Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Сподоби, Господи...

Благальна ектенія

Диякон: Доповнимо вечірню молитву нашу Господу.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Вечора всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Ангела миру, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Прощення і відпущення гріхів та провин наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Доброго й пожиточного для душ наших і миру для світу у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Останок життя нашого в мирі та покаянні скінчити у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Християнського кінця життя нашого, безболісного, бездоганного, мирного і доброї відповіді на Страшному Суді Христовому просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос) : Бо Ти Благий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші вклонімо перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник тихо читає

Голововклонну молитву

Господи Боже наш, що небеса прихилив і зійшов для спасіння роду людського, зглянься на рабів Твоїх і на насліддя Твоє, бо перед Тобою, Страшним і Людинолюбним Суддею, Твої раби вклонили голови і шиї свої скорили, не від людей очікуючи помочі, а від Тебе сподіваючись милості і чекаючи Твого спасіння. Збережи їх у всякий час й у вечір цей, і в наступну ніч від усякого ворога, від усякого супротивного дійства диявольського, і від помислів суєтних, і спогадів лукавих.

Виголос: Нехай буде влада Царства Твого благословенна і найславніша, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Якщо звершується літія, то хор починає співати стихири літійні. Під час співу предстоятель в єпітрахилі і фелоні (інші священники тільки в єпітрахиях), а диякон з кадилом — виходять із вівтаря північними дверима до притвору храму. Перед предстоятелем свічконосці несуть два свічники (великі свічки в стоячих свічниках). У притворі предстоятель стає посередині, а інші священники з боків попереду нього. Диякон (а якщо його немає, то священник або священники по черзі), не поспішаючи, виголошує

Літійну ектенію

Диякон: Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, відвідай світ Твій милістю і милосердям, зміцни силу християн православних і пошли нам милості Твої багаті — молитвами Всепречистої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії; силою Чесного і Животворчого Хреста; заступництвом

святого Архістрати́га Божого Михаїла та інших чесних Небесних Сил безплотних; чесного славного пророка, Предтечі й Хрестителя Іоана; святих славних і всехвальних апостолів; святих отців наших і вселенських великих учителів і святителів: Васи́лія Великого, Григо́рія Богослова та Іоана Золотоу́стого; святого отця нашого Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця; святих рівноапостольних Кирила й Мефодія, учителів слов'янських; святих благовірних і рівноапостольних великого князя Київського Володими́ра і великої княгині Ольги, святого благовірного і великого князя Ярослава Мудрого; святих отців наших митрополитів Київських: Михаїла, Іларіона, Петра, Олексія, Макарія, Петра та Іова; Феодосія Чернігівського, Димитрія та Арсенія Ростовських, Інокентія та Софронія Іркутських, Іоасафа Білгородського, Іоана та Павла Тоболь-

ських; святих славних і добропобідних мучеників: святих великомучеників Юрія Переможця та Димитрія Солунського, святого великомученика і цілителя Пантелеймона, святих великомучениць Варвари і Катерини, святих благовірних князів-страстотерпців Бориса, Гліба та Ігоря; святого преподобномученика Афанасія, ігумена Берестейського; Миколи, князя Луцького; Макарія Канівського, Феодора і Костянтина, князів Острозьких, святої Юліанії, княжни Ольшанської, святих Віленських мучеників Антонія, Іоана і Євстафія; преподобних отців наших Антонія й Феодосія і всіх чудотворців Києво-Печерських, преподобних Іова і Амфілохія, чудотворців Почаївських, преподобних Іова і Феодосія, ігуменів Манявських, преподобного Меркурія Чернігівського, ігумена Бригинського; всіх святих, на землі Українській про-

славлених, і святих (*храму і дня*); святих і праведних Богоотців Іоакима і Анни і всіх святих Твоїх — молимо Тебе, Многомилостивий Господи, вислухай нас грішних, що молимося Тобі, і помилуй нас.

Хор: Господи, помилуй (40 разів).

Диякон: Ще молимося за владик у і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владик у нашого Преосвященнішого єпископа (*ім'я*), за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше, і за всяку душу християнську, скорботну і пригноблену, що милості Божої та помочі потребує; за захист міста цього і тих, що живуть у ньому, за мир і лад у всьому світі, за добрий стан святих Божих Церков, за спасіння і поміч отцям і братам нашим, що старанно й зі страхом Божим трудяться і служать; за покинутих і відсутніх, за

зцілення тих, що в немочах лежать; за упокоєння, полегшення, блаженну пам'ять і прощення гріхів православних отців, братів і сестер наших, що тут і повсюди раніше спочили; за визволення поневолених, за братів і сестер наших по службах сущих і за всіх, що служать і служили у святому храмі цьому, промовмо.

Хор: Господи, помилуй (50 разів).

Диякон: **Ще** молимося за збереження міста цього *(села цього, святого монастиря цього)* і всякого міста і краю від голоду, мору, землетрусу, повені, вогню, меча, нападу чужинців та міжусобиці, щоб Благий і Людинолюбний Бог наш був милостивий та милосердний до нас, щоб відвернув Він усяку кару, що йде на нас, і визволив нас від праведного гніву Свого і помилував нас.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: **Щ**е молимося, щоб вислухав Господь Бог голос моління нас грішних і помилував нас.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник (виголос) : Вислухай нас, Боже, Спасителю наш, надіє всіх кінців землі і тих, що в морі далеко, і, Милостивий, будь милостивим, Владико, до гріхів наших і помилуй нас, бо Ти Милостивий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші вклонімо перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (голосно) : Владико Многомилостивий, Господи Ісусе Христе, Боже наш, молитвами Всепречистої

Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії; силою Чесного і Животворчого Хреста; заступництвом святого Архістратиґа Божого Михаїла та інших чесних^і Небесних Сил безплотних, чесного славного пророка, Предтечі і Хрестителя Іоана; святих славних і всехвальних апостолів; святих отців наших і вселенських великих учителів і святителів: Васи́лія Великого, Григорія Богослова та Іоана Золотоустого; святого отця нашого Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця; святих рівноапостольних Кирила й Мефодія, учителів слов'янських; святих благовірних і рівноапостольних великого князя Київського Володимира і великої княгині Ольги, святого благовірного і великого князя Ярослава Мудрого; святих отців наших митрополитів Київських: Михаїла, Іларіона, Петра, Олексія, Макарія, Петра та Іова; Феодосія Чернігівського, Димитрія

та Арсенія Ростовських, Інокентія та Софронія Іркутських, Іоасафа Білгородського, Іоана та Павла Тобольських; святих славних і добропобідних мучеників: святих великомучеників Юрія Переможця та Димитрія Солунського, святого великомученика і цілителя Пантелеймона, святих великомучениць Варвари і Катерини, святих благовірних князів-страстотерпців Бориса, Гліба та Ігоря; святого преподобномученика Афанасія, ігумена Берестейського; Миколи, князя Луцького; Макарія Канівського, Феодора і Костянтина князів Острозьких, святої Юліанії, княжни Ольшанської, святих Віленських мучеників Антонія, Іоана і Євстафія; преподобних отців наших Антонія й Феодосія і всіх чудотворців Києво-Печерських, преподобних Іова і Амфілохія, чудотворців Почаївських, преподобних Іова і Феодосія, ігуменів Манявських, преподобного Меркурія

Чернігівського, ігумена Бригинського; всіх святих, на землі Українській прославлених, і святих *(храму і дня)*; святих і праведних Богоотців Іоакима і Анни і всіх святих Твоїх, благоприємною створи молитву нашу, даруй нам відпущення гріхів наших, охорони нас покровом крил Твоїх, віджени від нас всякого ворога і супротивника, втихомир життя наше, Господи, помилуй нас і світ Твій і спаси душі наші як Благий і Людинолюбний.

Хор: Амінь. Далі співаємо стихир *стиховні.*

Священнослужителі стають перед столиком, на якому приготовано для благословення 5 хлібів, пшениця, вино, єлей. Після стихир — Слава... І нині... богородичний.

Також: Нині відпускаєш... Трисвяте по Отче наш...

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І співаємо тропар свята тричі, а диякон (якщо ж диякона немає, то священник) тричі кадить навколо стовпик з літійним блюдом.

Диякон: Господу помолимось.

Хор: Господи, помилуй.

Священник *голосно читає молитву:*

(Коли священник промовляє Благослови хліби..., тоді правою рукою показує на хліби, пшеницю, вино і єлей.)

Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти, що благословив п'ять хлібів і п'ять тисяч народу наситив; Сам благослови і хліби ці, пшеницю, вино і єлей і примнож це у місті *(селі, святому монастирі)* цьому і в усьому світі Твоєму, а вірних, що їх споживають, освяти.

Бо Ти благословляєш і освячуєш усе, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Нехай буде благословення ім'я Господнє від нині і до віку (тричі).

І псалом 33: Благословлю Господа повсякчас... (1–10 стихи).

Священник *стоїть перед царськими вратами, а після псалма виголошує до народу:*
Благословення Господнє на вас Того
благодаттю і людинолюбством завжди,
нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І відразу початок ранньої: Слава у вишніх Богу... і далі шестипсалміє.

Закінчення вечірні, якщо немає всенічної

Якщо вечірня звершується окремо від ранньої, то велика вечірня і повсякденна вечірня закінчуються так:

Диякон: Премудрість.

Хор: Благослови.

Священник: Сущий Благословенний Христос Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Утверди, Боже, святу православну віру православних християн по вік віку.

Священник: Пресвята Богородице,
спаси нас.

Хор: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без істління Бога Слово породила, сушу Богородицю Тебе величаємо.

Священник: Слава Тобі, Христе
Боже, надіє наша, слава Тобі.

Хор: Слава... І нині... Господи, помилуй (тричі). Благослови.

Священник виголошує відпуст.

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів *(і святого, що його храм, і святого, що його пам'ять у той день)*, святих і праведних богоотців Іоакима і Анни і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Хор: Амінь. Владика і отця нашого Епіфанія, Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України, і владика нашого (ім'я), Преосвященнішого єпископа (титул), Богом бережену Україну нашу, владу, військо і народ її, настоятеля, братію і всіх парафіян святого храму цього і всіх православних християн, Господи, збережи їх на многії літа.

РАННЯ

Священник, відкривши завісу царських врат, в єпітрахилі й фелоні стає перед святим престолом з кадилом і **виголошує**:

Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Читець: Амінь.

Якщо Великий піст, то далі: Трисвяте по Отче наш...

Читець: Амінь. Господи, помилуй (12 разів). Слава... І нині... Прийдіть, поклонімося... і 19 та 20 псалми.

Коли ж Великого посту немає, то після благословення священника читець відразу читає: Прийдіть, поклонімося... (тричі). І 19 та 20 псалми.

Слава... І нині... Трисвяте по Отче наш...

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Читець: Амінь.

*І тропарі: Спаси, Господи, людей Твоїх. Слава...
Вознісся на Хрест волею, Христе Боже... І нині... За-
ступнице християн...*

Священник під час читання звершує повне кадіння храму і, ставши перед святим престолом, **виголошує коротку потрійну ектенію**

Священник: Помилуй нас, Боже, з великої милості Твоїї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник: **Ще** молимося за владика і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владика нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник: **Ще** молимося за Богом бережену Україну нашу, за владу, війсьсько і народ її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник: Ще молимося за всіх братів і сестер наших і за всіх християн.

Хор: Господи, помилуй (трічі).

Священник (виголос) : Бо Ти Милостивий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Іменем Господнім благослови, отче.

Священник (виголос) : Слава Святій, Єдиносущній і Животворчій, і Нероздільній Трійці завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І читаємо шестипсалміє дуже уважно і зі страхом Божим, начебто самі невидимо розмовляємо з Христом Богом, молячись за гріхи наші.

А священник читає перед святим престолом ранні молитви. Після третього псалма він виходить на солію перед царськими вратами, де й закінчує читання молитов. Якщо служить диякон, то священник, закінчивши молитви, йде у вівтар, якщо ж ні, то залишається на місці і після закінчення шестипсалмія, тут же виголошує велику ектенію.

Ранні молитви

Молитва перша

Дякуємо Тобі, Господи Боже наш, що підняв нас з лож наших і вклав в уста наші слово хваління, щоб вклонятися Тобі і призивати ім'я Твоє святе; благаємо милосердя Твоє, що його повсякчас виявляв Ти у нашому житті, пошли і нині поміч Свою тим, що стоять перед лицем святої слави Твоєї і сподіваються від Тебе багатої милості; і дай їм, що зі страхом і любов'ю завжди Тобі служать, хвалити невимовну благість Твою.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва друга

З ночі лине дух наш до Тебе, Боже наш, бо заповіти Твої — світло для нас на землі. Навчи нас чинити правду

і святиню у страсі Твоїм, бо ми прославляємо Тебе, воістину сущого Бога нашого. Прихили вухо Твоє і вислухай нас, і пом'яни, Господи, по імені всіх, що стоять тут і моляться з нами, і спаси їх силою Твоею. Благослови людей Твоїх і освяти насліддя Твоє. Пошли мир світові Твоєму, Церквам Твоїм, священникам і всім людям Твоїм.

Бо благословилося і прославилось всечесне і величне ім'я Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва третя

З ночі лине дух наш до Тебе, Боже, бо заповіти Твої — світло. Навчи нас, Боже, правди Твоєї, заповідей Твоїх і заповітів Твоїх, просвіти очі думок наших, щоб не заснули ми в гріхах на смерть. Віджени всяку темряву від сердець наших. Даруй нам сонце правди і охорони життя

наше печаттю Святого Твого Духа. Направ стопи наші на путь миру. Дай нам бачити ранок і день в радості, щоб ми ранні молитви Тобі приносили.

Бо Твоя влада і Твоє є Царство, і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва четверта

Владико Боже, Святий і Незбагнений, Ти світлу наказав засяяти з темряви, Ти заспокоїв нас у нічному сні і підняв для славлення і благання Твоєї милості; з благосердя Свого прийми нас, що й нині поклоняємось Тобі і по силі дякуємо Тобі, і даруй нам все, що просимо для спасіння. Покажи нас синами світла і дня та спадкоємцями вічних Твоїх благ. Пом'яни, Господи, з великого милосердя Твого і всіх людей Твоїх тут присутніх, які моляться з нами, і всіх братів і сестер наших, що на землі,

на морі, у повітрі і на всякому місці володіння Твого потребують людинолюбства й помочі Твоєї, і всім подай велику милість Твою, щоб завжди, спасаючись душею й тілом, ми безбоязно славили дивне і благословенне ім'я Твоє.

Бо Ти Бог милості, милосердя і людинолюбства єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва п'ята

Скарбе добра, Джерело вічнотекуче, Отче Святий, Чудотворче, Всесильний і Вседержителю, всі ми Тобі поклоняємось і Тобі молимося, призиваючи милість Твою і милосердя Твоє на поміч і заступництво нашого смирення, пом'яни, Господи, Твоїх рабів; прийми ранні молитви від усіх нас, як кадіння перед Тобою, і жодного з нас не лиши відкинутим, але всім нам пошли милосердя Твоє. Пом'яни, Господи, тих,

що не сплять і співають на славу Твою і Єдинородного Твого Сина і Бога нашого, і Святого Твого Духа; будь їм помічником і заступником; прийми їх моління в наднебесний і мислений Твій жертовник.

Бо Ти єси Бог наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва шоста

Дякуємо Тобі, Господи Боже спасіння нашого, бо Ти все чиниш для добра життя нашого, щоб ми завжди підносили очі до Тебе, Спаса і Благодійника душ наших; бо Ти дав нам відпочинок у минулу пору ночі і підняв нас з ложа нашого, і поставив на поклоніння чесному імені Твоєму. Тому молимо Тебе, Господи, подай нам благодать і силу, щоб ми сподобилися співати Тобі розумно і молитися безперестанно, у страсі і трепеті дбаючи про своє спасіння заступни-

цтвом Христа Твого. Пом'яни, Господи, і тих, що вночі до Тебе взивають, вислухай їх і помилуй, упокори під ноги їхні невидимих і войовничих ворогів.

Бо Ти єси Цар миру і Спас душ наших, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва сьома

Боже і Отче Господа нашого Ісуса Христа, Ти підняв нас з ложа нашого і поставив нас на поклоніння чесному імені Твоєму. Дай нам благодать відкривати уста наші і прийми наші посильні подяки та навчи нас заповітів Твоїх, бо молитися, як подобає, ми не знаємо, коли Ти, Господи, Святим Твоїм Духом не наставиш нас. Тому молимо Тебе: якщо ми нагрішили аж до цього часу словом чи ділом, чи думкою, з волі чи з неволі, — полегши, відпусти, прости. Бо якщо на беззаконня зважатимеш,

Господи, Господи, хто ж устоїть? Бо в Тебе визволення є: Ти єдиний Святий, Помічник сильний, Захисник життя нашого, і Тебе ми оспівуємо завжди.

Нехай буде влада Царства Твого благословенна і найславніша, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва восьма

Господи Боже наш, Ти відігнав від нас сонну байдужість і зібрав нас покликом святим, щоб і вночі здійсмали ми руки наші і прославляли Тебе за суд Твій праведний. Прийми благання наші, молитви, хваління, нічні служби і дай нам, Боже, віру непосоромлену, надію міцну, любов нелицемірну; благослови наші входи й виходи, вчинки, діла, слова, помисли; і дай нам дочекатися початку дня, хвалячи, славлячи, благословляючи благість Твою невимовну.

Бо благословилося всесвяте ім'я Твоє, і прославилося Царство Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва дев'ята

Засвіти в серцях наших, Людинолюбний Владико, Богопізнання Твого нетлінне світло і відкрий мислені очі наші на розуміння євангельської проповіді Твоєї. Всели в нас страх блаженних заповідей Твоїх, щоб ми, подолавши всі тілесні похоті, провадили духовне життя і думали, і чинили все вгодне Тобі.

Бо Ти єси освячення і просвічення душ і тіл наших, Христе Боже, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва десята

Господи Боже наш, Ти дарував людям прощення через покайання і як приклад визнання гріхів і сповідання їх показав нам покайання пророка Давида. Сам, Владико, з великої милості Твоєї помилуй і нас, що у многі й тяжкі провини впали, і з безмежного милосердя Твого очисти беззаконня наші, бо згрішили ми, Господи, проти Тебе, що знаєш невідоме і таємне серця людського і Єдиний маєш владу відпускати гріхи. Серце ж чисте створивши в нас і духом могутнім укріпивши нас, і радість спасіння Твого показавши нам, не відкинь нас від лиця Твого, але сподоби як Благий і Людинолюбний аж до останнього зітхання нашого приносити Tobі жертву правди і дари на святих Твоїх жертовниках.

Милістю і милосердям, і людинолюбством Єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси з Пресвятим

і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва одинадцята

Боже, Боже наш, що з волі Своєї духовні й розумні Сили сотворив, — молимо Тебе і благаємо Тебе: прийми посильну хвалу нашу з усіма творіннями Твоїми і подай багаті дари Твоєї благодаті, бо Тобі вклоняється кожний рід небесних і земних, і підземних, і все, що дише, і всяке творіння прославляє незбагненну славу Твою, бо Ти єдиний Бог Істинний і Многомилостивий.

Бо Тебе хвалять усі Сили Небесні, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва дванадцята

Хвалимо Тебе, в піснях славимо, благословимо і дякуємо Тобі, Боже отців наших, що Ти відвів тінь ночі і знову

показав нам світло денне. Але молимо Твою благість: очисти гріхи наші та прийми моління наші з великого милосердя Твого, бо ми вдаємося до Тебе, Милостивого і Всесильного Бога; засвіти в серцях наших істинне сонце правди Твоєї, просвіти розум наш і всі почуття охорони, щоб, побожно ходячи, як удень, путями заповідей Твоїх, осягнули ми життя вічне, — бо в Тобі джерело життя, — і сподобилися ми насолоди неприступного Твого світла.

Бо Ти єси Бог наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Потім диякон або священник на солії виголошує

Велику ектенію

Диякон: В мирі Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За мир з неба і спасіння душ наших Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За мир усього світу, за добрий стан святих Божих Церков і за з'єднання всіх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За владикү і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владикү нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за увесь причет і людей Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За Богом бережену Україну нашу, за владу, військо і народ її Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За місто наше (село наше або святий монастир наш) і за всяке місто,

село і країну, і за тих, що по вірі живуть у них, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За добре поліття, за врожай плодів земних і за часи мирні Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За подорожніх, за недужих, знеможених та поневолених і за спасіння їх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву, небезпеки та не-долі, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Пре-благословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всі-ма святими пом'янувши, самих себе і

один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос) : Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Диякон (на солії) : Бог Господь і явився нам; благословенний, хто йде в ім'я Господнє.

Хор повторює чотири рази на глас тропаря, а диякон виголошує стихи:

Стих 1: Прославляйте Господа, бо Він Благий, бо повіки милість Його.

Стих 2: Обступили й оточили мене, я ж іменем Господнім переміг їх.

Стих 3: Не умру, а житиму і повіда-тиму про діла Господні.

Стих 4: Камінь, що занедбали будівни-чі, став наріжним каменем. Від Господа це сталося, і дивне воно в очах наших.

Після Бог Господь... співають тропар дня двічі і богородичний на той самий глас.

А коли припадають два тропарі, то перший співається двічі, потім другий і богородичний.

*А коли є **Алилуя** або **свята Чотиридесятниця**, то після великої ектенії співаємо Алилуя чотири рази на черговий глас і виголошуємо такі стихи:*

*Стих 1: **З** ночі лине дух наш до Тебе, Боже, бо заповіти Твої — світло для нас на землі.*

*Стих 2: **Н**авчіться правди, ті, що живуть на землі.*

*Стих 3: **З**аздрість охопить людей не-навчених.*

*Стих 4: **У**покори їх, Господи, упокори славних землі.*

Після цього відразу тропарі троїчні на відповідний глас. І читаємо кафизми та сідальні. Після прочитання першої кафизми диякон чи священник виголошує

Малу ектенію

Диякон: *Ще і ще в мирі Господу помолимось.*

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос): Бо Твоя влада і Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

*І сідальний свята чи святого. Після прочитання другої кафизми **мала ектенія***

Священник (виголос): Бо Ти Благий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І сідальний свята чи святого. Далі поліселей: Хвалить ім'я Господнє... або непорочні (17 кафизма). При співі поліселя або непорочних звершується кадіння всього храму.

*Потім — на великі свята — величання, а в неділі блудного сина, м'ясопусну і сиропусну співаємо псалом 136: На ріках вавилонських... Після непорочних і після Благословен єси, Господи... **мала ектенія***

Священник (виголос): Бо благословилося ім'я Твоє і прославилося Царство Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Далі іпакої або сідальні і антифони степенні відповідного гласу. Тоді

Прокимни недільні 8-ми гласів

• **Глас 1:** Нині воскресну, — говорить Господь, — стану спасінням і не завагаюся в нім.

Стих: Слова Господні — слова чисті.

• **Глас 2:** Воскресни, Господи, Боже мій, повелінням, що його заповідав Ти, і зібрання людей обступить Тебе.

Стих: **Г**осподи Боже мій, на Тебе надіюся: спаси мене.

• **Глас 3:** Скажіть народам, що Господь воцарився, бо Він утвердив вселенну, і не захитається вона.

Стих: **З**аспівайте Господу пісню нову; співай Господу, вся земле.

• **Глас 4:** Воскресни, Господи, поможи нам і визволи нас імені Твого ради.

Стих: **Б**оже, вухами нашими почули ми, і отці наші сповістили нам.

• **Глас 5:** Воскресни, Господи Боже мій, нехай піднесеться рука Твоя, бо Ти царствуєш повіки.

Стих: **П**рославлю Тебе, Господи, всім серцем моїм, розповім про всі чудеса Твої.

• **Глас 6:** Господи, піднеси силу Твою і прийди спасти нас.

Стих: **П**астирю Ізраїля, поглянь, Ти,
що водив Йосифа, наче ягня.

• **Глас 7:** **В**оскресни, Господи Боже
мій, нехай піднесеться рука Твоя, не за-
будь убогих Твоїх до кінця.

Стих: **П**рославлю Тебе, Господи, всім
серцем моїм, розповім про всі чудеса
Твої.

• **Глас 8:** **Ц**арюватиме Господь повік,
Бог твій, Сионе, з роду в рід.

Стих: **Х**вали, душе моя, Господа. Буду
хвалити Господа, поки життя мого.

Після прокимна **Диякон:** Господу помо-
лимось. *Хор:* Господи, помилуй.

Священник (виголос) : Бо Ти Свя-
тий еси, Боже наш, і у святих перебу-
ваєш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і
Сину, і Святому Духові, нині і повсяк-
час, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Диякон: Все, що дише, нехай хвалить Господа.

Стих: Хваліть Бога у святих Його, хваліть Його у твердині сили Його.

Хор: Все, що дише, нехай хвалить Господа (тричі).

Диякон: І щоб сподобитися нам вислухати Святе Євангеліє, Господа Бога молимо.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Премудрість. Станьмо по-божно. Вислухаймо Святе Євангеліє!

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Священник: Від (ім'я євангелиста) святого Євангелія читання.

Хор: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Священник читає Євангеліє.

Після Євангелія: Хор: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Далі: Воскресіння Христове бачивши... у неділю, псалом 50 і стихири.

Після співу **ДИЯКОН ВИГОЛОШУЄ:**

Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, відвідай світ Твій милістю і милосердям, зміцни силу християн православних і пошли нам милості Твої багаті – молитвами Всепречистої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії; силою Чесного і Животворчого Хреста; заступництвом Святого Архістратиґа Божого Михаїла та інших чесних Небесних Сил безплотних; чесного славного пророка, Предтечі й Хрестителя Іоана; святих славних і всехвальних апостолів; святих отців наших і вселенських великих учителів і святителів: Василія Великого, Григорія Богослова та Іоана Золотоустого; святого отця нашого Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця; святих рівноапостольних Кирила й Мефодія, учителів

слов'янських; святих благовірних і рівноапостольних великого князя Київського Володимира і великої княгині Ольги, святого благовірного і великого князя Ярослава Мудрого; святих отців наших митрополитів Київських: Михаїла, Іларіона, Петра, Олексія, Макарія, Петра та Іова; Феодосія Чернігівського, Димитрія і Арсенія Ростовських, Інокентія і Софронія Іркутських, Іоасафа Білгородського, Іоана та Павла Тобольських; святих славних і добропобідних мучеників: святих великомучеників Юрія Переможця та Димитрія Солунського, святого великомученика і цілителя Пантелеймона, святих великомучениць Варвари і Катерини, святих благовірних князів-страстотерпців Бориса, Гліба та Ігоря; святого преподобномученика Афанасія, ігумена Берестейського; Миколи, князя Луцького; Макарія Канівського, Феодора і

Костянтина, князів Острозьких, святої Юліанії, княжни Ольшанської, святих Віленських мучеників Антонія, Іоана і Євстафія; преподобних отців наших Антонія й Феодосія і всіх чудотворців Києво-Печерських, преподобних Іова і Амфілохія, чудотворців Почаївських, преподобних Іова і Феодосія, ігуменів Манявських, преподобного Меркурія Чернігівського, ігумена Бригинського; всіх святих, на землі Українській прославлених, і святих *(храму і дня)*; святих і праведних Богоотців Іоакима і Анни і всіх святих Твоїх — молимо Тебе, Многомилостивий Господи, вислухай нас грішних, що молимося Тобі, і помилуй нас.

Хор: Господи, помилуй (12 разів).

Священник (виголос) : Милістю і милосердям, і людинолюбством Єдиного родного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з Пресвятим і Благим, і Живо-

творчим Твоїм Духом нині і повсякчас,
і на віки віків.

Хор: Амінь.

Хор починає співати канони.

Після 3 пісні диякон або священник виголошує
малу ектенію

Диякон: **Ще** і ще в мирі Господу по-
молимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: **З**аступи, спаси, помилуй і
збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: **П**ресвяту, Пречисту, Пре-
благословенну, Славну Владичицю
нашу Богородицю і Приснодіву Марію
зі всіма святими пом'янувши, самих
себе і один одного, і все життя наше
Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос) : **Бо** Ти єси
Бог наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю
і Сину, і Святому Духові, нині і повсяк-
час, і на віки віків.

Хор: Амінь.

*Потім сідальний свята чи святого. Після 6 пісні
мала ектенія*

Священник (виголос) : Бо Ти єси Цар миру і Спас душ наших, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Далі кондак та ікос і читання з Синаксарія.

*Після 8 пісні **ДИЯКОН** кадить вівтар, стає з кадилом перед образом Божої Матері, **кадить і виголошує:** Богородицю і Матір Світла в піснях величаймо.*

Хор: Величає душа моя Господа... Чеснішу від херувимів... При цьому співі звершується повне кадіння храму.

Замість Чеснішу... співаємо приспиви й ірмос дев'ятої пісні в такі дні:

- У день Пасхи і всі дні Світлої седмиці.

- У дванадесяті Господні свята: Різдво Христове, Богоявлення, Вознесіння, П'ятдесятницю, Преображення і Воздвиження Хреста, а також на Стрітення.

Якщо не в неділю, то після 9 пісні співаємо Достойно є...

*Коли ж неділя, то відразу **мала ектенія***

Священник (виголос): Бо Тебе хвалять усі Сили Небесні, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Диякон: Свят Господь Бог наш.

Стих: **Бо** Святий Господь Бог наш.

Стих: **Над** усіма людьми Бог наш.

Хор: Свят Господь Бог наш (тричі).

Читається воскресний екзапостиларій або світільний свята чи святого. Слава... І нині... богородичний. Хор: Все, що дише, нехай хвалить Господа. Стихири хвалітні.

Далі в неділю: Слава... стихири євангельська чергова. І нині... богородичний: Преблагословенна еси...

Священник: Слава Тобі, що показав нам світло.

Велике славослів'я. Після Святий Боже... тропарі недільні гласів 1, 3, 5 і 7 — В день спасіння...; і гласів 2, 4, 6 і 8 — Воскрес із гробу...

Якщо служитися проста рання, то закінчуємо так:

Стихири хвалитні, після Слава... І нині... читець виголошує: Тобі слава належить, Господи Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Далі читець продовжує: Слава Тобі, що показав нам світло і читає повсякденне славослів'я.

Ектенія: Доповнимо ранню молитву... і стихири на стиховні.

Тоді Трисвяте по Отче наш...

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Тропар денний. Слава... І нині... богородичний.

Ектенія: Помилуй нас, Боже...

Диякон: Премудрість.

Хор: Благослови.

Священник: Сущий благословенний Христос Бог наш...

Хор: Утверди, Боже... І читець читає Перший час.

Потрійна ектенія

Диякон: Помилуй нас, Боже, з великої милості Твоєї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за владика і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владика нашого Преосвященнішого єпископа (*ім'я*), за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за Богом бережену Україну нашу, владу, військо і народ її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за спочилих ієрархів православних, за благочестивих і благовірних князів і гетьманів, повік незабутніх фундаторів святого храму цього (*в монастирі — святого монастиря*

цього), і всіх раніше спочилих отців, братів і сестер наших, що тут і повсюди лежать, — православних.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: *Ще* молимося за милість, життя, мир, здоров'я, спасіння, Боже завітання, прощення і відпущення гріхів рабів Божих — усіх парафіян святого храму цього *(в монастирі — братії святого монастиря цього)*.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: *Ще* молимося за тих, що дари приносять і добро діють у святому і всечесному храмі цьому; за тих, що трудяться, співають, і за всіх присутніх людей, що сподіваються від Тебе великої і багатой милості.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник (виголос): *Бо* Ти Милостивий і Людинолюбний Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Благальна екте́нія

Диякон: Доповнимо ранню молитву нашу Господу.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Ангела миру, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Прощення і відпущення гріхів та провин наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Доброго й пожиточного для душ наших і миру для світу у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Останок життя нашого в мирі та покаянні скінчити у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Християнського кінця життя нашого, безболісного, бездоганного, мирного і доброї відповіді на Страшному Суді Христовому просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Преподобнословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник (виголос): Бо Ти Бог милості, милосердя і людинолюбства єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші вклонімо перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник тихо читає **ГОЛОВОВКЛОННУ МОЛИТВУ:**

Господи Святий, що на небі перебуваєш і смиренних доглядаєш, і всевидячим оком Твоїм все творіння бачиш, перед Тобою вклонилися ми душею й тілом і молимося Тобі: простягни невидиму руку Твою зі святої оселі Твоїї і благослови всіх нас; і, якщо згрішили чимось вільно чи невільно, — прости як Бог Благий і Людинолюбний, подаючи нам добро Твоє земне й небесне.

Виголос: Твоє бо є, щоб милувати і спасати нас, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Диякон: Премудрість.

Хор: Благослови.

Священник: Сущий благословенний Христос Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Утверди, Боже, святу православну віру православних християн повік віку.

Священник: Пресвята Богородице, спаси нас.

Хор: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без істління Бога Слово породила, суцу Богородицю Тебе величаємо.

Священник: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Хор: Слава... І нині... Господи, помилуй (тричі). Благослови.

Священник виголошує відпуст:

У неділю: Христос, що воскрес із мертвих, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів *(і святого, що його храм, і святого, що його пам'ять у той день)*, святих і праведних богоотців Іоакима і Анни і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

У будні дні: Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів *(і святого, що його храм, і святого, що його пам'ять у той день)*, святих і праведних богоотців Іоакима і Анни і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Хор: Амін. Владика і отця нашого Епіфанія, Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України, і владика нашого (ім'я), Преосвященнішого єпископа (титул), Богом бережену Україну нашу, владу, військо і народ її, настоятеля, братію і всіх парафіян святого храму цього, і всіх православних християн, Господи, збережи їх на многії літа.

ПЕРШИЙ ЧАС

Після відпусту священник іде у вівтар. Царські врата і завіса закриваються, священник знімає з себе фелонь, а читець читає перший час.

Після Чеснішу... Іменем Господнім, благослови, отче.

Священник: Боже, змилосердься над нами, благослови нас, просвіти лице Твоє на нас і помилуй нас.

*І читає в єпітрахилі на солії, перед царськими вратами **Молитву часу:***

Христе, Світло Істинне, що просвічуєш і освячуєш кожну людину, яка приходить у світ, нехай позначиться на нас світло лица Твого, щоб у ньому побачили ми світло неприступне. Провадь життя наше до виконання запові-

дей Твоїх молитвами Пречистої Твоєї Матері і всіх святих Твоїх. Амінь.

Хор: Непереможній Воєводі..., або кондак свята.

Священник: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

*Хор: Слава... І нині... Господи, помилуй (тричі).
Благослови.*

Священник виголошує малий відпуст.

Христос (в неділю: Христос, що воскрес із мертвих), істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Хор: Амінь.

ЧИН СВЯТОЇ І БОЖЕСТВЕННОЇ ЛІТУРГІЇ

Священник, маючи намір звершувати святу літургію, наперед готує себе до відправи належними за церковним Уставом богослужіннями, а саме: вечірньою, ранньою і часами, а також повинен прочитати визначене правило перед святою Літургією і молитви перед святим Причастям. Насамперед він повинен бути в мирі зі всіма, ні на кого нічого не мати, зберігаючи серце, по змозі, від лукавих думок, і з вечора стриматися від їжі та пиття аж до часу, поки не звершить святої Літургії. В сам день звершення святої Літургії священник із дияконом, кожен маючи на собі підрясник, а не священні одежі, вклоняються тричі на схід перед царськими вратами.

Тоді диякон промовляє: Благослови, Владико.

Священник: Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь. Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Царю Небесний, Утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, Скарбе добра і життя Подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, Благий, душі наші.

Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас *(тричі)*.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Трійце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, зглянься і зціли немочі наші імені Твого ради. Господи, помилуй *(тричі)*.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Отче наш, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє; нехай прийде Царство Твоє; нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам сьогодні; і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим; і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого.

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо, жодного виправдання не маючи, ми, грішні, Тобі як Владиці цю молитву приносимо: помилуй нас.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові.

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми надіємось; не прогнівайся дуже на нас і не пам'ятай беззаконь наших, але зглянься нині як Милосердний і визволи нас від ворогів наших. Бо Ти

Бог наш, а ми – люди Твої, всі творіння рук Твоїх й ім'я Твоє призиваємо.

І нині, і повсякчас, і на віки віків.
Амінь.

Милосердя двері відкрий нам, Благословенна Богородице, щоб ми, на Тебе надіючись, не загинули, а від усякого лиха Тобою визволилися, бо Ти єси спасіння роду християнського.

Потім підходять до ікони Христа й цілують її, промовляючи:

Пречистому Твоєму образу покланяємось, Благий, благаючи прощення провин наших, Христе Боже, бо Ти з волі Своєї тілом зійшов на хрест, щоб визволити створених Тобою від неволі ворожої. Тому вдячно співаємо: Ти радістю наповнив усе, Спасе наш, прийшовши спасти світ.

Тоді цілують також ікону Богородиці, промовляючи:

Богородице, Ти єси джерело милосердя! Сподоби і нас Твоєї милості,

зглянься на грішних людей, покажи, як завжди, силу Твою, бо, на Тебе надію покладаючи, співаємо Тобі: «Радуйся», як колись Гавриїл, безплотних архістратиг.

Диякон: Господу помолимося.

Схиливши голову, священник молиться:

Господи, простягни руку Твою з висоти святої оселі Твоєї і укріпи мене на відправу цієї служби Твоєї, щоб я неосудно став перед страшним престолом Твоїм і безкровне священнодійство відправив, бо Твоя є сила і слава на віки віків. Амінь.

Вклонившись один одному, кланяються народові та йдуть південними дверима у вівтар і моляться кожний окремо:

Увійду в дім Твій, поклонюся храмові святому Твоєму в страсі перед Тобою. Господи, веди мене правдою Твою, супроти ворогів моїх вирівняй путь мою перед Тобою; бо немає прав-

ди в устах їх: серце їх суєтне, горло їх — гріб відкритий, язики їх улесливі. Суди їх, Боже; нехай відпадуть від думок своїх; за множеством нечестя відкинь їх, бо багато прикрощів учинили Тобі, Господи. А всі, що надіються на Тебе, нехай звеселяться, нехай повік радіють, і Ти оселишся між ними, і хвалитися будуть Тобою всі, що люблять ім'я Твоє. Бо Ти благословляєш праведника, Господи, як щитом благовоління, вкриваєш нас.

У віттарі творять три земні поклони перед святою трапезою, цілують святе Євангеліє і святий престіл. Тоді священник бере в руки свій підрізник, а диякон стихар, кожний тихо промовляє:

Боже, очисти мене грішного і помилуй мене.

Диякон *підходить до священника зі стихарем, орарем та поручами у правій руці і, вклонившись перед ним, каже:*

Благослови, владико, стихаря з орарем і поручами.

Священник (*благословляє, промовляючи*):
Благословенний Бог наш завжди, нині
і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

*Диякон відходить і облачається в стихар, орар і поручі, читаючи відповідні молитви облачень. Облацившись, приготує все на жертовнику до проскомидії. **Священник**, поклавши підризник на ліву руку, тоді благословляє хресним знаменням підризник, промовляючи:*

Благословенний Бог наш завжди,
нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Далі цілує і одягає його промовляючи:

Нехай зрадіє душа моя в Господі, бо
зодягнув мене в ризу спасіння і в одягу
радощів зодягнув мене; мов на жениха,
поклав на мене вінець і, як невісту, при-
красив мене красою.

Також благословляє епітрахиль, цілує і, зодягаючи, промовляє:

Благословенний Бог наш, що ви-
ливає благодать Свою на священників

Своїх, як миро на голову, що сходить на бороду, на бороду Ааронову, що сходить до краю одежі його.

Тоді бере пояс, цілує, і, підперізуючись, промовляє:

Благословен Бог, що підперізує мене силою, покладає непорочною путь мою, зміцнює ноги мої, як у лані, і на висотах ставить мене.

Благословляє і цілує поручі, і одягаючи на праву руку, промовляє:

Правиця Твоя, Господи, прославилась силою; права рука Твоя, Господи, перемогла ворогів і великою славою Твоєю стер еси супротивників.

Також і на ліву руку:

Руки Твої створили мене і впорядкували мене; врозуми мене, — і навчуся заповідей Твоїх.

Також благословляє, цілує, і одягає палицю (якщо має на це право), промовляючи:

Прив'яжи меч Твій до стегна Твого, Сильний, силою Твоєю і красою Твоєю

і натягни лук, і встигай, і царюй істини ради і лагідності, і справедливості, і дивно поведе Тебе правиця Твоя завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Благословляє фелонь, цілує та одягає, промовляючи:

Священники Твої зодягнуться в правду, і преподобні Твої зрадіють завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Священник і диякон *підходять до умивальниці і умивають руки, промовляючи:*

Умю в невинності руки мої й обіду жертovníк Твій, Господи, щоб було чути голос хвали і щоб сповістити про всі чудеса Твої. Господи, полюбив я красу дому Твого і місце перебування слави Твоєї. Не погуби душі моєї з грішниками і життя мого з людьми кровожерними, що в їх руках беззаконня, а правиця повна підкупів. А я хожу в моїй непорочності: визволи мене,

Господи, і помилуй. Нога моя стала на праведний шлях; в церквах благословлятиму Тебе, Господи.

Священник, як облачитися і уміє руки, разом з дияконом підходять до жертовника для звершення проскомидії.

Коли священник служить без диякона, то в проскомидії сам виконує всі священнодії і виголоси диякона, за винятком спеціально дияконських, як наприклад: Благослови, владико. Проколи, владико. Час правити... та ін.

Коли літургію звершують собором кілька священників, то проскомидію повинен звершувати тільки один священник.

Приготування дарів

Священник і диякон *тричі* вклоняються перед жертовником і **кожен промовляє:**

Боже, очисти мене грішного і помилуй мене (*тричі*).

Далі **священник промовляє:**

Викупив Ти нас від прокляття закону (*цілує святий дискос*) Чесною Твоєю Кров'ю (*цілує святу чашу*), коли на хресті Тебе було розп'ято (*цілує зіви́дицю*), а спи-

сом проколото (*цілує копіє*), став Ти джерелом безсмертя для людей, Спасе наш, слава Тобі (*цілує лжицю*).

Диякон: Благослови, владико.

Священник (виголос): Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.*

Диякон: Амінь.

Священник бере в ліву руку першу просфору з печаткою: ІС. ХС. НІ. КА., а копіє в праву, тричі хрестить копієм просфору поверх печатки і промовляє:

На спомин Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа (*тричі*).

І надрізує копієм з правого боку печатки (з лівої руки священника), і, надріжуючи, промовляє: Як ягня на заколення ведено Його.

З лівого боку надріжуючи: І як агнець непорочний перед тим, що стриже його, — мовчить, так і Він не відкриває уст Своїх.

* Цей виголос одночасно є благословенням на читання часів.

Верхній бік печатки надрізуючи: **У** смиренні Його суд над Ним відбувся.

Нижній бік печатки надрізуючи: **А**ле про рід Його хто оповість?

Диякон, *побожно дивлячись на це священно-діяство і тримаючи орар у руці, при кожному надрізуванні промовляє:*

Господу помолимося. **Г**осподи, помилуй.

Після цього промовляє: **В**ізьми, владико.

Священник, *відрізуючи копієм нижню частину просфори (з лівої руки священника), виймає Святий Хліб (Агнца), промовляючи:*

Бо візьметься від землі життя Його.

І кладе його печаткою вниз на святий дискос **при словах диякона:** **П**ринеси в жертву, владико.

Священник *глибоко надрізує Святий Хліб на-вхрест, промовляючи:*

Приноситься в жертву Агнець Божий, що бере гріх світу ради життя світу і спасіння. *І повертає його догори печаткою.*

Диякон *промовляє:* Проколи, владико.

Священник, *проколюючи Святий Хліб копінцем в правий бік печатки (з лівого боку священника), промовляє:*

Один із воїнів списом проколов Йому ребра, і зараз витекла кров і вода. І той, що бачив, засвідчив, і свідчення його правдиве.

Диякон, *узявши вино і воду, промовляє до священника:* Благослови, владико, святе з'єднання. *І вливає до святої чаші разом вино і воду.*

Священник, *благословляючи, промовляє:*

Благословенне з'єднання Дарів Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

Священник *бере другу просфору і промовляє:*

На честь і пам'ять Преблагословенної Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії. Молитвами Її прийми, Господи, жертву цю в наднебесний Твій жертовник.

Вийнявши часточку, кладе її праворуч Святого Хліба (ліворуч від себе), промовляючи:

Стала Цариця праворуч Тебе, в ризи позолочені одягнена, прикрашена.

Далі бере третю просфору і, вийнявши з неї першу часточку, кладе її ліворуч Святого Хліба (праворуч від себе) і промовляє, починаючи перший ряд:

1. Чесного славного пророка, Предтечі і Хрестителя Іоана.

Тоді промовляє:

2. Святих славних пророків: Мойсея і Аарона, Іллі і Єлисея, Давида та Іесея, Ісаї, Єремії, Єзекиїла, святих трьох отроків і Даниїла пророка і всіх святих пророків.

І, вийнявши часточку, кладе її попід першою. Тоді промовляє:

3. Святих славних і всехвальних апостолів Петра і Павла, Андрія Першозваного і всіх інших святих апостолів.

І так кладе третю часточку, закінчуючи перший ряд. Тоді промовляє:

4. Святих отців наших, святителів: Василія Великого, Григорія Богослова

й Іоана Золотоустого, Афанасія і Кирила, Миколая Мирлікійського, Михаїла, Іларіона, Макарія і Петра митрополитів Київських, Димитрія Ростовського, Інокентія Іркутського, Феодосія та Іоана Чернігівських, Іоасафа Білгородського і всіх святих святителів.

І, вийнявши четверту часточку, кладе її біля першої, починаючи другий ряд. Тоді знову промовляє:

5. Святого апостола першомученика й архідиякона Стефана, святих великих мучеників Димитрія, Юрія, Феодора Тирона, Феодора Стратилата і всіх святих мучеників; мучениць Фекли, Варвари, Киріякії, Євфимії, Параскеви, Катерини і всіх святих мучениць.

Вийнявши п'яту часточку, кладе її під четвертою. Тоді промовляє:

6. Преподобних і богоносних отців наших Антонія, Євфимія, Сави, Онурія, Афанасія Афонського, Антонія і

Феодосія Києво-Печерських, Іова та Амфілохія Почаївських; і преподобних матерів Пелагії, Феодосії, Анастасії, Февронії, Єфросинії, Марії Єгипетської і всіх преподобних.

Вийнявши шосту часточку, кладе її під п'ятою, закінчуючи другий ряд. Тоді знову промовляє:

7. Святих чудотворців безсрібників Косми і Даміана, Кира й Іоана, Пантелеймона і Єрмолая і всіх святих безсрібників.

Вийнявши сьому часточку, кладе її зверху, починаючи третій ряд. Тоді знову промовляє:

8. Святих і праведних Богоотців Іоакима і Анни; і святого *(якого храм і якого день)*; святих рівноапостольних Кирила і Мефодія, учителів слов'янських, святих рівноапостольних великого князя Київського Володимира і великої княгині Ольги та благовірного князя Ярослава Мудрого і всіх святих. Молитвами їх зглянься на нас, Боже.

І кладе восьму часточку під сьомою. Тоді промовляє:

9. Святого отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського, Золотоустого.

Коли ж служиться літургія за чином святителя Василія Великого, то промовляє:

9. Святого отця нашого Василія Великого, архієпископа Кесарії Кападокійської.

І так, вийнявши дев'яту часточку, кладе її під восьмою, закінчуючи третій ряд.

Тоді, взявши четверту просфору, промовляє:

Пом'яни, Владико Людинолюбний, Святійших патріархів православних, владиків і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владиків нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), і все єпископство православне, чесне пресвітерство, у Христі дияконство й увесь священний чин; благодійників і всіх парафіян святого храму цього, і всю братію нашу, що Ти з Твоєї

великої милості закликав до єднання з Тобою, Всеблагий Владико.

Вийнявши часточку, кладе її нижче Святого Хліба.

Тоді промовляє:

Пом'яни, Господи, Богом бережену Україну нашу і православну людність її.

І, вийнявши часточку поруч із попередньою, кладе її нижче Святого Хліба.

З цієї ж просфори і з тих, що їх подають вірні, священник виймає часточки за здоров'я живих, поминаючи їхні імена, кладе їх в один ряд нижче і промовляє:

Пом'яни, Господи, рабів Твоїх (імена).

Тоді, взявши п'яту просфору, промовляє:

На спомин і відпущення гріхів усіх спочилих ієрархів православних, благочестивих і благовірних князів і гетьманів наших, блаженних фундаторів святих храмів Божих, отців, братів і сестер наших, і за спочилих благодійників і парафіян святого храму цього, і за всіх, що спочили з надією на воскресіння і життя вічне з Тобою.

Також священник поминає єпископа, що його висвятив, якщо він уже упокоївся, та інших спочилих.

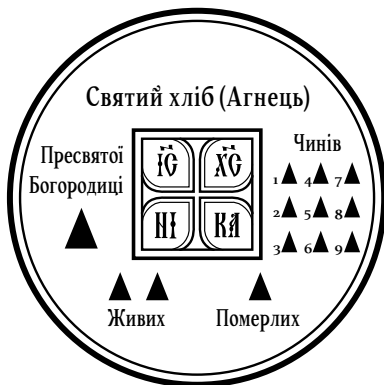
Виймаючи часточки за них, промовляє:

Пом'яни, Господи, спочилих рабів Твоїх (імена).

Всі часточки за спочилих кладе в один ряд нижче часточок за живих. І виймає із четвертої просфори за живих часточку за себе, кладе її біля часточок за живих і промовляє:

Пом'яни, Господи, і мою недостойність і прости мені всяку провину вільну і невольну.

Потім губкою чи копієм впорядковує часточки.

Тоді диякон бере кадило і, поклавши до нього ладану, промовляє до священника:

Благослови, владико, кадіння.

Священник читає молитву кадіння:

Кадіння Тобі приносимо, Христе Боже наш, як пахощі духовні, Ти ж прийми їх у Свій наднебесний жертovníк і пошли нам благодать Пресвятого Твого Духа.

Диякон: Господу помолимося. Господи помилуй.

Священник бере звiздицю і, обкадивши її, ставить на святий дискос над Святим Хлібом, промовляючи:

І, прийшовши, зірка стала над тим місцем, де було Дитя.

Диякон: Господу помолимося. Покрий, владико.

Священник обкаджує малий покрiвець і покриває ним святий дискос поверх звiздиці, промовляючи:

Господь воцарився, у красу зодягнувся. Зодягнувся Господь у силу і опо-

ясався, бо Він утвердив вселенну, і не захитається вона. Престіл Твій готовий з того часу, споконвіку Ти єси. Піднесли ріки, Господи, піднесли ріки голос свій, піднесли ріки хвилі свої. Господь же на висоті могутніший від шуму великих вод, від сильних хвиль моря. Свідчення Твої вельми правдиві. Дому Твоєму належить святість, Господи, на довгі дні.

Диякон: Господу помолимося. Покрий, владико.

Священник *обкаджує другий покривець і покриває ним святу чашу, промовляючи:*

Вкрила небеса велич Твоя, Христе, і хвали Твої повна земля.

Диякон: Господу помолимося. Покрий, владико.

Священник, *обкадивши воздух, покриває святі дискос і чашу, промовляючи:*

Покрий нас покровом крил Твоїх, Господи, віджени від нас усякого ворога і супротивника, втихомир життя наше, Господи, помилуй нас і світ Твій

і спаси душі наші як Благий і Людинолюбний.

Тоді священник, *узявши кадило, тричі кадить жертовник, промовляючи:*

Благословенний Бог наш, що так зволив, слава Тобі.

А диякон *кожного разу промовляє:*

Завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І обидва побожно вклоняються три рази. Тоді диякон промовляє:

За принесення чесних дарів Господу помолимось.

Священник *читає молитву принесення:*

Боже, Боже наш, Ти послав Хліб Небесний, поживу всьому світові, Господа нашого і Бога Ісуса Христа, Спаса Визволителя і Благодійника, що благословляє й освячує нас; Сам благослови це принесення і прийми його в наднебесний Твій жертовник. Як Благий і Людинолюбний пом'яни тих, що

принесли, і тих, за кого принесено, і нас неосудженими збережи у святій відправі Божественних Твоїх Таїн. Бо святе і прославлене всечесне й величне ім'я Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І тоді творить відпуст, промовляючи:

Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Диякон: Слава Отцю і Сину, і Святому Духові нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй *(тричі)*.
Благослови.

Коли неділя, священник: Христос, що воскрес із мертвих, істинний Бог наш...

Коли ж ні, то: Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святого отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського, Золотоустого *(або Василя Великого...)*, і всіх святих, помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Диякон: Амінь.

*Після відпусту проскомидії та відчинення завіси царських врат **диякон кадить** святий престіл і святий жертовник, **промовляючи**:*

У гробі тілом, | у пеклі душею, як Бог,
| в раю ж із розбійником | і на престолі
був Ти, Христе, з Отцем і Духом, | все
наповняючи, Неописаний.

Далі кадить Горнє місце, ікони праворуч, ікони ліворуч, запрестольний хрест та ікону, священника і присутніх у вівтарі, іконостас, усю церкву і людей, читаючи про себе 50-й псалом. Тоді знову кадить тричі перед святим престолом, священника з горного місця і віддає кадило.

Священник і диякон стають разом перед святим престолом, тричі вклоняються, **промовляючи**:

Боже, очисти нас грішних і помилуй нас.

Далі відкривають Царські врата

Священник півголосом молиться з піднесеними руками:

Царю Небесний, Утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, Скарбе добра і життя Подателю, при-

йди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, Благий, душі наші.

Слава у вишніх Богу і на землі мир, в людях благовоління *(двічі)*.

Господи, відкрий уста мої, і уста мої сповістять хвалу Твою.

Священник цілує святе Євангеліє і престіл, а **диякон** святий престіл.

Диякон, схиливши голову перед священником і тримаючи орар трьома пальцями правої руки, **промовляє**:

Час служити Господу. Владико, благослови.

Священник, благословляючи його, промовляє:

Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь. Помолися за мене, владико святий.

Священник: Нехай направить Господь стопи твої.

Диякон: Пом'яни мене, владико святий.

Священник: Нехай пом'яне тебе
Господь Бог у Царстві Своїм завжди,
нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ ЗА ЧИНОМ СВЯТОГО ОТЦЯ НАШОГО ІОАНА ЗОЛОТОУСТОГО

Літургія служиться при відчинених царських вратах.

Диякон виходить на амвон, хреститься:

Диякон: **Б**лагослови, владыко.

Священник бере святе Євангеліє, творить ним знак хреста над антимінсом і **ВИГОЛОШУЄ:**

Благословенне Царство Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Велика, або мирна, ектенія

Диякон: **В** мирі Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: **З**а мир з неба і спасіння душ наших Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За мир усього світу, за добрий стан святих Божих Церков і за з'єднання всіх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За владикү і отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владикү нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за увесь причет і людей Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За Богом бережену Україну нашу, за владу, військо та народ її Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За місто наше (*село наше або святий монастир наш*) і за всяке місто, село і країну, і за тих, що по вірі живуть у них, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За добре поліття, за врожай плодів земних і за часи мирні Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За подорожніх, за недужих, знеможених та поневолених і за спасіння їх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

У разі потреби тут промовляються додаткові прохання.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву, небезпеки та не-долі, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає молитву першого антифону:*

Господи Боже наш, Твоя влада несказанна і слава неосяжна. Твоя милість безмірна і людинолюбство невимовне. Сам, Владико, з благосердя Твого зглянься на нас і на святий храм цей і подай нам і тим, що моляться з нами, багату милість Твою та милосердя Твоє.

Виголос: Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І співають перший антифон.

Диякон, вклонившись, стоїть перед образом Христа, а після антифону стає на звичайному місці і, вклонившись, виголошує малу ектенію:

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолимось.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає* молитву другого антифону:

Господи Боже наш, спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, збережи повноту Церкви Твоєї, освяти тих, що люблять красу дому Твого, прослав їх

за це Твоєю Божественною силою і не залишай нас, що надіємось на Тебе.

Виголос: Бо Твоя влада і Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

*І співають **другий антифон.***

*Потім диякон на звичайному місці виголошує **малу єктенію:***

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає* **молитву третього антифону:**

Ти, що дав нам ці спільні й однодушні молитви і обіцяв виконати прохання двох або трьох, що згодяться в ім'я Твоє, Сам і нині прохання рабів Твоїх на благо їм сповни, подаючи нам і в теперішньому віці пізнання Твоєї істини, а в майбутньому — життя вічне.

Виголос: **Бо** Ти Благий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І співають **третій антифон.**

*Коли співають третій антифон, священник і диякон, ставши перед святим престолом, вклоняються тричі та цілують його. Тоді священник цілує святе Євангеліє та передає диякону і йдуть праворуч поза святим престолом. Попереду йде свічконосець зі свічкою. Вийшовши північними дверима, стають на амвоні, схиляють обидва голови і, коли **ДИАКОН** промовить: **Господу помолимось.***

Священник *тихо читає* **МОЛИТВУ ВХОДУ:**

Владико, Господи Боже наш, що встановив на небесах чини і воїнства ангелів і архангелів служити славі Твоїй, вчини, щоб з нашим входом відбувся і вхід святих ангелів, що разом з нами служили б і прославляли б Твою благість. Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Після молитви **ДІЯКОН** *стає перед царськими вратами праворуч від священника і, показуючи ораєм до святого престолу,* **промовляє:** **Благослови, владико, святий вхід.**

Священник, *благословляючи,* **промовляє:**

Благословенний вхід святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: **Амінь.**

Диякон *дає священникові цілувати святе Євангеліє, стає в царських вратах, підносить святе Євангеліє вгору, робить ним знак хреста, і* **ВИГОЛОШУЄ:**

Премудрість. Станьмо побожно.

Якщо є вхідний стих, то він виголошується тут.

Хор: Прийдіть, поклонітесь і припадімо до Христа. Спаси нас, Сину Божий, у святих дивний Сий, співаємо Тобі: алилуя.

Якщо в неділю: Прийдіть, поклонітесь і припадімо до Христа. Спаси нас, Сину Божий, що воскрес із мертвих, співаємо Тобі: алилуя.

Якщо у свято Богородиці: Прийдіть, поклонітесь і припадімо до Христа. Спаси нас, Сину Божий, молитвами Богородиці, співаємо Тобі: алилуя.

Також співають належні тропарі і кондаки,

*а священник в той час читає **Молитву трисвятого:***

Боже Святий, Ти у святих перебуваєш, Тебе трисвятими голосами серафими оспівують і херувими славлять, і всі Небесні Сили Тобі поклоняються. Ти привів усе з небуття до буття, створив людину за образом Своїм і за подобою, і всякими дарами її прикрасив. Кожному, хто просить, Ти даєш премудрість і розум, не відкидаєш і грішника, а встановлюєш покаєння для спасіння. Ти сподобив нас, смиренних

і недостойних рабів Твоїх, і в цю годину стати перед славним Твоїм жертovníком і належне Тобі поклоніння і хвалу приносити. Сам, Владико, прийми з наших грішних уст Трисвяту пісню, зглянься на нас з милосердя Твого, прости нам усяку провину вільну і невольну, освяти наші душі і тіла і дай нам побожно служити Тобі всі дні життя нашого молитвами Пресвятої Богородиці і всіх святих, що від віку Тобі угодні були.

*Коли хор співає: І нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь, і далі кондак, **ДИЯКОН** хреститься до горного місця, цілує престілі, схиливши голову, тримає в руці трьома пальцями ора́р і **промовляє до священника:***

Благослови, владико, час трисвятого.

*Священник, благословляє його. **Диякон вийшовши на солію виголошує:***

Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Священник виголошує: Бо Ти Святий еси, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас.

Диякон підходить до царських врат і, вказуючи орарем на образ Христа, потім на вірних, потім на образ Богородиці, **виголошує:** І на віки віків.

Хор: Амінь.

Співають Трисвяте за звичаєм.

Замість Трисвятого на Різдво Христове, на Богоявлення Господнє, в Лазареву суботу, у Велику суботу, на Пасху Христову, в усі дні Світлого Тижня, в неділю П'ятдесятниці співається: Всі, що в Христа хрестилися, у Христа зодягнулися. Алілуя (тричі).

Замість Трисвятого на Воздвиження Хреста Господнього співається: Хресту Твоєму поклоняємось, Владико, і святеє воскресіння Твоє славимо (тричі).

Хор співає Трисвяте, а священник і диякон тричі промовляють Трисвяте, вклоняючись перед святим престолом. Потім священник цілує Євангеліє і престіл, а диякон – престіл, і промовляє до священника:

Звели, владико.

І йдуть до горного місця.

Священник, йдучи, промовляє:

Благословен, хто йде в ім'я Господнє.

Диякон: Благослови, владико, горній престіл.

Священник: Благословенний єси на престолі слави Царства Твого, що сидиш на херувимах, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

Священникові належить стояти або сидіти збоку горного місця, на південь від нього.

Після Трисвятого **диякон виголошує:**
Будьмо уважні.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Читець: І духові твоєму.

Диякон: Премудрість.

Читець: Прокимен (і виголошує прокимен, а хор повторює його тричі за ним).

Диякон: Премудрість.

Читець: Діянь святих апостолів читання. Або: Соборного послання святого апостола (ім'я) читання.

Або: До Римлян (Коринф'ян, Галатів тощо) послання святого апостола Павла читання.

Диякон: Будьмо уважні.

Поки читається Апостол, диякон з кадилом підходить до священника і просить благословення словами:

Благослови, владико, кадіння.

Отримавши благословення, кадить святий престіл, жертовник, й увесь вівтар, іконостас, священника, читця, хор і людей. Священник під час читання Апостола сидить з південного боку горного місця (на горному місці сидить тільки правлячий архієрей), а коли читець скінчить читати Апостола, священник промовляє:

Священник: Мир тобі.

Читець: І духові твоєму.

Диякон: Премудрість.

Читець: Алилуя (і виголошує стих із псалмів).

Хор: Алилуя, алилуя, алилуя (тричі).

А священник, стоячи перед престолом, промовляє **Молитву перед Євангелієм:**

Засвіти в серцях наших, Людинолюбний Владико, Богопізнання Твого нетлінне світло і відкрий мислені очі наші на розуміння євангельської проповіді Твоєї. Всели в нас страх бла-

женних заповідей Твоїх, щоб ми, подолавши всі тілесні похоті, провадили духовне життя і думали, і чинили все вгодне Тобі. Бо Ти єси освячення і просвічення душ і тіл наших, Христе Боже, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Пресвятим, і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

*Під час співу Алилуя священник цілує Євангеліє і престіл, диякон - престіл. Тоді священник передає дияконові святе Євангеліє, а **ДІЯКОН** приймає. Схиливши голову, промовляє:*

Благослови, владико, благовістителя святого апостола і євангелиста (ім'я).

Священник, благословляючи диякона, виголошує:

Бог молитвами святого славного, всехвального, апостола і євангелиста (ім'я) нехай дасть тобі слово благовістити силою великою на сповнення Євангелія улюбленого Сина Свого, Господа нашого Ісуса Христа.

Диякон: Амінь.

Якщо священник сам має читати святе Євангеліє, то не говорить слів: Благослови, владико, благовістителя...

Диякон а якщо ж нема, то **священник**, стоячи на горному місці за святим престолом, обличчям до людей, **виголошує:**

Премудрість. Станьмо побожно, вислухаймо святе Євангеліє.

Священник, благословляючи людей *виголошує:* **Мир** усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Від (ім'я євангеліста) **святого Євангелія читання.**

Хор: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Священник: Будьмо уважні.

Диякон читає Євангеліє.

Після Євангелія священник промовляє:
Мир тобі, що благовістуєш.

Хор: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон, дійшовши до царських врат, віддає святе Євангеліє священникові, а сам залишається на солії. А

священник, якщо бажає, виголошує проповідь, повчаючи людей Слову Божому.

Диякон, ставши на звичайному місці, виголошує

потрійну ектенію

Диякон: Промовмо всі з усієї душі і з усього розуміння нашого, промовмо.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Господи, Вседержителю, Боже отців наших, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Помилуй нас, Боже, з великої милості Твоєї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за владик у отця нашого Блаженнішого Митрополита Епіфанія і владик у нашого Преосвященнішого єпископа (ім'я), за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

При цих словах священник розгортає антимінс (три його сторони, крім верхньої. Якщо ектенія за оголошених упускається, тоді розгортає і верхню сторону) і відкладає губку як звичайно, праворуч.

Диякон: **Ще** молимося за Богом бережену Україну нашу, за владу, військо і народ її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Тут бувають додаткові прохання.

Диякон: **Ще** молимося за спочилих ієрархів православних, за благочестивих і благовірних князів і гетьманів наших, за повік незабутніх фундаторів святого храму цього (*в монастирі – святого монастиря цього*), і всіх раніше спочилих отців, братів і сестер наших, що тут і повсюди лежать, — православних.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: **Ще** молимося за милість, життя, мир, здоров'я, спасіння, Боже завітання, прощення і відпущення

гріхів рабів Божих *(поминає імена за здоров'я)* і всіх парафіян святого храму цього, щоб зберегтися їм від усякої скорботи, гніву, біди, недуг душевних і тілесних, щоб спокійно вони жили, щоб у здоров'ї і добробуті всі дні життя їх проходили, Всемиловитий Господи, вислухай нас і помилуй.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: **Ще** молимося за тих, що дари приносять і добро діють у святому і всечесному храмі цьому; за тих, що трудяться, співають, і за всіх присутніх людей, що сподіваються від Тебе великої і багатой милості.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Священник *тихо читає* **благальну молитву:** Господи Боже наш, прийми від рабів Твоїх цю щиру молитву і помилуй нас з великої милості Твоєї, і пошли милосердя Твоє на нас і на всіх людей Твоїх, що сподіваються від Тебе багатой милості.

Священник (виголос) : Бо Ти Милостивий і Людинолюбний Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Якщо є поминання спочилих, то **ектенія заупокійна:**

Диякон: Помилуй нас, Боже, з великої милості Твоєї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Ще молимося за упокоєння душ спочилих рабів Божих — *імена (душі спочилого раба Божого, спочиної раби Божої), і за відпущення їм (йому, їй) усякої провини вільної і невольної.*

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Щоб Господь Бог оселив душі їх (*душу його, її*) там, де праведні спочивають.

Хор: Господи, помилуй (тричі).

Диякон: Милості Божої, Царства Небесного і відпущення гріхів їх *(його, її)* у Христа, Безсмертного Царя і Бога нашого, просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолимось.

Хор: Господи, помилуй.

Священник *тихо читає* **молитву за спочилих:**

Боже духів і всього тілесного, Ти смерть подолав і диявола переміг, і життя світові Твоєму подав. Сам, Господи, упокой душі спочилих рабів Твоїх — *(душу спочилого раба Твого, спочилої раби Твоєї) імена, у місці світлім, у місці квітучім, у місці спокою, де нема ні недуги, ні скорботи, ні зітхання. Всякий гріх, що вчинили вони (вчинив він, вчинила вона) словом, чи ділом, чи думкою, як Благий і Людинолюбний Бог прости, бо немає людини, що жила б і не згрішила. Бо тільки Ти один без*

гріха. Правда Твоя — правда вічна, і слово Твоє — істина.

Виголос: Бо Ти єси воскресіння, життя і упокоєння спочилих рабів Твоїх — *імена (спочилого раба Твого, спочилої раби Твоєї)*, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Пресвятим, і Благим, і Животворчим Твоїм Духом нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

У храмах, де оголошені відсутні — дозволено опускати цю ектенію (в червоній рамці), для того, щоб літургійна молитва відповідала наявності тих, про кого моляться.

Якщо ектенія за оголошених не читається, після завершального виголосу потрійної ектенії — відразу переходити до виголошення малої ектенії «Ще і ще в мирі Господу помолимось».

Диякон *виголошує*
ектенію за оголошених

Диякон: Оголошені, помоліться Господу.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Вірні, за оголошених помолимось, щоб Господь помилував їх;

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб просвітив їх словом істини;

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб відкрив їм Євангеліє правди.

Хор: Господи, помилуй.

Священник розгортає і верхню сторону святого антимінса.

Диякон: Щоб приєднав їх до Святої Своєї Соборної і Апостольської Церкви.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Спаси, помилуй, заступи і збережи їх, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Оголошені, голови ваші вклоніть перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає*
молитву за оголошених:

Господи Боже наш, що на висотах живеш і на смиренних споглядаєш, Ти для спасіння роду людського послав Єдинородного Сина Твого і Бога, Господа нашого Ісуса Христа; зглянься на рабів Твоїх оголошених,

що вклонилися Тобі, і сподоби їх у належний час купелі відродження, відпущення гріхів і одежі нетління, приєднай їх до Святої Твоєї Соборної і Апостольської Церкви і прилучи їх до вибраного Твого стада.

Виголос: Щоб і вони з нами славили пречесне й величне ім'я Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Під час виголосу священник творить губкою знак хреста над антимінсом, цілує її і кладе з правого боку вгорі антимінса.

Диякон: Усі оголошені, вийдіть.

Другий диякон (якщо є): Оголошені, вийдіть.

Диякон: Усі оголошені, вийдіть. Щоб ніхто з оголошених не залишився, тільки вірні.

Перша ектенія вірних

**Ще і ще в мирі Господу помоли-
мось.**

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Премудрість.

Священник тихо читає першу молитву
вірних: Дякуємо Тобі, Господи Боже Сил, що сподобив нас і нині стати перед святим Твоїм жертовником і припасти до милосердя Твого за свідомі і несвідомі гріхи наші і всього народу. Прийми, Боже, благання наше, дай нам бути достойними приносити Тобі молитви, благання і жертви безкровні за всіх людей Твоїх; а нас, яких Ти настановив на цю Твою службу, учини достойними силою Святого Духа Твого неосудно і безпорочно в чистім свідоцтві совісті нашої призивати Тебе у всякий час і на всякому місці, щоб,

вислухавши нас, Ти був Милостивий до нас з великої Твоєї благості.

Священник (виголос): Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Друга ектенія вірних

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Коли священник служить один, то наступних прохань не промовляє:

Диякон: За мир з неба і спасіння душ наших Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За мир усього світу, за добрий стан святих Божих Церков і за з'єднання всіх Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом

Божим входять до нього, Господу помолимось.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву, небезпеки та недолі, Господу помолимось.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Премудрість. *Диякон заходить у вівтар.*

Священник *тихо читає другу молитву вірних:*

Знову й часто припадаємо до Тебе і молимося Тобі, Благий і Людинолюбний, щоб Ти, зглянувшись на благання наші, очистив наші душі й тіла від усякої тілесної і душевної скверни і дав нам безвинно й неосудно стояти перед святим Твоїм

жертвником. Дай же, Боже, і тим, що моляться з нами, зростати в житті й вірі, і в духовному розумінні; дай їм, що завжди зі страхом і любов'ю служать Тобі, безвинно й неосудно причаститися Святих Твоїх Таїн і Небесного Твого Царства сподобитися.

Священник (виголос): Щоб під Твоєю владою завжди охорону маючи, ми Тобі славу возсилали, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

І співають Херувимську пісню. Диякон, узявши кадило і поклавши ладану, підходить до священника і, отримавши благословення від нього, так, як перед читанням Євангелія, кадить святий престіл, жертвник, й увесь вівтар, іконостас, а потім священника, хор і людей, промовляючи про себе 50-ий псалом.

*А священник тихо читає **МОЛИТВУ***

Ніхто із зв'язаних тілесними пристрастями і похиттю не достойний приходити або наближатися, або служити Тобі, Царю слави! Бо служити Тобі

– велике і страшне навіть для самих Небесних Сил. Одначе з невимовного і безмежного Твого людинолюбства Ти Сам непорушно і незмінно став людиною, нашим Архієреєм і як Владика всього передав нам священнодіяство богослужбової цієї і безкровної жертви. Бо Ти Єдиний, Господи Боже наш, маєш владу над небесним і земним; Тебе на престолі херувими носять, Ти серафимів Господь і Цар Ізраїля, Ти Єдиний Святий і у святих перебуваєш. Тому молю я Тебе єдиного, Благого і Чуйного: зглянься на мене, грішного і недостойного раба Твого, і очисти мою душу й серце від совісті лукавої, і силою Святого Твого Духа мене, одягненого благодаттю священства, учини достойним стати перед святою Твоею цією трапезою та священнодіяти тайну Святого і Пречистого Твого Тіла і Чесної Крові. Бо до Тебе я приходжу, вклонивши голову свою, і молюся

Тобі: не відвертай лиця Твого від мене і не відкидай мене з числа слуг Твоїх, а сподоби мене, грішного і недостойного раба Твого, принести Тобі дари ці. Бо Ти єси Той, Хто приносить і Якого приносять, Хто приймає і Кого роздають, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Після молитви і кадіння священник та диякон, ставши перед святим престолом, священник здіймаючи руки, а диякон — ора́р, тричі промовляють Херувимську пісню і після кожного промовляння вклоняються один раз.

Священник: Ми, що херувимів таємниче являємо і Животворчій Трійці трисвятую пісню співаємо, відкладімо нині всякі житейські піклування.

Диякон: Щоб прийняти Царя всіх, Якого у славі супроводять невидимо ангельські чини. Алилуя, алилуя, алилуя.

Священник і диякон цілують святий престіл і відходять до жертовника (диякон попереду), де вже стоять свічконосці зі свічками. Священник бере в диякона кадило, кадить тричі жертовник і молиться про себе:

Священник: Боже, очисти мене грішного.

Тоді віддає кадило дияконові, який бере його у ліву руку. Диякон тихо промовляє до священника:

Візьми, владико.

Священник *кладає воздух на ліве плече диякона, промовляючи:*

В мирі піднесіть руки ваші до Святині і благословіть Господа.

Священник бере покритий малим покрівцем святий дискос і з побожністю та увагою передає його в руки диякону, який стає на одне коліно; диякон, тримаючи кінець орара в лівій руці, а кадило на пальці правої руки, тримає святий дискос обома руками на рівні голови. Сам священник бере покриту покрівцем святу чашу і тримає її перед собою. Всі виходять через північні двері на солію: свічконосці несуть свічники, за ними йде диякон і далі священник.

Диякон виголошує: Владикү і отця нашого Епіфанія, Блаженнійшого Митрополита Київського і всієї України,

і владику нашого (*ім'я*), Преосвященнішого єпископа (*титул*), нехай пом'яне Господь Бог у Царстві Своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон *входить у вівтар царськими вратами і стає праворуч.*

*Коли **священник** служить без диякона, то виголошує це саме, а коли з дияконом, то **ВИГОЛОШУЄ** далі:*

Преосвященних митрополитів, архієпископів і єпископів православних, священство, дияконство і весь чернечий чин, Богом бережену Україну нашу, владу, військо і побожних людей її, парафіян святого храму цього, і всіх вас православних християн нехай пом'яне Господь Бог у Царстві Своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Щоб прийняти Царя всіх, Якого у славі супроводять невидимо ангельські чини. Алілуя, алілуя, алілуя.

*Коли входить священник, **ДИЯКОН** промовляє до нього:*

Священство твоє нехай пом'яне Господь Бог у Царстві Своєму.

А священник до диякона: Дияконство твоє нехай пом'яне Господь Бог у Царстві Своїму завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Священник ставить святу чашу на антимінсі праворуч і знімає з неї покрівець. Тоді бере від диякона святий дискос, ставить його на антимінсі ліворуч, також знімає і відкладає покрівець. Ці дії священник звершує, тихо промовляючи тропарі:

Благообразний Йосиф, із дерева знявши пречисте тіло Твоє, плащаницею чистою обгорнувши і пахощами у гробі новім покривши, поклав.

У гробі тілом, у пеклі душею, як Бог, в раю ж із розбійником і на престолі був Ти, Христе, з Отцем і Духом, все наповняючи, Неописаний.

Як життєносцем, прекраснішим від раю і воістину світлішим від усякої царської палати, став для нас гріб Твій, Христе, джерело нашого воскресіння.

Тоді **СВЯЩЕННИК** бере воздух з плеча диякона і, обкадивши його, покриває ним Святі Дари і **ПРОМОВЛЯЄ**:

Благообразний Йосиф, із дерева знявши пречисте тіло Твоє, плащаницею чистою обгорнувши і пахощами у гробі новім покривши, поклав.

А далі бере від диякона кадило, тричі кадить Святі Дари і промовляє:

Ублажи, Господи, благоволінням Твоїм Сион, і нехай збудуються стіни єрусалимські. Тоді буде угодною Тобі жертва правди, приношення і всепалення, тоді покладуть на жертовник Твій тельців.

Священник віддає кадило дияконові і промовляє, схиливши голову:

Помолися за мене, брате і співслужителю.

Диякон: Дух Святий нехай зійде на тебе, і сила Вишнього нехай осінить тебе.

Священник: Той же Дух допомагає нам у всі дні життя нашого.

Тоді й диякон, схиливши голову і трьома пальцями правої руки тримаючи орар, промовляє до священника:

Пом'яни мене, владико святий.

Священник: Нехай пом'яне тебе Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

Диякон, промовивши «Амінь», цілує праву руку священника, виходить північними дверима і, ставши на звичайному місці, виголошує

Благальну ектенію

Диякон: Доповнимо молитву нашу Господу.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За принесені чесні Дари Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом

Божим входять до нього, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву, небезпеки та не-долі Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Ангела миру, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Прощення і відпущення гріхів та провин наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Доброго і пожиточного для душ наших і миру для світу у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Останок життя нашого в мирі та покаянні скінчити у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Християнського кінця життя нашого, безболісного, бездоганного, мирного, і доброї відповіді на Страшному суді Христовому просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Після перенесення Божественних Дарів на святий престіл **священник** *промовляє* **МОЛИТВУ**
принесення:

Господи Боже Вседержителю, Єдиний Святий, Ти приймаєш жертву хвали від тих, що всім серцем призивають Тебе! Прийми ж благання і від нас, грішних, та приведи до святого Твого жертовника, і сподоби нас достойно приносити Тобі дари і жертви духовні за наші гріхи і людську несвідомість. І сподоби нас знайти благодать перед Тобою, щоб була приємною Тобі жертва наша і щоб Благий Дух благодаті Твоєї вселився в нас і в принесених дарах цих, і в усіх людях Твоїх.

Священник (виголос): Милосердям Єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Полюбімо один одного, щоб
однодумно сповідувати.

*Хор: Отця і Сина, і Святого Духа, Тройцю
Єдиносущну і Нероздільну.*

Священник *тричі вклоняється перед свя-
тим престолом, тихо промовляючи:* **Возлюблю**
Тебе, Господи, Кріпосте моя; Господь
— Твердиня моя і Пристановище моє.

*І цілує покривець над Святими Дарами, спочатку
над диском, потім над святою чашею, і край свя-
того престола. Коли служать два священники або
більше, то всі цілують Святощі і один одного в праве
і ліве плече, і руку. Старший промовляє: Христос
посеред нас, а другий відповідає: І є, і буде.*

*Диякони також цілують свої орарі і один одного в
плечі і промовляють, як і священники.*

Диякон: Двері, двері! В премудрості
будьмо уважні!

*Священник підносить воздух і повіває ним над Свя-
тими Дарами, промовляючи Символ віри (якщо буде
кілька священників, то всі вони разом тримають воз-
дух над Святими Дарами), і, поцілувавши воздух, від-
кладає його в кінці Символу віри.*

Символ віри

Вірую в Єдиного Бога Отця, Вседержителя, Творця неба і землі, всього видимого і невидимого.

І в Єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, Єдинородного, що від Отця народився перше всіх віків. Світло від Світла, Бога істинного від Бога істинного, рожденного, несотворенного, єдиносущного з Отцем, що через Нього все сталося.

Він для нас, людей, і ради нашого спасіння зійшов з небес, і воплотився від Духа Святого і Марії Діви, і став людиною.

І розп'ятий був за нас при Понтії Пилаті, і страждав, і був похований.

І воскрес на третій день, за Писанням.

І вознісся на небеса, і сидить праворуч Отця.

І знову прийде у славі судити живих і мертвих, і Царству Його не буде кінця.

І в Духа Святого, Господа Животворчого, що від Отця ісходить, що Йому з Отцем і Сином однакове поклоніння і однакова слава, що говорив через пророків.

В Єдину, Святу, Соборну і Апостольську Церкву.

Визнаю одне хрещення на відпущення гріхів.

Чекаю воскресіння мертвих

І життя майбутнього віку. Амінь.

Диякон *(стоячи на солії)* **ВИГОЛОШУЄ:**
Станьмо побожно, станьмо зі страхом. Будьмо уважні, щоб у мирі святу жертву приносити.

Хор: Милість миру, жертву хвали.

Диякон відходить у вівтар північними дверима.

Священник (звертаючись до вірних і благословляючи їх):

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога Отця, і причастя Святого Духа нехай буде зі всіма вами.

Хор: І з духом твоїм.

Священник: До небес піднесімо серця.

Хор: Піднесли до Господа.

Священник: Подякуймо Господу.

Хор: Достойно і праведно є поклонятися Отцю і Сину, і Святому Духові, Трійці Єдиносущній і Нероздільній.

А священник молиться:

Достойно і праведно є Тебе славити, Тебе благословляти, Тебе хвалити, Тобі дякувати, Тобі поклонятися на всякому місці володіння Твого. Ти єси Бог Несказаний, Неосяжний розумом, Невидимий, Незбагнений, завжди Сущий і завжди Незмінний, Ти і Єдинородний Син Твій, і Дух Твій Святий. Ти з не-

буття до буття нас привів, а коли ми відпали, Ти знову нас підняв і безперестанно все діяв, поки нас на небо привів і майбутнє Царство Твоє нам дарував. За все це дякуємо Тобі і Єдинородному Твоєму Синові, і Духові Твоєму Святому, за всі Твої до нас благодійства, які ми знаємо і яких не знаємо, за явні і не-явні. Дякуємо Тобі і за цю службу, що з рук наших Ти зволив прийняти, хоч і стоять перед Тобою тисячі архангелів, незчисленна сила ангелів, шестикрилих і багатооких херувимів і серафимів, що високо витають на крилах

Виголос: Пісню перемоги співаючи, виголошуючи, викликаючи і промовляючи

Хор: Свят, Свят, Свят, Господь Саваоф, — повне небо і земля слави Твої! Осанна у вишніх! Благословен, хто йде в ім'я Господнє! Осанна у вишніх!

Диякон при виголосі священника бере зі святого дискас звіздичу, творить нею над диском знак хреста і, поцілувавши, відкладає її.

Священник продовжує молитву:

З цими блаженними Силами, Владико Людинолюбний, і ми виголошуємо і промовляємо: Святий єси і Пресвятий Ти і Єдинородний Твій Син, і Дух Твій Святий. Святий єси і Пресвятий, і велична слава Твоя. Ти світ Твій так полюбив, що й Сина Свого Єдинородного віддав, щоб усякий, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне. Він, прийшовши і діло нашого спасіння виконавши, в ніч, як видано Його, а правдивіше, коли Він Сам Себе віддав за життя світу, взявши хліб у святі Свої і пречисті, й непорочні руки, подякувавши, благословивши, освятивши, розломивши, дав святим Своїм учням і апостолам, кажучи:

Виголос: Прийміть, споживайте — це є Тіло Моє, що за вас ламається на відпущення гріхів.

Хор: Амінь.

Коли священник промовляє виголос, диякон, тримаючи орар трьома пальцями правої руки, показує разом із священником на святий дискос. Так само і коли священник виголошує: «Пийте з неї всі», — диякон вказує разом із священником на святу чашу.

Священник (тихо): Так само і чашу після вечері, промовляючи:

Виголос: Пийте з неї всі — це є Кров Моя Нового завіту, що за вас і за багатьох проливається на відпущення гріхів.

Хор: Амінь.

Священник продовжує молитися:

Тому і ми, споминаючи цю спасенну заповідь і все, що заради нас сталося: хрест, гріб, воскресіння на третій день, на небо вшестя, праворуч сидіння, друге і славне знову пришестя

Виголос: Твоє від Твоїх Тобі приносимо за всіх і за все.

Одночасно, коли священник промовляє це, диякон складає руки навхрест (права рука зверху) і, піднявши святий дискос і святу чашу, побожно вклоняється.

Хор: Тебе оспівуємо, Тебе благословимо, Тобі дякуємо, Господи, і молимося Тобі, Боже наш.

*Диякон підходить до священника; **обидва** вклоняються перед святим престолом, **молячись про себе: Боже, очисти мене грішного і помилуй мене.** (тричі)*

Частина у квадратних дужках може не виголошуватися - відповідно до давньої традиції, якій нині послідують чини Божественної літургії грецькою мовою (постанова Священного Синоду Православної Церкви України від 5 грудня 2019 р. Б.).

[Священник: Господи, Ти, що Пресвятого Твого Духа в третю годину на апостолів Твоїх послав, Того, Благий, не відними від нас, але онови нас, що молимося Тобі.

Диякон: Серце чисте створи в мені, Боже, і духа праведного онови в нутрі моєму.

Священник (знову) : Господи, Ти, що Пресвятого Твого Духа...

Диякон: Не відкинь мене від лиця Твого, і Духа Твого Святого не відними від мене.

Священник (втретє): Господи, Ти, що Пресвятого Твого Духа...]

Священник молиться: Ще приносимо Тобі цю словесну й безкровну службу і просимо, і молимо, і благаємо:

зішли Духа Твого Святого на нас і на
предложені Дари ці

Диякон, *вклонивши голову, показує орарем на*
святий хліб і тихо промовляє: **Благослови,**
владико, святий хліб.

Священник благословляє святий хліб, промовляючи:

Священник: **І** створи хліб цей Чес-
ним Тілом Христа Твого.

Диякон: **А**мінь. Благослови, владик-
о, святу чашу.

Священник, благословляючи, промовляє:

Священник: **А** те, що в чаші цій,
Чесною Кров'ю Христа Твого.

Диякон: **А**мінь.

*І знову диякон, показуючи орарем на ті й другі Свя-
тощі, промовляє:*

Диякон: **Б**лагослови, владико, обоє.

*Священник, благословляючи ті й другі Святощі, про-
мовляє:*

Священник: **П**еретворивши Духом
Твоїм Святим.

Диякон: **А**мінь, амінь, амінь.

*Усі священнослужителі виановують істинні Тіло
і Кров Христові уставним поклоном.*

[Диякон, схиливши голову перед священником, промовляє: Пом'яни, владико святий, мене грішного.

Священник: Нехай пом'яне тебе Господь у Царстві Своєму завжди, нині і по всякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

Диякон, промовивши «Амінь», відходить на місце, де стояв раніше.]

Священник молиться:

Щоб стали ці Святі Дари причасникам на тверезіння душі, на відпущення гріхів, на спільність із Святим Твоїм Духом, на осягнення Царства Небесного, на сміливість перед Тобою, не на суд або в осуд.

Ще приносимо Тобі цю словесну службу за спочилих у вірі праотців, отців, патріархів, пророків, апостолів, проповідників, благовісників, мучеників, сповідників, посників і за всяку душу праведну, у вірі спочилу.

І, взявши кадило, священник виголошує:

Особливо за Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію.

І кадить перед святим престолом тричі по три. Потім диякон, якщо є, кадить навколо святий престіл і увесь вівтар та поминає живих і померлих.

Хор: Достойно є (або задостойник).

Священник знову тихо молиться:

За святого Іоана, пророка, Предтечу й Хрестителя, за святих славних і всехвальних апостолів, святого *(ім'я)*, що його пам'ять сьогодні творимо, і за всіх святих Твоїх, молитвами їх зглянься на нас, Боже.

І пом'яни всіх спочилих в надії на воскресіння і життя вічне *(священник поминає померлих)*, і упокой їх там, де сяє світло лица Твого.

Ще молимося Тобі: пом'яни, Господи, всіх єпископів православних, що правдиво навчають слову Твоєї істини,

все пресвітерство, у Христі дияконство і весь священний чин.

Ще приносимо Тобі словесну цю службу за всесвіт, за Святу Соборну й Апостольську Церкву, і за тих, що в чистоті і побожному житті перебувають, за Богом бережену Україну, уряд і військо її. Дай їм, Господи, спокійне правління, щоб і ми за їх спокоєм тихе й мирне життя провадили у всякому благочесті та чистоті.

Виголос: Найперше пом'яни, Господи, владику і отця нашого Епіфанія, Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України, і владику нашого *(ім'я)*, Преосвященнішого єпископа *(титул)*, і даруй їх святим Твоїм Церквам, щоб були вони в мирі, бережені, почесні, здорові, довговічні і правдиво навчали слову Твоєї істини.

Хор: І всіх, і все.

Священник тихо молиться:

Пом'яни, Господи, місто це *(село або монастир)*, в якому живемо, і всяке село, місто і країну, і тих, що по вірі живуть у них.

Пом'яни, Господи, тих, що на морі, в дорозі, у повітрі, в недужі, в тяжкій праці, в полоні, і спаси їх. Пом'яни, Господи, тих, що дари приносять і благодіють у святих Твоїх церквах та пам'ятають за вбогих, і на всіх нас пошли милість Твою.

Тут священник поминає живих. Потім виголошує:

І дай нам єдиними устами і єдиним серцем славити й оспівувати пречесне і величне ім'я Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник повертається до людей і, благословляючи їх, виголошує:

Священник: Нехай же будуть милості Великого Бога і Спаси нашого Ісуса Христа з усіма вами.

Хор: І з духом твоїм.

Диякон, вклонившись, обходить святий престіл і північними дверима виходить на солію, стає на звичайне місце і виголошує

благальну ектенію

Диякон: Всіх святих пом'янувши, ще і ще в мирі Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: За принесені й освячені чесні Дари Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоби Людинолюбний Бог наш, прийнявши їх у святий і наднебесний, і мислений Свій жертовник, як духовні пахощі, зіслав нам Божественну благодать і дар Святого Духа, помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву, небезпеки та недолі, Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Ангела миру, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Прощення і відпущення гріхів та провин наших у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Доброго і пожиточного для душ наших і миру для світу у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Останок життя нашого в мирі та покаянні скінчити у Господа просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Християнського кінця життя нашого, безболісного, бездоганного,

мирного і доброї відповіді на Страшному Суді Христовому просимо.

Хор: Подай, Господи.

Диякон: Єдність віри і причастя Святого Духа виблагавши, самих себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає* **МОЛИТВУ**

На Тебе покладаємо все життя і всю надію нашу, Владико Людинолюбний, і просимо, і молимо, і благаємо: сподоби нас причаститися небесних Твоїх і страшних Таїн, цієї священної і духовної Трапези, з чистою совістю, на відпущення гріхів, на прощення провин, на спільність із Духом Святим, для успадкування Царства Небесного, на дерзновення перед Тобою, не на суд і не в осуд.

Священник *(з піднесеними руками)* **ВИГО-**
лошує:

І сподоби нас, Владико, безбоязно і неосудно насмілитись називати Тебе, Небесного Бога, – Отцем, і промовляти:

Хор: Отче наш...

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник *(благословляючи людей):* **Мир**
усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші вклоніть перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає* **ГОЛОВОВКЛОН-**
ну молитву:

Дякуємо Тобі, Царю невидимий, що незчисленною Твоюю силою все створив і з великої милості Твоїї все з небуття до буття привів. Сам, Владико, зглянься з неба на тих, що вклонили

свої голови перед Тобою, бо не перед плоттю і кров'ю вони вклонилися, а перед Тобою, страшним Богом. Ти ж, Владико, те, що очікує нас, виправ на добро кожному по потребі: тих, що плавають, супроводь; з подорожніми будь у дорозі; хворих зціли, душ і тіл Лікарю.

Виголос: Благодаттю, милосердям і людинолюбством Єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник, низько вклонившись Святим Тайнам, відступає від святого престола і миє руки.

Священник молиться: Зглянься, Господи Ісусе Христе, Боже наш, зі святої оселі Твоєї і з Престолу слави Царства Твого і прийди освятити нас, Ти, що вгорі з Отцем сидиш і тут з нами невидимо перебуваєш; і сподоби могутньою Твоєю рукою подати нам

Пречисте Тіло Твоє і Чесну Кров Твою,
а через нас і всім людям.

Поки священник промовляє цю молитву, диякон, стоячи на солії перед образом Спасителя, опоясується оранером навхрест. Священник і диякон, кожний на своєму місці, тричі вклоняються, промовляючи про себе:
Боже, милостивий будь до мене, грішного.

Зачиняються царські врата і завіса.

Коли священник простягає руки і доторкається Святого Хліба, щоб святе піднесення творити, диякон виголошує:
Будьмо уважні.

Диякон входить південними дверима у вівтар. Священник, підносячи Святий Хліб, виголошує:

Священник: Святее святим.

Хор: Єдин Свят, Єдин Господь, Ісус Христос, на славу Бога Отця. Амінь. І співає причасний (кінонік).

Диякон, ставши праворуч священника, промовляє: Розломи, владико, Святий Хліб.

Священник, з увагою і побожністю розламує Святий Хліб на чотири частини, промовляє: Розломлюється і розділюється Агнець

Божий, розломлюваний і неподільний, що завжди споживається і ніколи не вичерпується, а причасників освячує.

Про розломлювання Святого Агнця

Треба тобі знати, священнику, що, розломлюючи Святого Агнця, маєш класти частини на святий дискос знаком хреста вниз, а надрізом догори. Частину з написом ІС клади вгорі святого дискоса, тобто на схід; ХС — внизу, тобто на захід; НІ — на північ і КА на південь.

Взявши ж частину з написом ІС, поклади до святої чаші. Частину з ХС розломлюй для священників та дияконів. Частини з написами НІ та КА розділи для причасників на стільки дрібних часточок, скільки їх, на твою думку, буде потрібно. Також треба тобі знати, що, розбавляючи теплою Божественну Кров Господню, маєш вливати з увагою так, щоб було досить

для всіх причасників. Тому на проскомидії, коли проколюєш Святого Агнця, вливай вина та води стільки, щоб вистачило для всіх; опісля ж нічого не доливай, а розбавленим один раз під час Святеє святим причащай.

Диякон, показуючи орарем на святу чашу, промовляє: **Доповни**, владико, святу чашу.

Священник бере частину вгорі святого диска з написом ІС, творить нею знак хреста над святою чашею і промовляє: **Повнота Духа Святого**. Тоді вкладає її до святої чаші.

Диякон: Амінь.

І, взявши теплоту, промовляє до священника: Благослови, владико, теплоту.

Священник благословляє, промовляючи: Благословенна теплота святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

І диякон вливає скільки треба, навхрест, до святої чаші, промовляючи:

Теплота віри повна Духа Святого. Амінь.

Священник розділяє частину з написом ХС за числом священнослужителів. Потім **усі священнослужителі моляться**, творячи перед свя-

тим престолом земний поклін і промовляючи молитву:

Полегши, відпусти, прости, Боже, гріхи наші вільні й невольні, словом чи ділом, свідомо чи несвідомо, вдень чи вночі, чи в думках, чи в помислах заповідяні, — все нам прости, бо Ти Благий і Людинолюбний.

Потім священник промовляє: Дияконе, приступи.

Диякон *підходить з північного боку, побожно вклоняється Святим Дарам і промовляє:* Ось приступаю до Безсмертного Царя і Бога нашого. Подай мені, владико, Чесне і Пресвяте, і Пречисте Тіло Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа.

Священник *подає часточку Святих Тайн і промовляє:*

Тобі, диякону (*ім'я*), подається Чесне і Пресвяте, і Пречисте Тіло Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів і на життя вічне.

Диякон приймає Святий Хліб на долоню правої руки, підкладаючи ліву руку під неї, далі цілує руку священника, відходить до північного боку святого престола і, вклонивши голову, очікує (одночасного зі священником) читання молитви перед причастям.

Священник *так само побожно вклоняється, бере часточку на долоню правої руки, а ліву підкладає під неї зі словами:*

Чесне і Пресвяте, і Пречисте Тіло Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа подається мені, священнику (*ім'я*), на відпущення гріхів моїх і на життя вічне.

І, схиливши голову, священник молиться, промовляючи:

Вірую, Господи, і визнаю, що Ти єси воістину Христос, Син Бога Живого, що прийшов у світ спасти грішників, між якими я перший. Ще вірую, що саме це – є Пречисте тіло Твоє і саме це – є Чесна Кров Твоя. Молюся, отже, Tobі: помилуй мене і прости мені провини мої вільні й невольні чи то в слові, чи в ділі, свідомі й несвідомі; і сподоби

мене неосудно причаститися Пречистих Твоїх Таїн на відпущення гріхів і на життя вічне. Амінь.

Вечері Твоєї Тайної, Сину Божий, причасником мене сьогодні прийми, бо ворогам Твоїм тайни не розповім і цілування не дам Тобі такого, як Іуда. Але, як розбійник, визнаю Тебе: пом'яни мене, Господи, у Царстві Твоїм.

Нехай не на суд і не в осуд буде мені причастя Святих Твоїх Таїн, Господи, а на зцілення душі й тіла. Амінь.

Після молитви священник і диякон причащаються Тіла Христового зі страхом і всякою обережністю.

Священник підкладає під бороду плат і побожно приступає до святої чаші, бере її обома руками з платом, промовляючи:

Чесної і Пресвятої, і Пречистої Крові Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа причащаюся я, священник (ім'я), на відпущення гріхів моїх і на життя вічне.

І тричі причащається. Тоді, витерши уста свої і край святої чаші платом, що тримає в руці, промовляє:

Це торкнулося уст моїх, і відніме беззаконня мої, і гріхи мої очистить.

Потім призиває диякона, промовляючи: Дияко-
не, приступи.

Диякон *підходить і вклоняється один раз, промовляючи:*

Ось приступаю до Безсмертного Царя і Бога нашого. Подай мені, владико, Чесну і Пресвяту, і Пречисту Кров Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа.

Священник *подає дияконові плат і підносить до уст його святу чашу, з якої диякон обережно три рази причащається, а священник у той час про-*
мовляє:

Причащається диякон *(ім'я)* Чесної і Пресвятої, і Пречистої Крові Господа і Бога, і Спаса нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів своїх і на життя вічне.

Диякон витирає уста платом і цілує святу чашу, а священник промовляє:

Це торкнулося уст твоїх, і відніме беззаконня твої, і гріхи твої очистить.

Коли є вірні до причастя Святих Таїн, тоді священник розділяє дві частини з написом НІ і КА на малі часточки, щоб вистачило всім причасникам, і, вкладаючи їх до святої чаші, промовляє:

Воскресіння Христове бачивши, поклонімося Святому Господу Ісусу, Єдиному Безгрішному. Хресту Твоєму поклоняємося, Христе, і святее воскресіння Твоє оспівуємо і славимо, бо Ти єси Бог наш, крім Тебе, іншого не знаємо, ім'я Твоє призиваємо. Прийдіть, усі вірні, поклонімося святому Христовому воскресінню, бо через Хрест прийшла радість всьому світові. Завжди благословляючи Господа, оспівуємо воскресіння Його, бо, перетерпівши розп'яття, Він смертю смерть переміг.

Світися, світися, Новий Єрусалиме, слава бо Господня над тобою зійшла,

радій нині і веселися, Сионе; а Ти, Чистая, торжествуй, Богородице, бо воскрес Народжений Тобою.

О Пасхо велика і найсвятіша, Христе! О Мудросте і Слово Боже, і Сило! Дай нам у повноті причащатися Тебе у невичірній день Царства Твого.

*Потім покриває святу чашу платом. Тоді відчиняють царські врата, і **ДИЯКОН**, вклонившись один раз, побожно приймає святу чашу від священника, підходить до царських врат, підносить святу чашу перед народом і **ВИГОЛОШУЄ**:*

Зі страхом Божим, вірою і любов'ю приступіть.

Хор: Благословен, хто йде в ім'я Господнє. Бог Господь і явився нам.

Священник стає в царських вратах обличчям до людей і читає

молитву перед причастям

Вірую, Господи, і визнаю... (див. на ст. 161),

Усі причасники повторюють за священником молитву Вірую, Господи... Потім побожно, склавши руки навхрест на грудях, по одному підходять до причастя.

Священник бере від диякона святу чашу, і, причащаючи, промовляє: Причащається раб Божий (раба Божя, або дитя Боже — ім'я) Чесного і Святого Тіла і Крові Господа і Бога, і Спаси нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів своїх і на життя вічне. Амінь.

Під час причастя диякон (або два паламарі) підкладає під бороду причасників плат, яким після причастя витирає їх уста. Причасник, причастившись і відійшовши, приймає антидор (просфору) і теплоту, запиваючи нею святе Причастя. Після причастя вірних священник і диякон входять у вівтар і ставлять Святощі на святому престолі.

*Диякон згортає зі святого диска до святої чаші часточки, обтирає губкою святий дискос уважно, пильно і побожно, а **СВЯЩЕННИК** при тому тихо промовляє:*

Омий, Господи, гріхи тих, що тут поминалися, Кров'ю Твоєю Чесною, молитвами святих Твоїх.

Диякон малим покрівцем накриває святу чашу, а на святий дискос кладе звіздицю, копіє, лжицю і другий покрівець і все те покриває складеним воздухом, а священник обертається обличчям до людей і,

благословляючи їх рукою, промовляє:

Священник: Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє.

Повертається до святого престола і, взявши кадило, тричі кадить Чесні Дари, промовляючи:

Вознесися на небеса, Боже, і по всій землі слава Твоя.

(А в період Пасхи: Христос Воскрес із мертвих...)

Священник віддає кадило диякону.

Хор: Ми бачили світло істинне...

Диякон стає на праве коліно; священник передає йому святий дискос; диякон у ліву руку приймає його і, повернувшись до царських врат, нічого не промовляючи, відходить до святого жертовника і ставить святий дискос, при цьому кадить перед собою.

Священник, вклонившись, бере святу чашу, робить нею знак хреста над антимінсом, **ТИХО промовляючи:** Благословенний Бог наш

Тоді священник повертається до царських врат і, благословляючи святою чашею народ:

Священник виголошує: Завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Нехай наповняться уста наші...

Священник відходить до жертовника, ставить

*святую чашу і кадить Святощі, а диякон, вийшовши північними дверима і ставши на звичайному місці, виголошує **ектенію подяки**:*

Диякон: Станьмо побожно! Прийнявши божественні, святі, пречисті, безсмертні, небесні і животворчі страшні Христові Тайни, достойно подякуймо Господу.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і збережи нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Хор: Господи, помилуй.

Диякон: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного виблагавши, самі себе й один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Хор: Тобі, Господи.

Священник *тихо читає* **молитву:**

Дякуємо Тобі, Владико Людинолюбний, Благодійнику душ наших, що і сьогодні сподобив нас Небесних Твоїх і Безсмертних Таїн. Направ нашу путь, утверди всіх нас у страсі

Твоїм, збережи наше життя і стопи наші утверди, молитвами та благаннями Славної Богородиці й Приснодіви Марії і всіх святих Твоїх.

Священник, згорнувши антимінс, бере святе Євангеліє і творить ним над антимінсом знак хреста, виголошуючи:

Священник: Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник: В мирі вийдемо.

Хор: В ім'я Господнє.

Диякон: Господу помолимось.

Хор: Господи, помилуй.

Священник виголошує **заамвонну молитву**

Господи, Ти благословляєш тих, що Тебе благословляють, і освячуєш тих, що на Тебе надію покладають. Спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, повноту Церкви Твоєї збережи, освяти тих, що люблять красу дому

Твого, прослав їх за це Божественною Твоєю силою і не залиши нас, що надіємось на Тебе. Мир світові Твоєму подай, Церквам Твоїм, священникам, Богом береженим Україні нашій, парафіянам святого храму цього і всім людям Твоїм. Бо всяке благе даяння і всякий звершений дар є з висоти, який сходить від Тебе, Отця світла; і Тобі славу, подяку і поклоніння возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Нехай буде благословення ім'я Господнє від нині і до віку (тричі). І псалом 33: Благословлю Господа...

*Поки священник виголошує заамвонну молитву, диякон, вклонивши голову, стоїть перед образом Христа і тримає орар свій аж до кінця молитви. Тоді йде північними дверима у вівтар, стає з північного боку святого престола і схиляє голову. **Священник** входить царськими вратами і благословляє його, тихо промовляючи **молитву перед споживанням Святощів:***

Ти Сам єси сповнення Закону і пророків, Христе Боже наш, що сповнив

увесь Отчий промисел. Наповняй радістю та веселістю серця наші завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Диякон відходить до жертовника і споживає Святощі зі страхом та обережністю. Священник благословляє народ, виголошуючи:

Священник: Благословення Господнє на вас Його благодаттю і людинолюбством завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Священник (обернувшись до святого престола): Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Хор: Слава Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй (тричі). Благослови.

Священник (з хрестом у руках):

Христос (*в неділю*: що воскрес із мертвих), істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святого

отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського, Золотоустого, і святого *(ім'я святого, що його храм)*, і святого *(ім'я святого, що його пам'ять у той день)*, святих і праведних Богоотців Іоакима й Анни, і всіх святих, помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Хор: Амінь. Владику і отця нашого Епіфанія, Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України, і владика нашого (ім'я), Преосвященнішого, єпископа (титул), Богом бережену Україну нашу, владу, військо і побожний народ її, настоятеля, братію і всіх парафіян святого храму цього, і всіх православних християн, Господи, збережи їх на многії літа!

Після відпусту священник роздає вірним антидор (просфори від проскомидії) і одночасно дає їм цілувати святий хрест. Коли священник повернеться у вівтар, то закриваються царські врата й завіса, а священник промовляє молитви подяки після святого Причастя.

ПОДЯЧНІ МОЛИТВИ ПІСЛЯ ПРИЧАСТЯ

Слава Тобі, Боже! (тричі).

Дякую Тобі, Господи, Боже мій, що Ти не відкинув мене грішного, а сподобив стати причасником святощів Твоїх. Дякую Тобі, що сподобив Ти мене недостойного причаститися пречистих Твоїх і небесних Дарів. Але, Владико людинолюбний, що задля нас помер і воскрес, і дарував ці страшні і животворчі Тайни на благо й освячення душ і тіл наших, дай, щоб вони і мені стали на зцілення душі й тіла, на відігнання всякого супротивника, на просвітлення очей серця мого, на спокій душевних сил

моїх, на віру неганебну, на любов нелицемірну, на сповнення премудрістю, на виконання заповідей Твоїх, на примноження Божественної Твоєї благодаті і Царства Твого осягнення; щоб, цим усім у освяченні Твоєму збережений, завжди пам'ятав я благодать Твою і вже не для себе жив, але для Тебе, нашого Владики і Благодійника. І так, проживши це життя в надії на життя вічне, вічний осягнув спокій, де не вмовкає голос тих, що святкують, і безмежна насолода тих, що бачать несказанну красу лица Твого. Ти бо є справжнє бажання й невимовна радість тих, що люблять Тебе, Христе Боже наш, і Тебе величає все творіння повіки. Амінь.

Молитва свт. Василя Великого

Владико, Христе Боже, Царю віків і Творче всього, дякую Тобі за все добре, що подав мені, і за причастя пречистих і животворчих Твоїх Таїн. Благаю Тебе,

Блаже і Людинолюбче, охорони мене покровом Твоїм у тіні крил Твоїх і даруй мені аж до останнього мого зітхання з чистим сумлінням причащатися святощів Твоїх на відпущення гріхів і на життя вічне. Ти бо є Хліб життя, Джерело освячення, Податель благ, і Тобі славу возсилаємо з Отцем і Святим Духом нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва св. Симеона Метафраста

Ти, що дав мені Тіло Своє добровільно на поживу, Ти, вогонь, що палиш недостойних, не спали мене, Творче мій. Але пройми члени мої, всі суглоби, нутро, серце. Спали терня провин моїх, душу освяти, думки очисти, суглоби разом із кістями зміцни, п'ять почуттів моїх просвіти. Всього мене наповни страхом Твоїм. Завжди покривай, збережи і охорони мене від усякого діла та слова душотліного. Очисти, обмий

і прикрась мене, оздоб, врозуми і про-
світи мене. Учини мене оселею лише
Твого Духа, а вже не оселею гріха, щоб
по причасті від мене, як від дому Тво-
го і як від вогню, втікали всякий зло-
чинець і всяка недоля. Заступниками
перед Тобою кличу всіх святих, чини
безтілесних, Предтечу Твого, мудрих
апостолів, а з ними і Матір Твою пре-
непорочну, чисту. Молитви їх прийми,
Христе мій, і сином світла слугу Твого
вчини. Бо лише Ти, Благий, є і освячен-
ня душ наших, і світлість, і Тобі, Богові
і Владиці, належно славу всі возсилає-
мо повсякдень.

Інша молитва

Тіло Твоє святе, Господи Ісусе Христе,
Боже наш, нехай буде мені на життя ві-
чне, і Кров Твоя чесна — на відпущення
гріхів. Нехай же буде мені благодарін-
ня це на радість, здоров'я й утіху; а під
час страшного другого пришествя Твого

сподоби мене грішного стати праворуч слави Твоєї молитвами Пречистої Твоєї Матері і всіх святих. Амінь.

Молитва до Пресвятої Богородиці

Пресвятая Владичице Богородице, світло затемненої душі моєї, надіє, покрово, пристановище, утіхо, радосте моя, дякую Тобі, що сподобила мене, недостойного, бути причасником Пречистого Тіла і Чесної Крові Сина Твого. Ти, що породила Світло істинне, просвіти мої невидимі очі серця. Ти, що породила Джерело безсмертя, оживотвори мене, через гріх на смерть засудженого. Ти, Милостивого Бога Милосердна Мати, помилуй мене і дай мені жаль і каяття в серці моєму, і смирення в думках моїх, і визволення з неволі помислів моїх; і сподоби мене до останнього зітхання неосудно приймати пречистих Таїн освячення на зцілення душі й тіла. І дай мені сльози покаяння і визнання,

щоб величати й славити Тебе всі дні життя мого. Бо Ти благословенна і прославлена навіки. Амінь.

Нині відпускаєш раба Твого, Владико, за словом Твоїм, з миром, Бо побачили очі мої спасіння Твоє, яке Ти приготував перед лицем усіх народів, Світло на просвітлення язичників і славу народу Твого Ізраїля.

Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас *(тричі)*.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, зглянься і зціли немочі наші імені Твого ради.

Господи, помилуй *(тричі)*.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Отче наш, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє; нехай прийде Царство Твоє; нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам сьогодні; і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим; і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого.

Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тропар свт. Іоану Золотоусту

Глас 8: Уст твоїх благодать, засяявши, як світло вогню, освітила увесь світ, не скарби срібллюбства світові здобула, а показала нам висоту смиренномудрості; своїми ж словами навчаючи, отче Іоане Золотоустий, моли Слово, Христа Бога, спасти душі наші.

Слава:

Кондак, Глас 6: Іоане Золотоустий, всеблаженний, преподобний! Ти Божу благодать з небес прийняв і своїми устами навчаєш усіх поклонятися Єдиному в Трійці Богові. Достойно величаємо тебе, бо ти єси наставник, що Божественне являє.

І нині:

Богородичний, Глас 4: Заступнице християн усердная, молитвенице до Творця надійная, не зневаж молитви грішників, але прийди швидше як Благая на поміч нам, що з вірою взиваємо до Тебе: поспіши на молитву й скоро прийди на благання, бо Ти заступаєшся завжди за тих, що шанують Тебе, Богородице.

Господи, помилуй *(12 разів).*

Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без істління

Бога Слово породила, сущу Богородицю
Тебе величаємо.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові,
нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Господи, помилуй *(тричі)*. Благослови.

Відпуст: Христос, *(в неділю: що воскрес із мертвих)* істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святого отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського, Золотоустого, і всіх святих, помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний. Амінь.

Диякон, споживши Святощі з великою обережністю, щоб не впала і не залишилася найменша з крихт, наливає до святої чаші теплоти і, споживши, витирає платом. Далі все складає і ставить на звичайному місці, тихо промовляючи Нині відпускаєш... та інше, як і священник. Тоді, як і священник, обмиває руки на звичайному місці і разом зі священником творять відпуст і, дякуючи Богові за все, виходять.

ДОДАТКОВІ ПРОХАННЯ НА ЕКТЕНІЯХ

1. Подяка за сповнення прохань і за всяке благодіяння Боже

На великій ектенії після прохання «За подорожніх...»

Щоб Господь Бог наш милостиво прийняв у Свій наднебесний жертovníк нинішню подяку і благання нас, недостойних рабів Своїх, і милостиво помилував нас, Господу помолимося.

Щоб визволив Він рабів Своїх (*імена*) від усякої скорботи, гніву, біди і від усіх ворогів видимих і невидимих та щоб здоров'ям, довголіттям і миром завжди обдаровував їх, Господу помолимося.

*На потрійній ектенії після прохання «Ще моли-
мось за Богом бережену...»*

Дякуючи зі страхом і трепетом, як раби недостойні, Твоєму милосердю, Спасе і Владико наш, Господи, за Твої благодійства, що їх щедро подав рабам Твоїм, припадаємо і хвалу Тобі як Богові приносимо і щиро взиваємо: визволи з усякого зла рабів Твоїх *(імена)* і завжди як Благий на добро наверни волю всіх нас, щиро молимося Тобі, вислухай нас і помилуй.

Як нині вислухав Ти, Господи, молитви рабів Твоїх і виявив на них милосердя людинолюбства Твого, так і надалі сповняй, не зневажаючи, всі добрі бажання вірних Твоїх задля слави Твоєї і пошли їм багату милість Твою, прощаючи всі гріхи їх, — молимося Тобі, вислухай нас і помилуй.

Як кадило запашне і жертвоприношення щедрі, нехай стане ця наша

подяка перед величністю слави Твоїї, Всеблагий Владико, і завжди посилай рабам Твоїм *(імена)* щедрю ласку і дари Твої, і від усіх видимих і невидимих супротивників Церкву Твою святую *(монастир цей або місто це, або село це)* визволи, всім же людям Твоїм здоров'я, безгрішне довге життя та успіх у всіх добрих намірах їх подай, молимося Тобі, Царю Всеблагий, милостиво вислухай і скоро помилуй.

2. На всяке прохання

На потрійній сктенії

Зглянься, Владико Людинолюбче, милостивим Твоїм оком на рабів Твоїх *(імена)* і вислухай моління наші, які з вірою приносимо, бо Ти Сам сказав: усе, чого, молячись, просите, віруйте, що отримаєте, і буде вам, і ще: просіть, і дасться вам. Тому і ми, хоча й недостойні, уповаючи на милість Твою, просимо: подай благість Твою рабам Твоїм *(імена)* і виконай добрі бажання їхні: мирно і

тихо, в здоров'ї і довголітті всі дні їхні збережи; промовмо всі: скоро вислухай і милостиво помилуй.

3. За хворих

На великій ектенії

Щоб, як колись розслабленого словом Божественної Своєї благодаті зцілив, скоро недужих рабів Своїх підняв з постелі і здоров'я дарував, Господу помолимося.

Щоб милостиво, як хананеянку, вислухав голос молитви недостойних рабів Своїх, що до Нього взивають, і, як дочку її, помилував і зцілив хворих рабів Своїх (*імена*), Господу помолимося.

На потрійній ектенії

Лікарю душ і тіл, Христе Спасителю наш! Зі щирим і розчуленим серцем до Тебе звертаємось і зі сльозами Тебе благаетмо: зціли хвороби, вгамуй душевні і тілесні страждання рабів Твоїх (*імена*)

і прости всі гріхи вільні й невольні, і скоро підніми з ложа хвороби, молимо Тебе, Всемиловитий Владико, вислухай нас і помилуй.

Благий Господи, що не хочеш смерті грішників, але щоб вони навернулися і живими були, змиლოსердся і помилуй рабів Твоїх (*імена*), зупини хворобу, відверни страждання і всю неміч, подай сильну руку Твою і, як доньку Іаірову від ложа недуги підняв, підніми і здоровими створи, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

4. За рідних і близьких

На потрібній ектенії

Господи Боже наш, Ти, Всемогутній, керуєш небом і землею, та пам'ятаєш і про найменше створіння Твоє. З вірою і любов'ю благаємо Тебе: даруй милість Твою рабам Твоїм (*імена*); постав біля них охоронителів ангелів Твоїх і направ дні життя їхнього на шлях спо-

внення Закону Твого; просвіти розум їхній пізнанням заповідей Твоїх; зміцни силу волі їхньої бажанням усього доброго і справедливого; зігрій серця їхні Твоєю святою любов'ю і співчутливістю до ближніх своїх; прости усі гріхи їхні, збережи від усякої недуги, заспокої у скорботі, пошли все добре і корисне в житті їхньому, а найбільше — Твою небесну милість, молимося Тобі, Всемилолюбивий, вислухай нас і помилуй.

5. За подорожніх

На потрійній ектенії

Пошли, Всемилолюбивий Господи, рабам Твоїм (*імена*) ангела Твого, супутника і охоронителя душ і тіл їхніх, що покриватиме їх від усіх видимих і невидимих ворогів; силою ж Твоєю Божественною визволи їх від усякої скорботи, біди, обставин, недуги і смертоносної рани; поверни їх здоровими і неушкодженими своєчасно на славу імені Твого пресвя-

того, молимося Тобі, Всемогутній Владико, вислухай і помилуй.

6. Перед початком усякого доброго діла

На потрібній ектенії

Споглянь, Людинолюбче, милостивим Твоїм оком на рабів Твоїх *(імена)*, що до Твого милосердя вірою припадають, і, вислухавши моління їхні, благий намір і діло їхнє успішно розпочати і без усякої перешкоди на славу Твою завершити благослови, Всесильний Царю, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

7. За учнів

На потрібній ектенії

Господи, зглянься милостиво на учнів *(імена)* і даруй їм від престолу Твого мудрість, всели в серця їхні духа розуму, щоб навчилися вони того, що Тобі угодне. Охорони їх від усякого нападу ворожого, збережи у православній вірі, у

всякій праведності і чистоті протягом всього їхнього життя, щоб вони правдиво ходили шляхом Твоїх заповідей, на славу пресвятого імені Твого, молимося, Милосердний Господи, вислухай і помилуй.

8. За воїнів

На потрібній ектенії

Ще молимося Господу Богу нашому, щоб вислухав голос моління нас, грішних, і охоронив всіх людей України нашої в час тяжких випробувань та помилував рабів Своїх, воїнів (*імена*), щоб зберіг їх від смертоносної рани і всякої хвороби душевної і тілесної, щоб охоронив від усякої скорботи, лиха, гніву і недолі та дав їм повернутися в мирі, Всемиловитий Господи, вислухай нас і помилуй.

9. За засмучених

На потрібній ектенії

Споглянь з висоти святої оселі Твої, Господи Боже наш, і як Благий та

Милостивий, полегши тугу, недолю, горе та скорботу рабів Твоїх *(імена)*. Яви силу Твою, прийди і захисти нас, щоб не зрадів ворог, погибель нашу бачачи, молимося, вислухай і помилуй.

10. За поневолених

На потрійній ектенії

Владико Христе Боже наш, що бідного визволяєш від насильника і безпорадного спасаєш, Сам, Милостивий, і рабів Твоїх — братів і сестер наших *(імена)*, що в біді, засланнях, неволі та в оковах перебувають, — милости-во звільни, щирим серцем молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Христе, що Петра з кайданів і в'язниці вивів і неушкодженого Церкви Твоїй показав, і рабів Твоїх *(імена)*, що за них ми сьогодні молимося, як Милосердний, помилуй і від кайданів визволи, молимося Тобі, Всемилоостивий Спасе, вислухай і помилуй.

11. За вигнанців

На потрібній ектенії

Господи Ісусе Милостивий, Спасителю наш, зглянься на знедолений люд наш, що сини й дочки його, притулку людського не маючи, по світі поневіряються; скороти кару Твою на нас і поверни рабів Твоїх (*імена*) до рідної оселі їх, щоб у мирі працею та побожним життям Тебе славили. Молимося Тобі, Всеблагий Господи, вислухай нас і помилуй.

12. За ворогів

На потрібній ектенії

Зі святим Стефаном вживаємо до Тебе, Милостивий Господи, не вважай за гріх ворогам нашим, що ненавидять і кривдять нас, але з великого милосердя Твого наверни їх до покавання і помилуй їх. Нас же всесильною Твоюю правицею від усякого зла захисти і спаси від намірів їхньої лукавої ради

та підступів, молимося Тобі, Всесильний Царю, скоро вислухай і милостиво помилуй.

13. За примноження любові і викорінення ненависті

На потрійній ектенії

Господи, Ти ученикам заповідь нову дав, щоб любити один одного. Сам, Владико, онови її благодаттю Пресвятого Твого Духа правдивою в душах і серцях наших, щоб ми старалися не про себе, а про Твою славу і наше спасіння; молимося, Благодійнику Милостивий: вислухай і помилуй.

14. Про примирення в Церкві святій

На потрійній ектенії

Щоб Господу Богу нашому добру раду Святій Своїй Соборній і Апостольській Церкві в серця управителів надихнути, а також Святій Церкві мир досконалий дарувати; промовмо всі: Господи, вислухай нас і помилуй.

15. Проти посухи

На великій ектенії

Щоб не пом'янув Господь Бог беззаконь і неправд людей Своїх і відвернув від нас гнів Свій, праведно спрямований на нас, і не згубив нас голодом і спрагою, Господу помолимося.

Щоб добре поліття і дощі вчасні на плодоносіння милостиво посилав землі й людям Своїм, Господу помолимося.

Щоб у гніві Своїм не згубив людей Своїх і худобу, але повелів хмарам з неба дощ пролити і на плодоносіння зросити землю, Господу помолимося.

Щоб повелів землі зростити плоди на розраду й поживу людям Своїм і злаки на службу людині, траву ж худобі, Господу помолимося.

На потрійній ектенії

Щоб милостиво зглянувся Ти на волення, плач, стогін і ревні молитви ста-

рих і молодих, немовлят і всіх людей
Своїх і не згубив нас голодом заради
гріхів наших, але помилував від смерті
душі наші й дав у голоді нам поживу,
молимоьь Тобі, вислухай і помилуй.

Дощ вільний і хмару спокійну по-
дай землі, пошли дощ Твій на місця, що
потребують і просять його, та спаси,
Людинолюбче, нас, що молимоьь Тобі,
вислухай і помилуй.

ПРОКИМНИ, ВЕЛИЧАННЯ, ВІДПУСТИ НА ВЕСЬ РІК

Прокимни, величання, відпусти
з Тріоді Постової та Цвітної

1. Неділя Сиропусна (Прощена)

На вечірній прокимен великий, глас 8:
Не відверни лиця Твого від отрока Твого,
бо я скорблю; скоро почуй мене, зглянься
на душу мою і врятуй її.

Стих: **С**пасіння Твоє, Боже, нехай при-
йме мене.

Стих: **П**обачать це страдники і звесе-
ляться.

Стих: **Ш**укайте Бога — і жива буде душа
ваша.

2. Неділя перша Великого посту (Торжество православ'я)

На вечірній прокимен великий, глас 8:

Дав єси насліддя тим, що бояться Тебе, Господи.

Стих: Від краю землі взиваю до Тебе.

Стих: Знайду захист під покровом крил Твоїх.

Стих: Так я співатиму імені Твоєму на віки.

3. Неділя Вербна (Квітна)

Величання: Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, осанна в вишніх, і ми Тобі співаємо: благословенний, хто йде в ім'я Господнє.

На ранній прокимен, глас 4: Із уст дітей і немовлят вчинив єси хвалу.

Стих: Господи, Боже наш, яке величне ім'я Твоє по всій землі.

На літургії вхідне: Благословенний, хто йде в ім'я Господнє. Благословляємо вас із дому Господнього. Бог Господь і явився нам.

Відпуст: Христос, що на ося сісти зволів ради нашого спасіння, істинний Бог наш, молитвами...

4. У святий і Великий четвер

Відпуст на літургії: Христос, що з надмірної благості найкращу путь смирення нам показав, коли ноги учеників умив і аж до хреста і погребіння дійшов, істинний Бог наш, молитвами...

Відпуст Святих Страстей: Христос, що заради спасіння світу обплювання, биття, хрест і смерть перетерпів, істинний Бог наш, молитвами...

5. У Свату і Велику П'ятницю

Відпуст: Христос, що заради нас, людей, і задля нашого спасіння страшні муки, і Животворчий Хрест, і добровільне погребіння тілом прийняти зволів, істинний Бог наш, молитвами...

6. На Пасху і весь Світлий тиждень

Відпуст: Христос, що воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував, істинний Бог наш, молитвами...

7. В неділю Пасхи

На вечірні прокимен великий, глас 7:
Хто бог великий, як Бог наш? Ти єси Бог, що твориш чудеса.

Стих: Ти показав у людях силу Твою.

Стих: І промовив: нині почав, це зміна правиці Вишнього.

Стих: Пом'яну діла Господні, бо згадаю від початку чудеса Твої.

8. У світлий понеділок ввечері:

На вечірні прокимен великий, глас 7:
Бог наш на небесах і на землі все, що захотів, створив.

Стих: При виході Ізраїля з Єгипту, від людей чужих, до дому Якова, стала Юдея свяतिною Його.

Стих: **М**оре побачило і побігло, Йордан повернувся назад.

Стих: **Щ**о з тобою, море, що ти побігло, і з тобою, Йордане, що ти повернувся назад?

9. У світлий вівторок ввечері:

На вечірні прокимен великий, глас 8:
Голосом моїм до Господа взивав, голосом моїм до Бога, і Він почув мене.

Стих: **В** день скорботи моєї Бога знайшов руками моїми, вночі перед Ним, і не споківся.

Стих: **В**ідвернулася від утіхи душа моя, пом'янув Бога, і звеселився.

Стих: **Б**оже, у святому путі Твоя.

10. У світлу середу ввечері:

На вечірні прокимен великий, глас 7:
Вислухай, Боже, молитву мою і не зневаж моління мого.

Стих: **П**оглянь на мене і вислухай мене.

Стих: **Б**о схилили на мене вони беззаконня.

Стих: **Я** ж до Бога взивав, і Господь почув мене ввечері, зранку й опівдні.

11. У світлий четвер ввечері:

На вечірні прокимен великий, глас 7: Возлюблю Тебе, Господи, Кріпосте моя, Господь — Твердиня моя.

Стих: **Бог** мій Помічник, і надіюся на Нього.

Стих: **Х**валячи, призву Господа, і від ворогів моїх спасуся.

Стих: **Він** почув голос мій із храму святого Свого.

12. У світлу п'ятницю ввечері:

На вечірні прокимен великий, глас 8: Дав єси насліддя тим, що бояться Тебе, Господи.

Стих: **Від** краю землі взиваю до Тебе.

Стих: **З**найду захист під покровом крил Твоїх.

Стих: **Так** я співатиму імені Твоєму на віки.

13. Неділя друга, апостола Фоми

Величання: Величаємо Тебе, Життєдаве Христе, що ради нас до пекла зійшов і з Собою всіх воскресив.

На ранній прокимен, глас 4: Прославляй, Єрусалиме, Господа, хвали Бога твого, Сионе!

Стих: Бо Він укріпив засови брам твоїх і благословив синів твоїх посеред тебе.

14. Неділя третя, жон мироносиць

На ранній прокимен, глас 2: Воскресни, Боже, суди землю, бо Ти успадкував усі народи.

Стих: Господи Боже мій, на Тебе надіюся, спаси мене від усіх гнобителів моїх і визволи мене.

15. Неділя четверта, про розслабленого

На ранній прокимен, глас 3: Скажіть народам, що Господь воцарився, бо Він утвердив вселенну, і не захитається вона.

Стих: Заспівайте Господу пісню нову;
співай Господу, вся земле.

16. Неділя п'ята, про самарянку

На ранній прокимен, глас 4: Воскресни, Господи, поможи нам і визволи нас імені Твого ради.

Стих: Боже, вухами нашими почули ми, і отці наші сповістили нам.

17. Неділя шоста, про сліпого

На ранній прокимен, глас 5: Воскресни, Господи Боже мій, нехай піднесеться рука Твоя, бо Ти царствуєш повіки.

Стих: Прославлю Тебе, Господи, всім серцем моїм, розповім про всі чудеса Твої.

18. У четвер 6 тижня, Вознесіння Господнє.

Величання: Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо на небеса з пречистою Твоєю плоттю Божественне вознесіння.

На ранній прокимен, глас 4: Зійшов Бог при окликах радості; Господь – при звуках сурмних.

Стих: **Всі народи, заплещіте руками, ви-
кликніть Богові голосом радості.**

На літургії вхідне: Зійшов Бог при окликах радості; Господь — при звуках сурмних.

Відпуст: Христос, що у славі вознісся від нас на небо і сів праворуч Бога і Отця, істинний Бог наш, молитвами...

19. Неділя сьома, святих отців

На ранній прокимен, глас 6: Господи, піднеси силу Твою і прийди спасти нас.

Стих: **Пастирю Ізраїля, поглянь, Ти, що водив Йосифа, наче ягня.**

20. П'ятидесятниця, неділя Святої Тройці

Величання: Величаємо Тебе, Життє-
давче Христе, і прославляємо Всесвятого

Духа Твого, Його ж від Отця послав єси Божественним ученикам Твоїм.

На ранній прокимен, глас 4: Дух Твій Благий наставить мене на землю правди.

Стих: Вислухай, Боже, молитву мою, і не зневаж мене.

На літургії вхідне: Вознесися, Господи, силою Твоєю, оспівуємо і співаємо сили Твої.

Відпуст: Христос, що в подобі вогнених язиків з неба послав Пресвятого Духа на святих своїх учеників і апостолів, істинний Бог наш, молитвами...

На вечірні прокимен великий, глас 7: Хто бог великий, як Бог наш? Ти єси Бог, що твориш чудеса.

Стих: Ти показав у людях силу Твою.

Стих: І промовив: нині почав, це зміна правиці Вишнього.

Стих: Пом'яну діла Господні, бо згадаю від початку чудеса Твої.

Відпуст вечірні П'ятидесятниці:

Христос, що з Отчого і Божественного лона Себе понизив і з неба на землю зійшов, і все наше єство прийняв і обожив його, після цього ж на небо знову вознісся і сів праворуч Бога і Отця, а Божественного і Святого, і Єдиносущного, і Рівносильного, і Рівночесного, і Співвічного Духа послав на святих своїх учеників і апостолів і цим просвітив їх, а через них і ввесь світ, істинний Бог наш, молитвами Пречистої і Пренепорочної Святої Своєї Матері, святих славних всехвальних богопроповідників і духоносних апостолів і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Прокимни, величання, відпусти на великі свята

1. Різдво Пресвятої Богородиці

Величання: Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, і шануємо святих Твоїх родителів, і всеславне славимо різдво Твоє.

На ранній прокимен, глас 4: Пом'яну ім'я твоє у всякому роді і роді.

Стих: Вилилось із серця мого слово благе.

2. Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста

Величання: Величаємо Тебе, Життєдаве Христе, і шануємо Хрест Твій Святий, ним же спас нас із неволі ворожої.

На ранній прокимен, глас 4: Побачили всі краї землі спасіння Бога нашого.

Стих: Заспівайте Господу пісню нову, бо Господь сотворив чудеса.

На літургії вхідне: Возносьте Господа Бога нашого і поклоняйтесь підніжжю ніг Його, бо Він Святий.

3. Покрова Пресвятої Богородиці

Величання: Величаємо Тебе, Пресвята Діво, і шануємо покров Твій чесний, Тебе бо святий Андрій бачив у повітрі, як Ти за нас Христу молилася.

На ранній прокимен, глас 4: Пом'яну ім'я Твоє в усякому роді і роді.

Стих: Лицю Твоєму помоляться найбагатші з народу.

4. Собор архістратиґа Михаїла та інших Небесних Сил безплотних.

Величання: Величаємо тебе, святий архістратиґе Божий Михаїле, і всі воїнства, херувимів і серафимів, що прославляють Господа.

На ранній прокимен, глас 4: Ти твориш духів ангелами Своїми і слугами Своїми – вогненне полум'я.

Стих: **Благослови, душе моя, Господа.**
Господи Боже мій, звеличився Ти вельми.

5. Введення у храм Пресвятої Богородиці

Величання: Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, Богом обрана Отроковице, і шануємо в храм Господній входження Твоє.

На ранній прокимен, глас 8: Слухай, дочко, і споглянь, і прихили вуха твоє.

Стих: **Вилилось із серця мого слово благе.**

6. Св. апостола Андрія Першозваного

Величання: Величаємо тебе, апостоле Христів Андрію Першозваний, і шануємо страждання і труди твої, ними ж потрудився ти у благовісті Христовому.

На ранній прокимен, глас 4: По всій землі розійшлося віщування їх, і в кінці вселенної слова їх.

Стих: **Небеса повідають славу Божу, творіння ж рук Його сповіщає твердь.**

7. Святителя Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця

Величання: Величаємо тебе, святителю отче Миколаю, і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 4: Чесна перед Господом смерть преподобних Його.

Стих: Що віддам Господу за все, що Він воздав мені?

8. Різдво Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа

Величання: Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що ради нас нині плоттю народився від Безневісної і Пречистої Діви Марії.

На ранній прокимен, глас 4: Із утроби раніше денниці родив Я Тебе, – клявся Господь і не розкався.

Стих: Сказав Господь Господу моєму: сиди праворуч Мене, доки не покладу ворогів Твоїх підніжжю ніг Твоїх.

На літургії вхідне: Із утроби раніше денниці родив я Тебе — клявся Господь і не розкався. Ти ієрей повік за чином Мелхиседековим.

Відпуст: Христос, що ради нашого спасіння у вертепі народився і в яслах був покладений, молитвами Пречистої Своєї Матері...

9. Обрізання Господнє, свт. Василя Великого

Величання: Величаємо тебе, святителю отче Василю, і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 1: Уста мої промовлятимуть премудрість, і повчання серця мого — розум.

Стих: Слухайте це, всі народи, почуйте всі, хто, живе по вселенній.

Відпуст: Христос, що у восьмий день обрізання зволив прийняти ради нашого спасіння, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святого отця

нашого Василія Великого, архієпископа Кесарії Каппадокійської і всіх святих, помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

**10. Святе Богоявлення.
Хрещення Господа Бога
і Спаса нашого Ісуса Христа**

Величання: Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що ради нас нині тілом хрестився від Іоана у водах Йорданських.

На ранній прокимен, глас 4: Море побачило і побігло, Йордан повернувся назад.

Стих: Що з тобою, море, що ти побігло, і з тобою, Йордане, що ти повернувся назад?

На літургії вхідне: Благословенний, хто йде в ім'я Господнє, благословляємо вас із дому Господнього, Бог Господь і явився нам.

Відпуст: Христос, що в Йордані від Іоана зволив хреститися ради нашого спасіння, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Того ж дня ввечері прокимен великий, глас 7: Бог наш на небесах і на землі все, що захотів, сотворив.

Стих: При виході Ізраїля з Єгипту, від людей чужих, до дому Якова, стала Юдея свяतिною Його.

Стих: Море побачило і побігло, Йордан повернувся назад.

Стих: Що з тобою, море, що ти побігло, і з тобою, Йордане, що ти повернувся назад?

11. Собор вселенських учителів і святителів: Василія Великого, Григорія Богослова та Іоана Золотоустого.

Величання: Величаємо вас, святителі Христові: Василію Великий, Григорію Богослове та Іоане Золотоустий, і шануємо святу пам'ять вашу, бо ви молитесь за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 4: Священники Твої зодягнуться в правду і преподобні Твої зрадіють.

Стих: Уста мої промовлятимуть премудрість, і повчання серця мого – розум.

12. Стрітєння Господа нашого Ісуса Христа

Величання: Величаємо Тебе, Життє-
давче Христе, і шануємо Пречисту Матір
Твою, що Нею за законом нині принесений
був у храм Господній.

На ранній прокимен, глас 4: Пом'яну
ім'я Твоє в усякому роді і роді.

Стих: Вилилось із серця мого слово благе.

На літургії вхідне: Явив Господь спасін-
ня Своє, перед народами відкрив правду
Свою.

Відпуст: Христос, що на руках правед-
ного Симеона спочивати зволив ради на-
шого спасіння, істинний Бог наш, молит-
вами Пречистої Своєї Матері...

13. Благовіщення Пресвятої Богородиці

Величання: Архангельський глас спі-
ваємо Тобі, Чистая: "Радуйся, Благодатна,
Господь з Тобою".

Прокимен, глас 4: Благовістіть день у
день спасіння Бога нашого.

Стих: Заспівайте Господу пісню нову;
співай Господу, вся земле.

14. Свв. рівноап. Кирила та Мефодія

Величання: Величаємо вас, святі рівноапостольні Кириле і Мефодію, що всі слов'янські країни вченням своїм просвітили і до Христа привели.

На ранній прокимен, глас 1: Уста мої промовлятимуть премудрість, і повчання серця мого – розум.

Стих: Слухайте це, всі народи, почуйте всі, хто живе по вселенній.

15. Свв. рівноап. царя Костянтина і матері його цариці Олени

Величання: Величаємо вас, святі рівноапостольні Костянтині і Олено, і шануємо святу пам'ять вашу, бо ви святим хрестом усю вселенну просвітили.

На ранній прокимен, глас 4: Возніс Я вибраного від людей Моїх.

Стих: **Бо** рука Моя захистить його, і сила
Моя підкріпить його.

**16. Різдво чесного славного пророка
Предтечі та Хрестителя Господнього
Іоана**

Величання: Величаємо тебе, Предтече
Спасів Іоане, і шануємо від неплідної пре-
славне різдво твоє.

На ранній прокимен, глас 4: І ти, дитя,
пророком Вишнього назвешся.

Стих: **Благословенний** Господь Бог Ізраї-
лів, що відвідав і визволив людей Своїх.

**17. Святих славних і всехвальних
першOVERХОВНИХ апостолів Петра і Павла**

Величання: Величаємо вас, апостоли
Христові Петре і Павле, що весь світ учен-
ням своїм просвітили і всі краї до Христа
привели.

На ранній прокимен, глас 4: По всій
землі розійшлося віщування їх, і в кінці
вселенної слова їх.

Стих: **Небеса** повідають славу Божу, творіння ж рук Його сповіщає твердь.

18. Святої рівноапостольної великої княгині Ольги

Величання: Величаємо тебе, свята рівноапостольна княгине Ольго, і шануємо святу пам'ять твою, як зорю ранню, що на землі нашої засяяла і світло віри православної народу своєму сповістила.

На ранній прокимен, глас 4: По всій землі розійшлося віщування їх, і в кінці вселенної слова їх.

Стих: **Небеса** повідають славу Божу, творіння ж рук Його сповіщає твердь.

19. Святого рівноапостольного великого князя Київського Володимира

Величання: Величаємо тебе, святий рівноапостольний великий княже Володимире, і шануємо святу пам'ять твою, бо ти ідолів знищив і всю землю нашу святим хрещенням просвітив.

На ранній прокимен, глас 4: Возніс Я
вибраного від людей Моїх.

Стих: **Бо** рука Моя захистить його, і сила
Моя укріпить його.

20. Святого пророка Божого Іллі

Величання: Величаємо тебе, святий
славний пророче Божий Ілле, і шануємо
на колісниці вогненній на небеса преслав-
не сходження твоє.

На ранній прокимен, глас 4: Ти ієрей
повік за чином Мелхиседековим.

Стих: **Сказав** Господь Господеві моєму:
сиди праворуч Мене, поки не покладу во-
рогів Твоїх підніжжю ніг Твоїх.

21. Преображення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа

Величання: Величаємо Тебе, Життє-
давче Христе, і шануємо пречистої плоті
Твоїї преславне Преображення.

На ранній прокимен, глас 4: Фавор і
Єрмон ім'ям Твоїм радітимуть.

Стих: Твої є небеса, і Твоя є земля.

Вхідне: Господи, пошли світло Твоє і істину Твою, нехай наставлять мене і виведуть на гору святую Твою.

Відпуст: Христос, що на горі Фаворській преобразився у славі перед святими своїми учениками і апостолами, істинний Бог наш, молитвами...

22. Успіння Пресвятої Богородиці

Величання: Величаємо Тебе, пренепорочна Мати Христа Бога нашого, і всеславне слаavimo успіння Твоє.

На ранній прокимен, глас 4: Пом'яну ім'я Твоє в усякому роді і роді.

Стих: Вилилось із серця мого слово благе.

23. Усікновення глави пророка і Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана

Величання: Величаємо тебе, Хрестителю Спасів Іоане, і шануємо всі чесної твоєї глави усікновення.

На ранній прокимен, глас 4: Чесна перед
Господом смерть преподобних Його.

Стих: **Що** віддам Господу за все, що Він
воздав мені?

 Величання та прокимни загальні
святим, коли їм звершуємо службу

1. Служба Пресвятій Богородиці

Величання (на честь ікони П. Б.): Величаємо Тебе, Пресвята Діво Богом обрана Отроковице, і шануємо образ Твій святий, що ним подаєш зцілення всім, хто з вірою приходить.

Інше величання: Достойно є величати Тебе, Богородице, Чеснішу від Херувимів і незрівнянно славнішу від Серафимів.

На ранній прокимен, глас 4: Пом'яну ім'я Твоє в усякому роді і роді.

Стих: Вилилось із серця мого слово благе.

2. Служба святим Небесним
безплотним Силам

Величання: Величаємо вас, всі святі ангельські Сили Небесні, що повсякчас прославляєте Господа.

Величання окремому ангелу: Величаємо тебе, святий архангеле (*ім'я*), і всіх вас, ангельські Сили Небесні, що повсякчас прославляєте Господа.

На ранній прокимен, глас 4: Ти твориш духів ангелами Своїми і слугами Своїми — вогненне полум'я.

Стих: Благослови, душе моя, Господа, Господи Боже мій, звеличився Ти вельми.

3. Служба святому апостолу загальна

Величання: Величаємо тебе, апостоле Христовий (*ім'я*), і шануємо страждання і труди твої, ними ж потрудився ти у благовісті Христовому.

На ранній прокимен, глас 8: По всій землі розійшлося віщування їх, і в кінці вселенної слова їх.

Стих: Небеса повідають славу Божу, творіння ж рук Його сповіщає твердь.

4. Служба святому пророку загальна

Величання: Величаємо тебе, пророче Божий (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 4: Ти ієрей повік за чином Мелхиседековим.

Стих: Сказав Господь Господу моему: сиди праворуч Мене, доки не покладу ворогів Твоїх підніжжю ніг Твоїх.

5. Служба святителю одному

Величання: Величаємо тебе, святителю отче (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 1: Уста мої промовлятимуть премудрість, і повчання серця мого — розум.

Стих: Слухайте це, всі народи, почуйте всі, хто живе по вселенній.

6. Служба святителям загальна

Величання: Величаємо тебе, святителю отче (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 7: Чесна перед Господом смерть преподобних Його.

Стих: Що віддам Господу за все, що Він воздав мені?

7. Служба преподобним і Христа ради юродивим загальна

Величання: Ублажаємо тебе, преподобний отче (ім'я), і шануємо святу пам'ять твою, наставнику монахів і співрозмовнику ангелів.

На ранній прокимен, глас 7: Чесна перед Господом смерть преподобних Його.

Стих: Що віддам Господу за все, що Він воздав мені?

8. Служба мученикові

Величання: Величаємо тебе, страсто-терпче святий (ім'я), і шануємо чесні страждання твої, які за Христа перетерпів ти.

На ранній прокимен, глас 7: Звеселиться праведник у Господі й уповає на Нього.

Стих: Вислухай, Боже, голос моління мого, коли буду молитись до Тебе.

9. Служба мученикам загальна

Величання: Величаємо вас, страсто-терпці святі (*імена*), і шануємо чесні страждання ваші, які за Христа перетерпіли ви.

На ранній прокимен, глас 4: Святим, що на землі Його, сотворив Господь усі бажання Свої в них.

Стих: Я бачив Господа повсякчас переді мною, бо Він праворуч мене, щоб я не похитнувся.

10. Служба священномученикові

Величання: Величаємо тебе, святий священномучениче (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 7: Звеличуються преподобні у славі і зрадіють в оселях своїх.

Стих: Заспівайте Господу пісню нову,
хвала Йому в Церкві преподобних.

11. Служба священномученикам загальна

Величання: Величаємо вас, святі священномученики (*імена*), і шануємо святу пам'ять вашу, бо ви молите за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 7: Чесна перед Господом смерть преподобних Його.

Стих: Що віддам Господу за все, що Він воздав мені?

12. Служба преподобномученику загальна

Величання: Ублажаємо тебе, преподобний мучениче (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою, наставнику монахів і співрозмовнику ангелів.

На ранній прокимен, глас 7: Звеличаться преподобні у славі і зрадіють в оселях своїх.

Стих: Заспівайте Господу пісню нову,
хвала Йому в Церкві преподобних.

13. Служба святим мученицям

Величання: Величаємо тебе, страсто-
терпице Христова (*ім'я*), і шануємо чесні
страждання твої, які за Христа перетерпі-
ла ти.

На ранній прокимен, глас 4: Дивний
Бог у святих Своїх, Бог Ізраїлів.

Стих: В церквах благословіте Бога, Гос-
пода від джерел Ізраїлевих.

14. Служба преподобним жонам

Величання: Ублажаємо тебе, преподо-
бна мати (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою,
бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 4: Дивний
Бог у святих Своїх, Бог Ізраїлів.

Стих: В церквах благословіте Бога, Гос-
пода від джерел Ізраїлевих.

15. Служба сповідникам

Величання: Величаємо тебе, святий сповідниче (*ім'я*), і шануємо святу пам'ять твою, бо ти молиш за нас Христа Бога нашого.

На ранній прокимен, глас 7: Звеличаться преподобні у славі і зрадіють в оселях своїх.

Стих: Заспівайте Господу пісню нову, хвала Йому в Церкві преподобних.

16. Служба безсрібникам

Величання: Величаємо тебе, страсто-терпче безсрібнику (*ім'я*), і шануємо чесні страждання твої, які за Христа перетерпів ти.

На ранній прокимен, глас 4: Святим, що на землі Його, сотворив Господь усі бажання Свої в них.

Стих: Я бачив Господа повсякчас переді мною, бо Він праворуч мене, щоб я не похитнувся.

17. Служба за померлих

На ранній прокимен, глас 6: Душі їх у блаженстві перебуватимуть.

Стих: До Тебе, Господи, підніс я душу мою, Боже мій, на Тебе надіюся, щоб не осоромитись повік.

НАУКА ПРО ВІДПУСТИ

Наука про те, як належить виголошувати відпусти у свята Владичні, Богородичні впродовж усього року

*Священник повинен знати, що виголошувати відпуст денний або на свято Богородиці **не належить** так:*

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, чесного і славного Різдва Її, або Успіння, або Введення та інших свят Її; або святого Іоана Предтечі Різдва, або Усікновення і інших святих пам'яті, або преставлення їх, або явлення і перенесення мощей.

Але, коли свято Богородиці, Її Різдва, або Успіння тощо, належить відпуст виголошувати так:

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Людинолюбний.

Коли ж святого:

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святого апостола *(або святителя, або мученика — ім'я)* і ВСІХ СВЯТИХ... *і так усе до кінця.*

Бо не Різдво Богородиці, не Введення або Успіння Її підносимо до Бога на молитву, але Саму Пресвяту Богородицю.

Також не самі дні святкування або преставлення святих підносимо на молитву до Бога, але їх самих.

Відпусти на кожний день усього тижня за звичаєм святої східної Церкви

1. У неділю

Христос, що воскрес із мертвих, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святого отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського, Золотоустого, *(святого, що його храм, і святого, що його пам'ять у той день)*, святих і праведних Богоотців Іоакима

та Анни і всіх святих помилує і спасе нас, бо він Благий і Людинолюбний.

2. У понеділок

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, заступництвом чесних Небесних Сил Безтілесних, святих славних і всехвальних апостолів, святого отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського, Золотоустого, *(і святих храму і дня)*, святих і праведних Богоотців Іоакима та Анни і всіх святих помилує і спасе нас, бо він Благий і Людинолюбний.

3. У вівторок

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, чесного славного пророка, Предтечі і Хрестителя Іоана, святих славних і всехвальних апостолів...

4. У середу

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, силою

Чесного і Животворчого Хреста, святих славних і всехвальних апостолів...

5. У четвер

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святого отця нашого Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця...

6. У п'ятницю

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, силою Чесного і Животворчого Хреста, святих славних і всехвальних апостолів...

7. У суботу

Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святих славних і добропобідних мучеників, преподобних і Богоносних отців наших, святого отця нашого Іоана, архієпископа Константинопольського,

Золотоустого, *(і святих храму і дня)*, святих і праведних Богоотців Іоакима та Анни і всіх святих помилує і спасе нас, бо він Благий і Людинолюбний.

МОЛИТВИ ПЕРЕД СВЯТИМ ПРИЧАСТЯМ

Священник: Благословенний Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

*Читець: Амінь. Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.
Царю Небесний. Трисвяте по Отче наш...*

Священник: Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

*Читець: Амінь. Господи, помилуй (12 разів). Слава...
І нині... Прийдіть, поклонімося... (тричі).*

Псалом 22

Господь пасе мене, і нічого мені не бракуватиме! На зелені пасовища Він

водити мене, біля води тихої живить мене; Дає спокій душі моїй, стежкою правди веде мене ради імені Свого. Коли навіть піду я долиною тіні смертної, не боятимуся зла, бо Ти зі мною: Жезл Твій і палиця Твоя – вони заспокоюють мене. Ти наготував мені стіл на очах ворогів моїх; Намастив оливою голову мою, вина найкращого чаша Твоя звеселяє мене. Милість Твоя нехай буде зі мною по всі дні життя мого, і оселюся в домі Господнім на довгі дні.

Псалом 23

Господня земля і все, що наповнює її, світ і всі, що живуть у ньому. Він на морях заснував його і на ріках поставив його. Хто зійде на гору Господню, стане на місці святому Його? Той, у кого невинні руки і серце чисте, хто не марнував на суєту душу свою і не присягався зрадливо ближньому своє-

му, той матиме благословення від Господа і милість від Бога, Спаса свого. Це рід тих, що шукають Його, стоять перед Богом Якова. Піднімайте, врата, верхи ваші, піднімайтеся, врата вічні, — і ввійде Цар слави! Хто є цей Цар слави? Господь кріпкий і сильний, Господь, могутній в бою. Піднімайте, врата, верхи ваші, піднімайтеся, врата вічні, — і ввійде Цар слави! Хто є цей Цар слави? Господь сил, Він є Цар слави.

Псалом 115

Вірував я і тоді, як казав: «Я зовсім розбитий», коли нарікав у тривозі моїй: «Усяка людина — лжива». Що віддам Господеві за всі милості Його до мене?! Чашу спасіння прийму й ім'я Господнє призову, сповню обітниці мої Господу перед усім народом Його. Дорогоцінна в очах Господніх смерть святих Його. О Господи, я — Твій раб, я — Твій раб і син рабині Твоєї; Ти розірвав кайда-

ни мої. Тобі принесу жертву хвали й ім'я Господнє призву, сповню обітниці мої Господу перед усім народом Його у дворах дому Господнього, посеред тебе, Єрусалиме!

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Алилүя, алилүя, алилүя. Слава Тобі, Боже *(тричі)*.

Тропарі

Господи, що від Діви народився, не зважай на беззаконня мої і серце моє очисти, творячи мене храмом Пречистого Твого Тіла й Крові, маючи незчисленні великі милості, не відкидай мене від лиця Твого.

Слава: Як наважүся до Причастя Святинь Твоїх підійти я недостойний? Бо якщо насмілюся приступити до Тебе з достойними, то одяг мій викриє мене, бо він не до вечері, і душа моя много-

грішна осудження заслужить. Очисти ж, людинолюбний Господи, скверну душі моєї і спаси мене.

І нині: Маючи велике множество гріхів, вчинених мною, до Тебе прибігаю, Богородице Чистая, спасіння благаючи: відвідай немічну душу мою, і моли Сина Твого й Бога нашого дати відпущення моїх гріхів, єдина Благословенна.

Під час Великого посту:

Коли славні ученики умиванням ніг на вечері просвіщалися, тоді Юда злочестивий недугою грошолюбства засліплювався і беззаконним суддям Тебе, Праведного Суддю, продавав. Глянь, скарбів ревнителю, на того, що через них повісився; тікай від тієї не наситної душі, що на Вчителя так наважилася. Милосердний до всіх Господи, слава Тобі.

Псалом 50

Помилуй мене, Боже, з великої милості Твоїї і з великого милосердя Твого прости провини мої. Особливо омий мене від беззаконня мого і від гріха мого очисти мене. Бо беззаконня моє я знаю, і гріх мій повсякчас переді мною. Проти Тебе Єдиного я згрішив і лукаве перед Тобою вчинив, отже праведний Ти у слові Твоїм і справедливий у присуді Твоїм. Ось бо в беззаконні зачатий я, і в гріхах породила мене мати моя. Бо Ти істину полюбив єси, невідоме й таємне мудрості Твоїї явив Ти мені. Окропи мене ісопом — і очищуся, омий мене — і стану біліший від снігу. Дай мені почути радість і веселість — і зрадіють кістки мої упокорені. Відверни лице Твоє від гріхів моїх і прости всі беззаконня мої. Серце чисте створи в мені, Боже, і духа праведного віднови в нутрі моєму. Не відкинь мене від лиця Твого і Духа Твого Святого не відними від мене.

Поверни мені радість спасіння Твого і духом могутнім укріпи мене. Навчатиму беззаконників шляхів Твоїх, і нечестиві навернуться до Тебе. Визволи мене від вини кривавої, Боже, Боже спасіння мого, і язик мій радісно славитиме правду Твою. Господи, відкрий уста мої, і язик мій сповістить хвалу Твою. Бо коли б Ти жертви забажав, приніс би я: всепалення Ти не бажаєш. Жертва Богові — це дух упокорений, серцем скорботним і смиренным Ти не погордуєш. Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сион, і хай збудуються стіни Єрусалимські. Тоді буде угодна Тобі жертва правди, приношення і всепалення: тоді покладуть на Жертовник Твій тельців.

Канон до святого Причастя

Канон до Причастя подається у такому вигляді, як він був написаний єпископом Іоаном Евхайтським, тобто без ірмосів та приспівів, і як він досі подається у грецьких молитовниках. Так краще відчувається єдність канону як цілісної поеми.

Пісня 1

Хлібом життя вічного нехай буде мені Тіло Твоє святе, милосердний Господи, і дорогоцінна Кров — на зцілення від недугів різноманітних.

Хоч і осквернений я, нікчемний, непристойними ділами, і недостойний причащення Твого Пречистого Тіла та Божественної Крові, але Ти, Христе, сподоби мене Його.

Земле плодovита, благословенна Богоневісто, що зростила неораний та спасенний для світу Колос, сподоби мене спастися, споживаючи Його.

Пісня 3

Дай мені, Христе, краплі сліз, що очищають нечистоту мого серця, щоб

очищений, з благою совістю, вірою і страхом приступив я, Владико, до причастя Божественних Дарів Твоїх.

На прощення провин нехай буде для мене Пречисте Тіло Твоє і Божественна Кров, на спілкування ж із Святим Духом, на життя вічне, Людинолюбче, та на звільнення від страждань і скорбот.

Пресвята Трапезо Хліба життя, що з милосердя з неба зійшов і світові нове життя подає, сподоби нині й мене, недостойного, зі страхом спожити Його та бути живим.

Пісня 4

Захотів Ти, заради нас втілившись, Многомилостивий, бути заколеним, наче ягня за гріхи людські; тому молю Тебе: і мої зітри провини.

Зціли рани душі моєї, Господи, і всього освяти, і сподоби, Владико, мене

окаянного причаститись тайної Твоїї Божественної вечері.

Умилостив і до мене Народженого Тобою, Владичице, і збережи мене, раба Твого, чистим та безпорочним, щоб мені, приймаючи духовний бісер, освятитися.

Пісня 5

Як Ти провістив, Христе, так нехай буде і для мене, вбогого Твого раба, і, як Ти обіцяв, перебувай у мені, бо ось я споживаю Твоє Божественне Тіло і п'ю Кров Твою.

Слово Боже і Боже, палаюча вуглина Твого Тіла нехай буде для мене, затьмареного, на просвіту, і на очищення оскверненої моєї душі — Кров Твоя.

Маріє, Мати Божа, священний храм пахощів, Твоїми молитвами вчини і мене сосудом вибраним, щоб мені причаститися святинь Сина Твого.

Пісня 6

Розум, душу і серце освяти, Спасе, а також і тіло моє, і сподоби неосудно, Владико, до страшних Таїн приступити.

Нехай звільнюсь я від пристрастей, нехай дістану примноження благодаті Твоєї та безпеку життя через причащення, Христе, святих Таїн Твоїх.

Святе Боже Слово і Боже, освяти всього мене, що приступаю нині до Божественних Твоїх Таїн, по молитвах Твоєї Святої Матері.

Кондак

Не заборони мені, Христе, прийняти нині Хліб — Тіло Твоє — і Божественну Кров. Причастя пречистих і страшних Твоїх Таїн, Владико, нехай не буде для мене, бідного, на осуд, але на життя вічне та безсмертне.

Пісня 7

Джерелом благ нехай буде для мене нині причастя Твоїх безсмертних Таїн, Христе, світлом, життям, позбавленням пристрастей; і нехай допоможе досягненню та примноженню божественних чеснот, єдиний Благий, щоб мені прославляти Тебе.

Нехай звільнюсь я від пристрастей, ворогів та злиднів, та від усякої скорботи, приступаючи нині з трепетом, любов'ю та благоговінням до Твоїх безсмертних і Божественних Таїн, Людинлюбче, і співаючи Тобі: «Благословенний Ти, Боже отців наших!»

Тебе, Богоблагодатна, що Спасителя Христа незбагненно для розуму породила, молю нині, раб Твій Чисту — нечистий: мене, що маю нині до пречистих Таїн приступити, очисти всього від скверни плоті і духу.

Пісня 8

Небесних, страшних і святих Твоїх, Христе, Таїн і Божественної Твоєї і тайної вечері удостой нині стати учасником і мене, безпорадного, Боже, Спасе мій.

Прибігши до Твого милосердя, Благий, зі страхом благаю Тебе: перебувай у мені, Спасе, і я, за словом Твоїм, нехай у Тобі перебуватиму; ось бо, покладаючи надію на милість Твою, споживаю Тіло Твоє і п'ю Кров Твою.

Тремчу, приймаючи вогонь, щоб не згоріти, як віск і як трава. О страшна тайно! О милосердя Боже! Як я — порох земний — причащаюсь Божественного Тіла і Крові і стаю нетлінним?

Пісня 9

Споживіть і побачте, який благий Господь! Він бо, колись заради нас ставши таким, як ми, і принісши Себе в жертву Отцю Своєму раз і назавжди, постійно заколюється, освячуючи причасників.

Душею і тілом нехай освячусь, Владико, нехай просвічусь, нехай спасусь, через причастя священних Таїн нехай стану оселею Твоєю, в якій Ти житимеш з Отцем і Духом, Благодійнику многомилостивий.

Вогнем і світлом нехай буде мені Тіло Твоє і дорогоцінна Кров, Спасе мій, що спалює хмиз гріхів та пристрастей терня, і всього мене просвічує поклонятися Божеству Твоєму.

Бог воплотився від чистої крові Твоїї; тому всяке покоління людське оспівує Тебе, Владичице, і безліч розумних духів славлять, бо через Тебе вони ясно побачили Володаря всіх, Який став Людиною.

Вірші св. Симеона Метафраста

Коли хочеш їсти, людино, Тіло Владики,

Зі страхом приступи, щоб не опалитися, бо це — вогонь.

П'ючи ж Божественну Кров, щоб стати причасним до Нього,

Спершу примирися з тими, хто тебе засмутив,

І лише тоді поживу таємну споживай.

Перше причастя страшної жертви Животворчого Тіла Владики

Таким чином помолися з трепетом:

Молитва 1

св. Василя Великого

Владико, Господи Ісусе Христе, Боже наш, Джерело життя і безсмертя, Творче всього творіння видимого й невидимого, Рівновічний і Співбезначальний Сину Безначального Отця! Ти з безмірної благодості в останній час тіло прийняв і був розп'ятий і похований за нас, невдячних і нерозсудливих, і Твоєю Кров'ю обновив понівечену гріхом природу нашу. Сам, Безсмертний Царю, прийми покаєння і від мене грішного, і нахили вуха Твоє до мене і вислухай слова мої. Бо згрішив я, Господи, згрішив перед Небом і перед

Тобою і став недостойним поглянути на висоту слави Твоїї, бо я прогнівив Твою благість, порушивши Твої заповіді і не послухавши Твоїх повелінь. Але Ти, Господи, незлопам'ятливий, довготерплячий і багатомилостивий, не віддав мене на погибель з беззаконнями моїми, постійно чекаючи навернення мого. Бо Ти, Господи, сказав через пророка Твого: «Не бажаю Я смерті грішника, але хочу, щоб він покався та жив». Бо Ти Владико, не хочеш погубити творіння рук Твоїх, і не люба Тобі погибель людська, але хочеш, щоб усі спаслися і до пізнання істини прийшли. Тому і я, хоч і недостойний неба і землі, і цього дочасного життя, бо всього себе піддав гріхові, віддав у неволю насолодам і осквернив Твій образ; але як Твоє діло і творіння, я, окаянний, не втрачаю надії на своє спасіння і сміливо приходжу до Твого безмірного милосердя. Прийми ж і мене, людинолюбний Господи, як блудницю,

як розбійника, як митаря і як блудного сина, і візьми мій важкий тягар гріхів Ти, що гріхи світу взяв, що зцілюєш немочі людські, що кличеш до Себе і заспокоюєш знеможених і обтяжених, що прийшов покликати не праведників, а грішників до покаяння. Очисти ж мене від усякої скверни тілесної і навчи мене приступати до святощів зі страхом Твоїм, щоб, приймаючи в чистім свідоцтві сумління мого частину святощів Твоїх, я з'єднався зі Святим Твоїм Тілом і Кров'ю і щоб Ти жив і перебував у мені з Отцем і Святим Твоїм Духом. Так, Господи Ісусе Христе, Боже мій, не на осуд нехай буде мені причастя пречистих і животворчих Твоїх Таїн, і нехай не буду я немічний душею і тілом, недостойно причастившись їх. Але дай мені аж до останнього зітхання мого неосудно приймати частину святощів Твоїх для спільності із Духом Святим, у проживу на шляху до життя вічного і для доброї

відповіді на страшнім суді Твоїм; щоб і я з усіма обранцями Твоїми був спільником нетлінних Твоїх благ, які Ти підготував для тих, що люблять Тебе, Господи; вони ж прославляють Тебе повіки. Амінь.

Молитва 2

св. Іоана Золотоустого

Господи, Боже мій, я знаю, що я недостойний і негідний того, щоб Ти ввійшов під покрівлю дому душі моєї, бо він увесь спустошений і занепалий, і не маєш у мені достойного місця, де б голову прихилити. Але як Ти з висоти задля нас смирив Себе, так і нині смирися до моєї недостойності. І як Ти зволив лягти у печері в яслах тварин нерозумних, так благозволь увійти в ясла нерозумної моєї душі і в осквернене моє тіло. І як Ти не вважав за недостойне ввійти і повечеряти з грішниками в домі Симона прокаженого, так благозволь увійти і в дім негідної

моєї, прокаженої і грішної душі. І як Ти не знехтував подібною до мене блудницею й грішницею, що прийшла і доторкнулася до Тебе, так змилосердся і наді мною грішним, що приходжу і доторкаюсь до Тебе. І як Ти не погордував скверними і нечистими її устами, що цілували Тебе, так не погордуй і моїми ще більш, ніж її, скверними і нечистими устами та скверним і найнечистішим моїм язиком. Але нехай буде вугіль Пресвятого Твого Тіла і дорогоцінної Твоєї Крові на освячення і на просвітлення і на здоров'я негідної моєї душі й тіла; на полегшення тягарів моїх численних провин, на збереження від усякого диявольського діла, на віддалення і припинення мого злого і лукавого звичаю, на змертвіння пристрастей, на сповнення заповідей Твоїх, на примноження Божественної Твоєї благодаті і на здобуття Царства Божого. Бо я приходжу до Тебе, Хрис-

те Боже, не з погордою, але зі сміливою надією на невимовну Твою благість; і щоб мене, надовго віддаленого від спільності з Тобою, не уловив вовк невидимий. Благаю ж Тебе, Владико, єдиний Святий, освяти мою душу й тіло, розум і серце, череву з нутрощами, і всього мене обнови, і вкорени страх Твій у члени мої, і освячення Твоє вчинити незнищеним у мені. І будь мені помічником і заступником, провадячи в спокої життя моє, сподобляючи мене стояти праворуч Тебе разом із святими Твоїми, молитвами й благанням Пречистої Твоєї Матері, безтілесних Твоїх слуг, і пречистих Сил, і всіх святих, що від віку Тобі вгодне вчинили. Амінь.

Молитва 3

св. Симеона Метафраста

Єдиний Чистий і Нетлінний Господи, що з невимовної милості людинолюбства прийняв усе наше єство від чистої і непорочної крові Тієї, яка

надприродно породила Тебе, Христе Ісусе, Премудросте Божа, Мире і Сило, зішестям Божественного Духа і благоволінням Віковічного Отця. Ти, що отриманим Тобою тілом прийняв животворчі й спасенні страждання, хрест, цвяхи, спис, смерть, – умертви мої душогубні пристрасті тілесні. Ти, що Твоїм погребінням полонив царство пекельне, поховай добрими думками мої лукаві замисли й знищ духа лукавства. Ти, що Твоїм на третій день живоносним воскресінням підвів упалого праотця, піднеси мене, грішного, подаючи мені способи покаяння. Ти, що Твоїм преславним вознесінням на небо обожествив прийняту плоть і вшанував її перебуванням праворуч Отця, сподоби мене через причастя святих Твоїх Таїн здобути блаженну долю спасених. Ти, що через пришестя Утішителя Твого Духа вчинив святих Твоїх учеників почесним со-

судом, яви й мене вмістилищем Його пришествя. Ти, що знов прийдеш судити вселенну по правді, благоволи, щоб і я зустрів на хмарах Тебе, мого Суддю і Творця, з усіма святими Твоїми, щоб я безконечно прославляв і оспівував Тебе з одвічним Твоїм Отцем і Пресвятим, і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва 4

св. Іоана Дамаскина

Владико, Господи Ісусе Христе, Боже наш, єдиний, що маєш владу прощати людям гріхи, прости, як благий і людинолюбний, усі мої провини свідомі й несвідомі; і сподоби мене неосудно причаститися Божественних і найславніших, і пречистих, і животворчих Твоїх Таїн не на муку, не на примноження гріхів, але на очищення й освячення й заporуку майбутнього життя й Царства, на оборону й допомогу, і

на поборення супротивників, і на знищення багатьох моїх провин. Бо Ти Бог милостивий і милосердний, і людинолюбний і Тобі славу возсилаємо з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва 5

св. Василя Великого

Знаю, Господи, що я недостойно причащаюся Пречистого Твого Тіла і дорогоцінної Твоєї Крові, і винний я, і в осуд для себе їм і п'ю, не розважаючи про Тіло і Кров Твою, Христа і Бога мого. Але сміливо покладаючись на милосердя Твоє, приходжу до Тебе, що сказав: «Хто їсть Моє Тіло і п'є Мою Кров, той у Мені перебуває, і Я в ньому». Змилосердся, Господи, і не докоряй мені грішному, але вчини зі мною з милості Твоєї. І нехай будуть мені ці святощі на зцілення і очищення, і просвічення, і збереження, і спасіння, і освячення душі й тіла; на відігнання

всякої примхливої думки, і лукавого вчинку, і діла диявольського, що через розум діє в членах моїх; на сміливість і любов до Тебе; на поправу життя і певність; на збільшення чесноти й довершеності; на сповнення заповідей; на спільність із Духом Святим; у поживу на путь до життя вічного і на добру відповідь на страшнім суді Твоїм; не на суд і не в осуд.

Молитва 6

св. Симеона Нового Богослова

Від скверних уст, від мерзенного серця, від нечистого язика, від оскверненої душі прийми благання, Христе мій, і не відкинь ні слів моїх, ні благань, ані зухвальства. Дай мені, Христе мій, сміливо говорити те, що я хочу, але й навчи мене, що мені треба чинити й говорити. Згрішив я більше, ніж блудниця, що, довідавшись, де Ти перебуваєш, і купивши мира, сміливо прийшла намастити Твої ноги, Бога мого, Владики й Христа

мого. Як не знехтував Ти нею, що прийшла від щирого серця, так і мною не погордуй, Слово, а дозволь мені Твої ноги і тримати, і цілувати, і потоками сліз, як дорогоцінним миром, сміливо їх намащати. Обмий мене сльозами моїми, очисти мене ними, Слово, відпусти і провини мої і подай мені прощення. Ти знаєш множество злих вчинків моїх, знаєш і струпи мої, і рани бачиш мої, але й віру знаєш, і прагнення бачиш, і зітхання чуєш. Не втаїться від Тебе, Боже мій, Сотворителю мій, Визволителю мій, ні крапля сльози, ані частина краплі. Спостерегли очі Твої те, чого я не доконав ще, і в книзі Твоїй записано також і те, чого я не вчинив. Поглянь на покору мою, поглянь на неміч мою, яка вона велика. І всі гріхи відпусти мені, Боже всього, щоб я з чистим серцем, з трепетною думкою і сокрушеною душею причастився непорочних Твоїх і пресвятих Таїн, що оживляють і обо-

жествляють усякого, хто їсть і п'є з чистим серцем. Бо Ти, Владико мій, сказав: «Кожний, хто їсть Моє Тіло і п'є Мою Кров, той у Мені перебуває, і Я в ньому». Правдиве кожне слово Владики і Бога мого, бо хто учасник Божественних і Боготворчих милостей, той уже не самотній, але з Тобою, Христе мій, трисонячним світлом, що світ просвічує. Щоб не перебувати мені одному без Тебе, Життедавче, Дихання моє, Життя моє, Утіхо моя, Спасіння світу, я до Тебе приступив, як бачиш, зі сльозами і сокрушеною душею, благаючи визволення від моїх провин і неосудного причастя Твоїх животворчих і непорочних Таїн, щоб Ти перебував, як і сказав, зі мною, найнещасливішим: щоб спокусник, знайшовши мене без Твоєї благодаті, не заволодів мною підступно і, спокусивши, не відвернув від Твоїх слів. Тому я до Тебе припадаю й гаряче взиваю до Тебе: як прийняв Ти блудного й блудницю, що прийшла, так

прийми, Милосердний, мене блудного і розпусного, мене, що нині до Тебе приходжу з душею сокрушеною. Знаю, Спасе, що ніхто інший так не згрішив Тобі, як я, і не вчинив таких діл, які я вчинив. Але знаю також і те, що ні страшні провини, ані безліч гріхів не перевищують великого довготерпіння і найвищого людинолюбства Бога мого. Але тих, що щиро каються, Ти оливою милості і очищаєш, і освітлюєш, і учасниками світла чиниш, щедро творячи спільниками Твого Божества, і на диво ангелам і людському розумінню многократно розмовляєш із ними, як із правдивими друзями Твоїми. Це дає мені сміливість, це окрилює мене надією, Христе мій. І я, сміливо надіючись на Твої великі добродійства для нас, радіючи і разом тремтячи, приймаю вогонь, будучи травою, і, дивне чудо, покриваюся росою невидимою, наче справді купина, що колись горіла неопалимо. І тому вдячною думкою і вдячним серцем,

вдячними моїми суглобами душі й тіла
мого поклоняюся, величаю і прославляю
Тебе, Боже мій, бо Ти благословен нині й
повіки.

Молитва 7

св. Іоана Золотоустого

Боже, полегши, відпусти і прости
мені провини мої, якими я згрішив
перед Тобою чи словом, чи ділом, чи
думкою, волею чи неволею, свідомо
чи несвідомо – все мені прости, як
Благий і людинолюбний, і молитва-
ми Пречистої Твоєї Матері, безтілес-
них слуг Твоїх і святих Сил і всіх свя-
тих, що від віку вгодне Тобі чинили,
благоволи, щоб я неосудно прийняв
Святе і Пречисте Тіло Твоє і дорого-
цінну Кров на зцілення душі й тіла і
на очищення лукавих моїх думок. Бо
Твоє є Царство і сила, і слава з Отцем
і Святим Духом, нині і повсякчас, і на
віки віків. Амінь.

Молитва 8

св. Іоана Золотоустого

Я недостойний того, щоб Ти, Владико, Господи, ввійшов під покрівлю душі моєї, але тому, що Ти як людинолюбний, хочеш жити в мені, я сміливо приступаю. Накажи, і я відчиню двері, що їх Ти один сотворив, і Ти ввійдеш людинолюбно, яким Ти є, ввійдеш і просвітиш затемнений розум мій. Вірую, що Ти вчиниш це, бо блудницю, яка прийшла до Тебе зі сльозами, Ти не віддалив; і митаря, що покався, не відкинув; і розбійника, що пізнав Царство Твоє, не відігнав; і гонителя, що покався, не залишив тим, ким він був; але всіх, кого до Тебе привело покаяння, Ти серед друзів Твоїх умістив, єдиний благословенний завжди, нині і на віки безконечні. Амінь.

Молитва 9

св. Іоана Золотоустого

Господи, Ісусе Христе, Боже мій, полегши, відпусти, очисти і прости мені,

грішному, і нікчемному, і недостойному рабу Твоєму, провини, гріхи й помилки мої, що ними від молодих літ аж до цього дня й години я згрішив свідомо й несвідомо, словами чи ділами, помислами, думками і намірами та всіма моїми почуттями. І молитвами Пречистої Приснодіви Марії, Матері Твоєї, що безсіменно Тебе породила, єдиної неосоромної надії, захисниці й спасіння мого, сподоби мене неосудно причаститися пречистих, безсмертних, животворчих і страшних Твоїх Таїн на відпущення гріхів і на життя вічне, на освячення, і просвічення, і зміцнення, і зцілення, і здоров'я душі і тіла; на знищення і цілковите вигублення лукавих моїх міркувань, помислів, намірів і нічних примар темних і лукавих духів. Бо Твоє є Царство і сила, і слава, і честь, і поклоніння з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва 10

св. Іоана Дамаскина

Перед дверима храму Твого я стою і від страшних думок не визволяюся. Але Ти, Христе Боже, що митаря виправдав і хананеянку помилував, і розбійникові двері раю відчинив, відчини мені милосердя людинолюбства Твого і прийми мене, що приходжу і доторкаюся Тебе, як блудницю і кровоточиву. Бо одна, доторкнувшись до краю одягу Твого, одразу зцілення прийняла; а друга, обнявши Твої ноги, відпущення гріхів дістала. Я ж нещасний, що насмілився все Твоє Тіло прийняти, нехай не буду опалений. Але прийми мене, як і їх, і просвіти мої душевні почування, спаливши мої духовні провini молитвами Пречистої, що безсіменно породила Тебе, і Сил Небесних, бо Ти благословен на віки віків. Амінь.

Молитва 11

св. Іоана Золотоустого

Вірую, Господи, і визнаю, що Ти єси воістину Христос, Син Бога Живого, що прийшов у світ спасти грішників, між якими я перший. Ще вірую, що саме це – є Пречисте тіло Твоє і саме це – є Чесна Кров Твоя. Молюся, отже, Тобі: помилуй мене і прости мені провини мої вільні й невольні чи то в слові, чи в ділі, свідомі й несвідомі; і сподоби мене неосудно причаститися Пречистих Твоїх Таїн на відпущення гріхів і на життя вічне. Амінь.

І наступні стихи:

Ось я підходжу до божественного причастя; Творче, не попали мене цим єднанням! Бо Ти є вогонь, що опалює недостойних; Але очисти мене від усякої скверни.

Тремти, людино, коли бачиш Кров, що обожнює, бо це — вогонь, що опалює

недостойних. Божественне Тіло і обожнює мене, і насичує: обожнює дух, розум же насичує дивно.

Також тропар:

Досвітла святих Твоїх як увійти мені, негідному? Бо якщо насмілюсь увійти з ними до покоїв, одяг мене викриває — бо не є весільний; та, зв'язаний, буду вигнаний геть ангелами. Очисти, Господи, скверну душі моєї, та спаси мене, як людинолюбний.

І молитву:

Владико людинолюбний, Господи Ісусе Христе, Боже мій, нехай не на суд буде мені святиня ця через мою недостойність, але на очищення та освячення душі й тіла, та в заporуку майбутнього життя та Царства. Мені ж благо — до Бога приліплюватися, у Бозі покладати надію на спасіння моє.

Також молитву:

Вечері Твоєї Тайної, Сину Божий, причасником мене сьогодні прийми, бо ворогам Твоїм тайни не розповім і цілування не дам Тобі такого, як Іуда. Але, як розбійник, визнаю Тебе: пом'яни мене, Господи, у Царстві Твоїм.

ЧИН ВСЕНІЧНОЇ У НЕДІЛЮ

Подано за 2 главою Типікона з урахуванням особливостей сучасної богослужбової практики.

*У визначену годину священнослужителі збираються у храмі. Увійшовши у вівтар і зробивши три уставні поклони перед святим престолом, вони облачаються. Диякон, отримавши від предстоятеля благословення, одягає стихар, орар і поручі та знімає покривало зі святого престолу. Священник одягає єпітрахиль, поручі та фелонь, благословляючи їх і цілуючи хрест на них. Ставши разом перед святим престолом, вони моляться і цілують край святого престолу. Священникові подають кадило, яке він благословляє, таємно промовляючи молитву: *Кадіння Тобі приносимо...* Диякон відчиняє завісу та царські врата і бере свічку, яку подає йому паламар. Священник, благословивши кадило, разом із дияконом кадить спочатку святий престіл, потім горнє місце, святі ікони в південній і північній частинах вівтаря, священ-*

нослужителів та братію у вівтарі і стає перед святим престолом обличчям на схід. Диякон зі свічкою після кадіння виходить з вівтаря царськими вратами на амвон і, звертаючись до присутніх у храмі, виголошує: *Востаньте і повертається царськими вратами у вівтар. Хор співає: Благослови.*

Священник *творює кадилом знак хреста перед святим престолом і виголошує:*

Слава Святій, Єдиносущній, Животворчій і Нероздільній Трійці завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь.

Диякон стає позаду святого престола обличчям до священника і співає разом з ним: Прийдіть, поклонімся...

У Світлу седмицю й до віддання Пасхи замість Прийдіть, поклонімся... співається Христос воскрес... (тричі).

Хор співає 103 псалом: Благослови, душе моя, Господа... На початку співу 103 псалма священник, попереду якого йде диякон зі свічкою, звершує кадіння всього храму: покадивши південну і північну частини відчинених царських врат, вони виходять через них з вівтаря на солію. Далі звершують кадіння іконостасу таким чином: спершу кадять ікону над царськими

вратами, потім намісну ікону Спасителя та ікони з правого боку іконостасу, а також ікону Божої Матері та ікони з лівого боку іконостасу; правий і лівий кліроси й увесь народ. Зійшовши із солії, священник кадить ікону на тетраподі, ікони в храмі та народ, йдучи від правого кліросу до лівого. Далі священнослужителі підіймаються на солію, кадять ікону над царськими вратами, потім намісну ікону Спасителя та Богородиці; входять царськими вратами у вівтар. Священник кадить святий престіл і віддає кадило дияконові, який, покадивши священника, вклоняється до горнього місця, віддає кадило і свічку паламареві, виходить з вівтаря північними дверима і виголошує велику ектенію.

Після кадіння царські врата зачиняються і священник з непокритою головою таємно читає сім світільничних молитов.

Після **Великої ектенії** — Блажен муж... Далі **Мала ектенія** з виголосом: *Бо Твоя влада...*

Хор співає: Господи, взиваю... і стихир чергового гласу, під час співу яких диякон, взявши благословення, звершує повне кадіння храму. Повернувшись у вівтар, диякон знову кадить святий престіл, предстоятеля, стоячи біля горнього місця, і, вклонившись до горнього місця, віддає кадило паламареві. Після стихир на Слава... І нині... співається богородичний, званий

догматиком, на початку співу якого диякон відчиняє царські врата. Потім священник з дияконом стають разом перед святим престолом (диякон праворуч від священника), двічі хрестяться, священник цілує Євангеліє та святий престіл, а диякон тільки святий престіл, хрестяться втретє, тоді диякон (якщо є), бере кадило, підносить його священникові для благословення, промовляючи: *Благослови, владико, кадіння. Священник і диякон з кадилом виходять з вівтаря північними дверима. Йдучи повз горнє місце, диякон тихо промовляє: Господу помолимося, а священник промовляє молитву входу: Ввечері і вранці, й опівдні... Попереду диякона йде свічконосець зі свічкою і стає під солією. Священнослужителі зупиняються на солії перед царськими вратами. Диякон, стоячи попереду священника, кадить ікону над царськими вратами, потім ікони Спасителя та Богородиці. Усі разом хрестяться і вклоняються до вівтаря, потім предстоятелямі.*

Диякон бере кадило в ліву руку, стає праворуч від священника і, показуючи орарем на схід, промовляє священникові: Благослови, владико, святий вхід. Священник, благословляючи вхід, промовляє: Благословенний вхід святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Диякон тихо відповідає Амінь і кадить священника. Після закінчення богородичного він стає перед священ-

ником посеред царських врат і, творячи знак хреста кадилом, виголошує: Премудрість, станьмо побожно.

Хор співає *Світло тихе...* Диякон входить у вівтар і кадить тільки святий престіл з чотирьох боків. Священник цілує ікону Спасителя на царських вратах, благословляє свічконосця, цілує ікону Божої Матері на царських вратах і входить у вівтар. Диякон тричі кадить священника та віддає кадило паламареві. Вклонившись і поцілувавши святий престіл, вони відходять до горнього місця, де хрестяться, вклоняються до горнього місця і один до одного і стають там лицем до людей, диякон праворуч від священника.

Після закінчення співу *Світло тихе...* диякон промовляє: *Будьмо уважні. Священник: Мир усім. Знову диякон: Премудрість та виголошує прокимен дня: Господь воцарився... зі стихами.*

Після прокимна царські врата зачиняються, і читаються паремії (якщо передбачено Уставом). Під час читання священник сидить на південь від горнього місця і святого престола.

Диякон на звичайному місці виголошує потрійну ектенію: *Промовмо всі..., після якої хор співає: Сподоби, Господи...* Під час цього піснеспіву диякон стоїть перед намісною іконою Спасителя. Потім диякон виголошує благальну ектенію: *Доповнимо вечірню мо-*

литву нашу Господу. *Священник (виголос):* Бо Ти Благий і Людинолюбний Бог єси...

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші вклонімо перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник тихо читає голововоклонну молитву:
Господи Боже наш...

Також виголос: Нехай буде влада Царства Твого...

Хор: Амінь.

Літія

Хор співає стихири на літії за Уставом. Під час співу стихир духовенство (священник в єпітрахилі, камилавці і диякон з кадилом) для звершення літії виходить у притвор таким чином: вклонившись і поцілувавши, як звичайно, святий престіл, виходять з вітаря північними дверима в притвор і стають обличчям до вітаря. Царські врата — зачинені. Диякон, взявши благословення, звершує кадіння таким чином: відразу кадить іконостас, духовенство, хор і людей із амвона, потім ікону на тетраподі, йде у притвор, кадить предстоятеля і віддає кадило паламареві.

При соборному служінні духовенство виходить на літію північними і південними дверима. Предстоятель виходить через північні двері.

Диякон виголошує літійну ектенію: Спаси, Боже, людей Твоїх...

Священник (виголос): Вислухай нас, Боже, Спасителю наш...

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей) : Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші вклонімо перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник: Владико Многомилостивий...

Хор: Амінь і співає стихири на стиховні.

Під час співу стихир на стиховні духовенство входить в середню частину храму до столика, на якому стоїть літійне блюдо з п'ятьма хлібами, пшеницею, вином і елеєм. Диякон стає праворуч від священника.

Хор: Нині відпускаєш...

*Диякон або читець: Трисвяте по Отче наш... Священник: **Бо Твоє є Царство...***

Хор: Амінь і тропар: Богородице, Діво, радуйся... (тричі), під час співу якого диякон тричі кадить літійне блюдо з чотирьох боків; предстоятеля ікону на тетраподі і знову блюдо спереду.

*Після закінчення тропарів **ДІЯКОН ВИГОЛОШУЄ: Господу помолимось.***

Хор: Господи, помилуй.

Священник читає молитву: Господи Ісусе Христе, Боже наш...

На початку молитви священник, піднявши один хліб, знаменує ним інші хліби, а при промовлянні слів ...хліби ці, пшеницю, вино і єлей... священник вказує на них рукою, творячи над ними знак хреста.

Хор: Амінь. Нехай буде благословення ім'я Господнє від нині і до віку (тричі) і 33 псалом: Благословлю Господа... (1–10 стихів).

Нехай буде відомо, що благословенний хліб допомагає й боронить від усього злого, коли його з вірою споживати. І це нехай буде тобі відомо, священнику, і пам'ятай, щоб дотримувати пильно: єлею цього благословенного вдруге не благословляй, ні вина, ні пшениці, ані хліба на іншій всенічній, але завжди нове. Єлем цим, що його благословив, помазуй людей, що цілують образ; вино ж можеш із їжею споживати або випий з побожністю, бо воно благословення. Хліби, роздробивши, роздай або вдома на трапезі перед іншими стравами споживи. Звершувати ж Божественну літургію на цих хлібах або на вині не смій, згідно з правилами Номоканону про священнодійство. Пшеницю або посій, або з іншою змели і з подякою споживи.

Диякон несе літійне блюдо у вівтар. Священник іде за дияконом, зупиняється на амвоні і після закінчення співу псалма обертається до людей і, благословляючи

*їх рукою, виголошує: **Благословення Господ-
НЕ НА ВАС...** і входить у вітар південними дверима.*

Хор: Амінь.

Рання

Читець читає шестипсалміє (3, 37, 62, 87, 102 і 142 псалми) зі всякою увагою і страхом Божим. Священник читає перед святим престолом ранні молитви. Після прочитання трьох псалмів священник, вклонившись і поцілувавши святий престіл, як звичайно, виходить з вітаря, творить перед зачиненими царськими вратами поклін і з непокритою головою в єпітрахилі завершує читання тихо 12 ранніх молитов. Після закінчення читання шестипсалмія і молитов диякон виходить з вітаря північними дверима, стає ліворуч від священника, разом хрестяться і вклоняються перед святими вратами і один до одного.

*Потім **диякон виголошує велику ектенію: В** мирі Господу помолимося.*

***Священник виголос: Бо** Тобі належить...*

Хор: Амінь.

***Диякон на солії виголошує: Бог Господь...** зі стихами. Перед початком співу, відповідно до Уставу, запалюються свічки.*

Хор співає тропар воскресний гласу (двічі), Слава... — тропар святому (з Мінеї), І нині... — богородичний воскресний на глас тропаря святому. Якщо немає тропаря святому, то на Слава... І нині... співається богородичний воскресний відповідного гласу (якщо Устав не передбачає іншого порядку співу тропарів).

Хор: Господи, помилуй (тричі). Слава... Читець: І нині... і читає кафизми, поділені на 3 «Слави».

Після кожної кафизми диякон виголошує малу ектенію: Ще і ще в мирі Господу помолимося, а читець після відповідного виголосу священника читає сідальні.

У неділі від віддання Воздвиження, тобто з 22 вересня (за старим стилем), до передсвята Різдва Христового — 20 грудня, і від віддання Богоявлення — 14 січня до неділі сиропусної співається поліелей, в інші дні — непорочні, тобто на 5 глас співається 17 кафизма (118 псалом).

Якщо співається 17 кафизма, то царські врата залишаються зачиненими і священник з дияконом звершують повне кадіння храму, починаючи з вівтаря (у цьому випадку диякон відчиняє царські врата лише перед читанням Євангелія).

Якщо ж співається поліелей, то диякон відчиняє царські врата, і духовенство, вклонившись і поцілу-

вавши святий престіл, як звичайно, виходить на середину храму. Ставши перед тетраподом, усі хрестяться до віктаря і вклоняються предстоятелеві. Потім звершується кадіння всього храму: диякон, взявши у паламаря свічку, а священник у диякона — свічку і кадило, кадять ікону на тетраподі з чотирьох боків, святий престіл і віктар, іконостас, хор, увесь храм і народ, ікону над царськими вратами та намісні ікони Спасителя і Богородиці. Потім знову йде до тетраподу, кадить ікону на ньому, стає на своє місце, кадить духовенство і диякона і віддає йому кадило. Диякон кадить предстоятеля і віддає кадило паламареві.

Потім співаються воскресні тропарі: Благословен єси, Господи... У неділі блудного сина, м'ясопусну і сиропусну, окрім поліелейних псалмів, співається 136 псалом: На ріках Вавилонських...

У дні свят Богородичних і святих з поліелеєм, всенічної і храмових свят, що припадають у неділю, після поліелейних псалмів (Хвалить ім'я Господнє...) священнослужителі перед іконою свята співають величання. Потім співаються тропарі Благословен єси, Господи... Диякон виголошує малу ектенію.

Священник (виголос): Бо благословилося ім'я Твоє...

Диякон йде південними дверима у віттар за Євангелієм. Хор: Амінь.

Інакої й степенні антифони чергового гласу.

На усі свята в седмичні дні і у свята Господні, навіть якщо вони співпадають з неділею, співається перший антифон 4 гласу: Від юності моєї... У дні дванадесятих свят, а також храмові завжди співається прокимен свята.

У неділю, що не співпадає з дванадесятими і храмовими святами, співається недільний прокимен чергового гласу, навіть якщо цього дня звершується пам'ять святого із всенічною або поліелеєм. При співі Слава... І нині... диякон підходить до святого престола, разом зі свічконосцями хреститься, цілує святий престіл, вклоняється з ними священнику, бере Євангеліє і через царські врата виходить на амвон. Свічконосці попереду диякона виносять свічки на амвон кожен зі свого боку (тобто один виходить через північні двері, другий — через південні) і стають під солією обличчям один до одного.

Диякон: *Будьмо уважні. Премудрість. І виголошує прокимен чергового гласу.*

Хор співає прокимен. Диякон промовляє стих прокимна. Хор співає прокимен. Диякон виголошує першу половину прокимна, а хор його доспіває.

Диякон: Господу помолимося.

Хор: Господи, помилуй.

Священник: Бо Ти Святий єси, Боже наш, і у святих перебуваєш....

Хор: Амінь.

Диякон: Все, що дише, нехай хвалить Господа.

Хор: Все, що дише, нехай хвалить Господа.

Диякон (стих): Хваліть Бога у святих Його, хваліть Його у твердині сили Його.

Хор: Все, що дише, нехай хвалить Господа.

Диякон: Все, що дише.

Хор доспівує: Нехай хвалить Господа.

Диякон: І щоб сподобитися нам...

Хор: Господи, помилуй (тричі).

У цей час диякон сходить з амвона і йде з Євангелієм на середину храму до священника. Свічконосці йдуть перед дияконом і стають по обидва боки від священника обличчям один до одного. Диякон тримає Євангеліє на руках, а священник відкриває потрібне зачало і готується до його читання.

Диякон: Премудрість, станьмо по-
божно. Вислухаймо святе Євангеліє.

**Священник (благословляючи лю-
дей):** Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Священник: Від Матфея (чи Марка,
Луки, Іоана) святого Євангелія читання.

Хор: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

*Священник читає одне з 11 воскресних ранніх єван-
гельських читань.*

*Хор (після закінчення читання): Слава Тобі, Гос-
поди, слава Тобі і Воскресіння Христове бачивши...*

*Під час співу диякон стоїть на амвоні обличчям до
народу, тримаючи в руках Євангеліє, а свічконосці зі
свічками стають на сходинку нижче амвона обличчям
один до одного. Після закінчення співу: Воскресіння
Христове бачивши... свічконосці заносять свічки у вів-
тар, а диякон сходить з амвона і кладе Євангеліє на
тетраподі (паламар перед цим бере ікону Воскресіння
Христового і відкладає її на час цілування Євангелія).*

*Якщо з неділею співпадають Господні, Богоро-
дичні і храмові свята, то замість звичайного неділь-
ного Євангелія читається святкове.*

Читець читає 50 псалом. Хор: Слава... Молитвами апостолів... І нині... Молитвами Богородиці... Помилуй мене, Боже... Воскрес Ісус від гробу... (стихира після 50 псалма).

У неділі про митаря і фарисея, блудного сина, м'ясопусну, сиропусну і до 5 неділі Великого посту на Слава... співається: Покаяння відкрий мені двері... Замість Молитвами Богородиці... — На стежку спасіння... Далі: Помилуй мене, Боже... і Багато заподіяних мною гріхів...

*Під час співу стихири **ДИЯКОН** йде на амвон і стає перед іконою Спасителя, і **ВИГОЛОШУЄ**:
Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє...*

Хор: Господи, помилуй (12 разів).

Священник: Милістю і милосердям...

Хор: Амінь і співає ірмос першої пісні канону.

На практиці у цей час відбувається цілування Євангелія: духовенство, а потім і віряни творять два поясні поклони, цілують Євангеліє, творять ще один поклін. Чоло вірних помазується єлеєм і вони отримують благословенний (на літії) хліб.

У неділю читаються такі канони: воскресний з ірмосом на 4, хрестовоскресний на 3, богородичний на 3 і святого дня на 4 (якщо Устав не передбачає іншого порядку читання канону).

На недільній ранній після кожної пісні канону співається катавасія (за Уставом).

Після 3 пісні канону диякон виголошує малу ектенію.

Священник (виголос): Бо Ти єси Бог наш...

Читець читає кондак, ікос і сідальний святого (з Мінеї).

Після 6 пісні канону диякон виголошує малу ектенію.

Священник (виголос): Бо Ти єси Цар миру...

Читець читає кондак з ікосом воскресні.

На 8 пісні канону диякон, взявши благословення, звершує кадіння вівтаря.

Наприкінці 8 пісні замість Слава... І нині... читається: Благословимо Отця і Сина, і Святого Духа Господа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Хор співає: Хвалимо, благословимо... і катавасію.

Диякон у цей час виходить з вівтаря північними дверима, кадить іконостас і, стоячи на амвоні з кадилом перед намісною іконою Богоматері, **виголошує: Богородицю і Матір Світла в піснях величаймо.**

Хор співає: Величає душа Моя Господа... з приспівом: Чеснішу...

Інші приспіви у дні Господніх свят.

Замість Чеснішу... співаємо тільки ірмос 9 пісні:

- У дні від суботи Лазаря до дня Пасхи;*
- У неділі: Вербну, ап. Фоми, мироносиць, розслабленого, самарянки, сліпого і П'ятидесятниці;*
- У Преполовлення і віддання його;*
- У понеділок Святого Духа;*
- У день віддання П'ятидесятниці.*

Диякон далі звершує повне кадіння храму.

Після 9 пісні канону диякон виголошує малу ектенію.

Священник (виголос): Бо Тебе хвалять усі Сили Небесні...

Хор: Амінь.

Диякон: Свят Господь Бог наш...

Хор: Свят Господь Бог наш.

Читець читає один з 11 воскресних екзапостиларіїв (відповідно до чергового євангельського читання).

Далі хор співає: Усе, що дише... і читаються хвалитні псалми (148–150). Хор співає хвалитні стихири на 8. На Слава... співається одна з 11 євангельських стихир (відповідно до чергового євангельського читання).

На І нині... співається богородичний на глас 2: Преблагословена єси, Богородице Діво... (якщо інше не передбачено Уставом).

Під час співу стихири на І нині... диякон відчиняє царські врата.

Священник: Слава Тобі, що показав нам світло.

Хор співає велике славослів'я: Слава у вишніх Богу...

Потім хор співає відпустовий тропар:

у неділі 1, 3, 5, 7 гласів: В день спасіння...

у неділі 2, 4, 6, 8 гласів — Воскрес із гробу...

Диякон на звичайному місці **виголошує потрійну ектенію**, яка починається зі слів: **Помилуй нас, Боже, з великої милості Твоєї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.**

Священник (виголос): Бо Ти Милостивий...

Хор: Амінь.

Диякон виголошує благальну ектенію: Доповнимо ранню молитву нашу Господу.

Священник (виголос): Бо Ти Бог милості, милосердя і людинолюбства єси...

Хор: Амінь.

Священник (благословляючи людей): Мир усім.

Хор: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші вклонімо перед Господом.

Хор: Тобі, Господи.

Священник тихо читає голововклонну молитву: Господи Боже наш...

Також **виголос:** Твоє бо є, щоб милувати і спасати нас, Боже наш...

Хор: Амінь.

Диякон: Премудрість.

Хор: Благослови.

Священник: Сущий благословенний Христос Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Хор: Амінь. Утверди, Боже, святу православну віру православних християн повік віку.

Священник: Пресвята Богородице,
спаси нас.

Хор: Чеснішу від херувимів...

Священник: Слава Тобі, Христе
Боже, надіє наша, слава Тобі.

*Хор: Слава... І нині... Господи, помилуй (тричі).
Благослови.*

Священник, вийшовши через царські врата і
ставши обличчям до народу, з амвона **ВИГОЛОШУЄ**
повний відпуст: Христос, що воскрес із
мертвих, істинний Бог наш, молитвами
Пречистої Своєї Матері, святих славних
і всехвальних апостолів (*святих храму і дня*),
святих праведних богоотців Іоакима та
Анни і всіх святих помилує і спасе нас,
бо Він Благий і Людинолюбний.

*Хор співає многоліття: Владика і отця нашого
Епіфанія, Блаженнішого Митрополита Київського
і всієї України, і владика нашого (ім'я), Преосвящен-
нішого єпископа (титул), Богом бережену Україну
нашу, владу, військо і народ її, настоятеля, братію і
всіх парафіян святого храму цього і всіх православних
християн, Господи, збережи їх на многії літа.*

Священник повертається у вівтар. Разом з дияконом вклоняються і цілують святий престіл, як звичайно. Диякон зачиняє царські врата і завісу. Священник знімає фелонь.

Читець читає **ПЕРШИЙ ЧАС.**

Після Чеснішу... **священник**, вклонившись і поцілувавши святий престіл, як звичайно, виходить північними дверима на солю і **виголошує: Боже, змиloserдсья над нами, благослови нас...**

Читець: Амінь.

Священник з непокритою головою перед царськими вратами **читає молитву часу: Христе, Світло істинне...**

Читець: Амінь. Хор, за звичаєм, співає кондак: *Непереможній Воєводі... або, якщо дванадесяте свято чи його післясвято, кондак свята.*

Священник: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Хор: *Слава... І нині... Господи, помилуй (тричі). Благослови.*

Священник з амвона, ставши обличчям до народу, **виголошує малий відпуст: Христос, істинний Бог наш, молитвами**

Пречистої Своєї Матері, преподобних
і богоносних отців наших і всіх святих
помилує і спасе нас, бо Він Благий і Лю-
динолюбний.

Про редакцію текстів перекладів українською мовою послідувань вечірні, ранньої та Божественної літургії за чином святителя Іоана Золотоустого

У пропонованому виданні представлені редаговані тексти перекладів українською мовою послідувань вечірні, ранньої та Божественної літургії за чином святителя Іоана Золотоустого. Головною метою редакції було зробити текст максимально відповідним оригіналу, гармонійним для вжитку та розуміння, зі збереженням усталених традицій української богослужбової практики.

Для роботи над редакцією перекладу було використано грецький Ієратикон видання Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος (2004); затверджене Вселенським Патріархатом для парафій Грецької православної Архієпископії Америки паралельне грецько-англійське видання *The Divine Liturgy of our Father among the saints John Chrysostom* (Greek Orthodox Archdiocese of America, 2018); а також Литургикон, паралельне грецько-слов'янсько-сербсько-англійське видання Канадської єпархії Сербської Православної Церкви (2012).

При роботі, безумовно, брався до уваги традиційний церковнослов'янський переклад та чинна українська богослужбова традиція. Для порівняння вживалися інші наявні українські переклади: зокрема, попередні видання УПЦ КП, УАПЦ, УПЦ в США і Канаді, а також видання Божественної літургії святителя Іоана Золотоустого «Фонду пам'яті Блаженнішого Митрополита Володимира» (2018). У виданні також враховано всі рекомендації Синодальної Богословсько-літургічної комісії ПЦУ, затверджені Священним Синодом 5 грудня 2019 р. (Журнал засідання №71).

Редакторська правка стосувалася окремих слів, інколи – їхньої послідовності та розміщення того чи іншого елементу в тексті чинопослідування.

Загальним критерієм редакції було дотримання балансу між зрозумілістю тексту і відповідністю до сучасних норм української мови, збереженням вживання церковнослов'янських слів, які увійшли в українську богослужбову традицію (таких, як «єси», «Приснодіва», тощо) без перекладу.

Водночас було усталено переклад низки церковнослов'янських слів, які співзвучні з українськими, але мають інше значення, і тому їхнє вживання в українському тексті змінює його зміст.

Так, церковнослов'янське слово «щедроты» (еквівалент грецького οἰκτιρμός – співчуття, співстраждання) у попередніх українських виданнях Службеника перекладалося як «щедроты» або «щедрість», у цьому ж виданні воно виправлене на «милосердя» (таке значення дає словник церковнослов'янської мови свящ. Г. Дьяченка (перевид.: М., 1993, с. 838) і так перекладено, наприклад, сербською мовою).

Те саме стосується грецького слова κράτος (сила, могутність, влада), яке перекладено церковнослов'янською мовою як «держава», і у попередніх українських виданнях залишалося без перекладу з церковнослов'янської. Однак українське слово «держава» не відповідає значенню слова в оригіналі, і тому в цьому виданні воно виправлене на «влада».

Уніфіковано практику вживання перекладу грецького слова φιλόνηρος, яке в українських виданнях паралельно подавалося і як Чоловіколюбєць (фонетичне запозичення церковнослов'янського терміну), і як Людинолюбєць

(дослівний переклад). Враховуючи, що грецьке слово *άνθρωπος* і слов'янське «человік» означає всіх людей, а українське слово «чоловік» – лише осіб чоловічої статі, у редакції вжито лише переклад «Людинолюбець», що відповідає змісту оригіналу.

У певних місцях, де за змістом йдеться не про фізичний предмет (кадило), а про дію (кадіння), співзвучне у церковнослов'янській та українській мовах слово «кадило» перекладене як «кадіння».

Чин Божественної літургії містить багато ектеній, під час яких священник, відповідно до наявної практики, тихо читає молитви, а в кінці виголошує виголос. У попередніх виданнях тексти священницьких молитов почасти друкувалися на початку ектеній, далеко від виголосу. Внаслідок цього може скластися невірне враження, нібито виголос є завершенням ектенії. Насправді ж виголос – це завершальна фраза священницької молитви. Тому в цьому виданні тексти молитов надруковані ближче до виголосів. До того ж, на відповідне місце (до подячної ектенії) повернуто подячну молитву священника після причащення Святих Таїн.

У поминанні на ектеніях після слів про владу і військо додано згадку про народ, який за сучасним державним устроєм є джерелом влади і тому, окрім інших міркувань, підпадає під євангельську настанову молитися за владу. На проскомидії та Великому вході відбувається поминання «побожних людей», адже проскомидійне поминання звершується лише за приналежних до Церкви. Також у відповідних місцях прохань на ектеніях додано згадку про сестер.

На Великому вході наприкінці вжито форму «і всіх вас православних християн» (замість слів «вас і всіх»),

бо така формула вживається у більш давніх виданнях церковнослов'янською мовою.

У заупокійному проханні потрійної ектенії слова «святійших патріархів православних» замінено на «спочилих ієрархів православних», також додано згадку про благочестивих і благовірних князів і гетьманів. У грецькому тексті згадка про патріархів у цьому місці відсутня, тому згадка про всіх спочилих православних архієреїв, а не лише патріархів, є більш відповідною меті цього молитовного прохання.

У молитві принесення дарів на трапезу, яка читається після Великого входу («Господи Боже Вседержителю, Єдиний Святий... Прийми ж благання і від нас, грішних, та принеси його до святого Твого жертовника»), слова «принеси його» виправлено на «приведи нас». («Прийми ж благання і від нас, грішних, та приведи нас до святого Твого жертовника, і сподоби достойно приносити Тобі дари і жертви духовні за наші гріхи і людську несвідомість.» – прим.)

Слово «принеси» є помилкою церковнослов'янського перекладу, адже у грецькому тексті Божественної літургії вжито дієслово *προσάγω*, яке означає і «наближати, приводити», і «приносити». У молитві йдеться про священнослужителів, які у процесії Великого входу перенесли приготовані дари на святий жертовник – євхаристійну трапезу, та самі наблизилися до неї.

Ще одним складним місцем для українського перекладу є виголос під час анафори у момент піднесення дарів: *κατά πάντα καί διὰ πάντα*. У поданій редакції залишено «за всіх і за все», але потрібно розуміти, що у грецькому тексті йдеться насправді про те, що ми приносимо євхаристійну

жертву 1) відповідно (ка́та) до заповіді Христової та 2) відповідно (ка́та) до всього того, що перед цим щойно згадував священник у молитві. Крім того, жертва хвали і подяки приноситься ді́а лáвта: за всі благодіяння Божі, явлені роду людському від створення світу (див.: «Молитвы и песнопения православного молитвослова с переводом на русский язык, объяснениями и примечаниями» Николая Нахимова. К.: Пролог, 2003, с. 410-412).

У виголосі перед молитвою Господньою священник звертається до Бога з проханням про дерзновення називати Його – Небесного Бога – Отцем, що християни роблять всякий раз, коли читають заповідану Господом Ісусом Христом молитву «Отче наш». Сутність цього прохання не в тому, щоби просто насмілюватися призивати Бога, а щоби звертатися до Творця і Володаря всесвіту як до свого Небесного Отця. Це дерзновення християни отримали через таїнство Хрещення і дар Духа Святого, ставши Божим народом, дітьми Божими, які можуть тепер звертатися до Бога: «Авва, Отче!» (Рим 8:15). Відповідно у поданій редакції виголос виправлений так, щоби вірно передавати сенс прохання.

У молитві на схилення голови, що читається після «Отче наш», виправлено помилку перекладачів, які церковнослов'янський вираз «вся подлежащая» зрозуміли буквально, а тому застосували його до Святих Дарів, хоча за змістом молитва стосується не їх, а речей, які очікують нас попереду, що видно зі згадки про потреби подорожуючих та хворих.

Хоча триває дискусія щодо того, яку форму заклику слід вживати – «помóлимось» чи «помолі́мось» – редакція пропонує зберегти більш поширену та усталену фор-

му «помоли́мось», залишивши на парафіях, які звикли до форми «помолі́мось», можливість її використання.

Загалом, прагнучи досягти в рамках української помісної богослужбової традиції, яка продовжує розвиватися, більшої однорідності термінології та практики, пропонується досягати цього еволюційним шляхом, зберігаючи простір для збереження місцевих традицій, які не суперечать Священному Переданню.

Частини тексту, які відсутні в грецьких оригіналах, але традиційно вміщуються у церковнослов'янських та українських виданнях, подано виділеними, чим позначено варіативність їхнього читання (можливість читання чи не читання відповідно до місцевої традиції й умов).

Священний Синод на своєму засіданні 24 листопада 2020 р. (Журнал № 33) благословив для поширення і вжитку в Православній Церкві України першу частину Служебника, з вміщеними у ній послідуваннями служб вечірні, ранньої, Божественної літургії за чином святителя Іоана Золотоустого та молитов до причастя, у новій редакції перекладу 2020 року.

Синодальна Богословсько-літургічна комісія продовжить роботу над удосконаленням богослужбових текстів на основі відгуків, зауважень і пропозицій від єпископату, духовенства та вірних, які можна надсилати за поштовою адресою: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8, або електронною поштою за адресою theoliturgical@gmail.com.

Від Синодальної Богословсько-літургічної комісії

ЗМІСТ

Дев'ятий час.....	3
Вечірня.....	4
Рання.....	36
Перший час.....	73
Чин Святої і Божественної літургії.....	75
Божественна Літургія за чином святого отця нашого Іоана Золотоустого.....	101
Подячні молитви після причастя.....	173
Додаткові прохання на екстеніях.....	182
Прокимни, величання, відпусти на весь рік.....	195
Прокимни, величання, відпусти з Тріоди Постової та Цвітної.....	195
Прокимни, величання, відпусти на великі свята.....	206
Величання та прокимни загальні святим, коли їм звершуємо службу.....	220
Наука про відпусти.....	229
Молитви перед святим причастям.....	234
Чин всенічної у неділю.....	268